

દૈનિક મુંબઈ સમાચાર

R.N.I. No. 1563/1957

મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થતું ■ સ્થાપના: ૧ જુલાઈ ૧૮૨૨ ■ પુસ્તક: ૨૦૪ ■ Volume 68 ■ Issue 147 ■ વિક્રમ સંવત ૨૦૮૧ ■ જ્યેષ્ઠ વદ - ૧૩ ■ મુંબઈ ■ MUMBAI SAMACHAR ■ www.bombaysamachar.com ■ 23 June 2025, Monday ■ REGD.No. MCS/058/2024-26

સોમવાર, ૨૩ જૂન ૨૦૨૫ (૧૨ પાનાં), કિંમત ₹ ૧૦.૦૦

ધર્મતેજ પૂર્તિ

૫ ૬ ૭

LIKE & FOLLOW: /Mumbaisamachar4u

ઈરાનનાં ત્રણ અણુમથક પર અમેરિકાનો હુમલો

ઈઝરાયેલમાં કટોકટી જાહેર કરાઈ | તહેરાનની બદલો લેવાની ધમકી | ઈરાન-ઈઝરાયેલ યુદ્ધમાં હવે અમેરિકાની સીધી સંડોવણી

SCAN FOR TODAY'S GOLD RATE

જુના સોનાના ભરેલા શ્રેષ્ઠ ભાવે ખરીદીયું

ANTARA

GOLD & DIAMONDS

DADAR BORIVALI

022 4041 5565 022 6811 5565

તેલ અવીલ (ઈઝરાયેલ): અમેરિકાએ રવિવારે ઈરાનના ત્રણ અણુમથક પર હુમલો કરીને તેને મોટા પાયે નુકસાન પહોંચાડ્યું હતું. દરમિયાન, ઈઝરાયેલે ઈરાનના ચાલુ રહેલા હુમલાને પગલે દેશમાં કટોકટી જાહેર કરી હતી.

ઈરાન અને ઈઝરાયેલ વચ્ચેના યુદ્ધમાં હવે અમેરિકા સીધું સંડોવાયું છે. અમેરિકાએ 'બી-ટૂ બોમ્બર' વિમાન દ્વારા ૧૪ જેટલા બન્કર બસ્ટર બોમ્બ 'જીબીયુ-૫૭' આ ત્રણ અણુમથક પર વરસાવ્યા હતા. અમેરિકાએ આ કાર્યવાહીને 'મિડ નાઇટ હેમર' એવું નામ આપ્યું હતું. દરમિયાન, અમેરિકાના પ્રમુખ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે વાઇટ હાઉસ ખાતેથી રાષ્ટ્રને સંબોધતા (જુઓ પાનું ૨) >>

મોદીએ ઈરાનના પ્રમુખ સાથે ફોન પર મંત્રણા કરી

નવી દિલ્હી: ભારતના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ રવિવારે ઈરાનના પ્રમુખ મસૂદ પેઝેશ્કીઅનની સાથે ફોન પર મંત્રણા કરી હતી અને ઈઝરાયેલ સાથેના યુદ્ધનો દ્વિપક્ષી મંત્રણાથી રાજદ્વારી માર્ગે ઉકેલ લાવવાની સલાહ આપી હતી. અમેરિકાએ ઈરાનનાં ત્રણ અણુમથક પર સીધો (જુઓ પાનું ૨) >>

આ દૂધ છે **ઓલરાઉન્ડર** કિચન અને સ્વાદનું ઘર

અમૂલ દૂધ અમૂલ દૂધ પીતા હૈ ઈંકિયા

બીજા દાવમાં ભારતના બે વિકેટે ૯૦ રન

લીડ્સ: ભારતે અહીં ઈંગ્લેન્ડ સામેની પ્રથમ ટેસ્ટ (અપોરે ૩.૩૦ વાગ્યે)માં રવિવારના ત્રીજા દિવસે છ રનની નજીવી સરસાઈ મેળવી ત્યાર બાદ ખરાબ શરૂઆત કરી હતી, પરંતુ પછીથી ઓપનર કેએલ રાહુલે ફરી એકવાર સાધારણ ભાગીદારી કરીને ટીમને થોડી સારી સ્થિતિ અપાવી હતી. રમત બંધ રહી ત્યારે ભારતનો બીજા દાવનો સ્કોર બે વિકેટે ૯૦ રન હતો. રાહુલ ૪૭ રને અને ગિલ છ રને રમી રહ્યો હતો. ભારતના ૪૭૧ રનના જવાબમાં યજ્ઞમાન બ્રિટિશ ટીમે ૪૬૫ રન કર્યા હતા. પ્રથમ દાવનો સેન્યુરિયન યશસ્વી જયસ્વાલ બીજા દાવમાં ચાર જ રન બનાવીને પેવિલિયન ભેગો થયો હતો. ત્યાર બાદ રાહુલે પહેલી ટેસ્ટ રમી રહેલા સાઇ સુદર્શન સાથે ૬૬ રનની ભાગીદારી કરી હતી. પેસ બોલર બેન

સ્ટોકસે સતત બીજા દાવમાં આઇપીએલ-૨૦૨૫ના સર્વશ્રેષ્ઠ બેટ્સમેન સુદર્શનને (૩૦ રન) આઉટ કર્યો હતો. એ પહેલાં, ઈંગ્લેન્ડે ૪૬૫ રન કર્યા હતા. જસપ્રીત બુમરાહે (૨૪.૪-૫-૮૫-૫) પાંચ વિકેટ તેમ જ પ્રસિદ્ધ ક્રિઆએ ત્રણ અને મોહમ્મદ સિરાજે બે વિકેટ લીધી હતી. જોકે ભારતીય બોલર્સ ખ્યાળ સાબિત થયા હતા. ક્રિઆની ૨૦ ઓવરમાં ૧૨૮ રન થયા હતા જેને લીધે બ્રિટિશરો ૪૫૦-૫૯૨ રન કરી શક્યા અને ભારતને છ રનની મામૂલી સરસાઈ મળી હતી. સિરાજની ૨૭ ઓવરમાં ૧૨૨ રન બન્યા હતા. ભારત બીજા દાવમાં સાત રમીને ૩૫૦ જેટલો લક્ષ્યાંક બ્રિટિશરોને આપશે તો મેચનો અંત રોમાંચક થઈ જશે અને ભારતને જીતવાનો સારો મોકો મળશે. ■

પહલગામ આતંકવાદી હુમલો એનઆઈએએ હુમલાખોરને આશરો આપનાર બે ઈસમની ઘરપકડ કરી

સુરેશ એસ ડુગ્ગર

જમ્મુ : પહલગામ આતંકવાદી હુમલાના કેસમાં એક મોટી સફળતા હાંસલ કરતા નેશનલ ઈન્વેસ્ટિગેશન એજન્સી (એનઆઈએ)એ હુમલાખોરોને આશ્રય આપનાર બે ઈસમની ઘરપકડ કરી છે. બારામુલ્લા પોલીસે ૨૧ જૂને પટ્ટન વિસ્તારમાં શોધ અભિયાન દરમિયાન એક ઈસમની ઘરપકડ કરી હતી. તેની પાસે વાંધાજનક સામગ્રી અને જીવંત કારતૂસ પકડાઈ હતી.

એનઆઈએ અનુસાર બટકોટના પરવેઝ અહમદ જોથર અને પહલગામના ગિલ પાર્કના બશીર અહમદ જોથરે હુમલામાં સામેલ ત્રણ સશસ્ત્ર

આતંકવાદીની ઓળખાણનો ખુલાસો દીધો છે. આ બેએ એ વાતને પણ અનુમોદન આપ્યું છે કે હુમલાખોર પ્રતિબંધિત આતંકવાદી સંગઠન લશ્કર-એ-તૈયબાથી સંલગ્ન પાકિસ્તાની નાગરિક છે.

એનઆઈએએ કહ્યું હતું કે પરવેઝ અને બશીરે હુમલા પહેલાં હિલ પાર્કમાં એક મૌસમી ઢોક (ઝૂંપડી)માં ત્રણ સશસ્ત્ર આતંકવાદીને આશ્રય આપ્યો હતો. એજન્સીએ કહ્યું હતું કે બન્ને ઈસમે આતંકવાદીને ભોજન, આશ્રય અને બીજી સહાયતા ઉપલબ્ધ કરી હતી. ૨૨ એપ્રિલે આતંકવાદીઓએ ૨૬ જણની કતલેઆમ કરી હતી. આમાંના મોટા ભાગનાં સહલાણી હતાં જેમને ધર્મના આધારે

મારવામાં આવ્યા હતા. આ કાતિલ આતંકવાદી હુમલો હતો.

એનઆઈએએ બન્નેને ગેરકાનૂની ગતિવિધિ (અટકાવું) અધિનિયમ, ૧૮૬૭ની કલમ ૧૯ હેઠળ ઘરપકડ કરવામાં આવી છે. એનઆઈએ કેસ આરસી-૦૨/૨૦૨૫/એનઆઈએ/જેએમયુમાં આગળ તપાસ ચાલુ છે.

કે સની તપાસ કરી રહેલી એનઆઈએએ ૧૦૦થી વધારે શંકાસ્પદ ઈસમની પૂછપરછ કરી હતી જે સીધી કે આડકતરી રીતે નરસંહારમાં સામેલ હોઈ શકે. પૂછપરછમાં એ લોકો પણ હતા જે બૈસરન મેદાનમાં વિવિધ સેવા જેવી કે (જુઓ પાનું ૨) >>

સાબરકાંઠા જિલ્લાના ખેડબ્રહ્મામાં ૨૪ કલાકમાં ૧૪ ઈંચ વરસાદ ખાબક્યો

ખેડબ્રહ્મા, સાબરકાંઠા: ગુજરાતમાં અત્યારે સર્વત્ર વરસાદ થઈ રહ્યો છે. સાબરકાંઠા જિલ્લામાં ખેડબ્રહ્મામાં છેલ્લા ૨૪ કલાકમાં ૧૪ ઈંચ જેટલો વરસાદ ખાબક્યો છે. ખેડબ્રહ્માની હરણાવ નદીમાં પાણીની આવક નોંધાઈ છે અને પાણીની આવક થતા નદી બે કાંઠે વહી રહી છે. ઉપરવાસમાંથી પણ નદીમાં પાણીની આવક નોંધાઈ છે, વરસાદ વરસતા ખેડૂતોના પાકને પણ જીવંતદાન મળ્યું છે. સાબરકાંઠા અને બનાસકાંઠા માં સૌથી વધારે વરસાદ છેલ્લા ૨૪ કલાકમાં નોંધાયો છે, ખેડબ્રહ્માની હરણાવ નદી બે કાંઠે વહેતી થતા સ્થાનિકોમાં ખુશીનો માહોલ છે.

આ સિઝનમાં પ્રથમવાર ખેડવા ઝેમમાં પાણીની આવક નોંધાઈ છે, હરણાવ નદી બે કાંઠે વહેતી થતા ધરોઈ ઝેમમાં પાણીની આવકમાં વધારો થશે. સાબરકાંઠાનો ઈસર ભિલોડા સ્ટેટ હાઇવે બંધ કરી દેવામાં આવ્યો છે, મહાકાય વૃક્ષ ધરાશાયી થતા રસ્તો બંધ કરવામાં આવ્યો છે, લાલપુર પાસે વૃક્ષ પડતા વાહનચાલકોને હાલાકી પડી રહી છે, ફાયર વિભાગ વૃક્ષને દૂર કરવાની કામગીરી કરી રહ્યું છે, તો વૃક્ષ દૂર થશે ત્યારબાદ રસ્તો કલિધર થશે અને (જુઓ પાનું ૨) >>

Santacruz (W)
90821 71429

Borivali (W)
87791 70578

Pune
83909 08643

DR. BHAVANA SHAH
FITNESS CARE
PVT. LTD.

90 DAYS WEIGHT LOSS PROGRAM UP TO 12 KG*

with the help of **FAT FREEZE & ADVANCED TECHNOLOGY**

Spot Reduction Targeted Fat Loss for **Tummy, Arms, Hips & Thighs!**

Personalized Weight Loss Plans for Faster Results*

Overall Inch Loss, Toning & Firming*

Safe, Fast, and Effective Weight Loss Solutions!*

Visit Fitness Highway

For more details, please visit our website www.fitnesshighway.in

*Advertisement for preliminary purposes only. Pictures representative. Results vary from person to person.

એક્ટ્રા અફેર

ભારત ભારત્સાજ feedback@bombaysamachar.com

અમેરિકાની ઝાટકણી, પાકિસ્તાનને ઈરાન પર કેમ હેટ ઊભરાયું?

ઈરાન અને ઈઝરાયલ વચ્ચે ચાલી રહેલા યુદ્ધમાં અંતે અમેરિકાએ ઝંપલાવી દીધું. રવિવારે વહેલી સવારે અમેરિકાએ ઈરાનનાં ત્રણ પરમાણુ મથકો પર હુમલો કરીને તેમનો સફાયો કરી નાખ્યો હોવાનો દાવો અમેરિકાના પ્રમુખ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે કર્યો છે. ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે પોતાના સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ ટ્વિટ્ ડુપ્લિકેટમાં લખ્યું છે કે, અમે ઈરાનનાં ત્રણ પરમાણુ સ્થળો ફોર્મ, નતાંઝ અને હસ્ફાહન પર હુમલો કર્યો છે અને ત્રણેય પરમાણુ મથકોનો સફાયો કરી નાખ્યો છે.

અમેરિકાના હુમલા સામે દુનિયાના ભારત સહિતના ઘણા દેશો ચૂપ છે ત્યારે આખરેજનક રીતે પાકિસ્તાન ઈરાનની તરફેણમાં કૂંચે છે. ઈરાને અમેરિકાના હુમલાને આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાઓનો ભંગ ગણાવ્યો હતો. પાકિસ્તાને ઈરાનની વાતમાં સૂર પુકારીને કહ્યું છે કે, અમેરિકાએ ઈરાન પર એર સ્ટ્રાઈક કરીને તમામ આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા તોડી નાખ્યા છે. પાકિસ્તાનના વિદેશ મંત્રાલયે સત્તાવાર રીતે પોસ્ટ કરી છે કે, અમેરિકાના હુમલા પછી ઈરાનને પોતાની સુરક્ષા માટે પોતાને ગમે એ પગલાં લેવાનો અધિકાર છે.

પાકિસ્તાનના વલણે આખી દુનિયામાં આખરે સર્ચ્યુ છે કેમ કે હજુ ગયા અઠવાડિયે જ પાકિસ્તાનના લક્ષરી વડા આસીમ મુનિરને ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે વ્હાઈટ હાઉસમાં નોંતરીને લંચ આપ્યું ત્યારે તેમણે ટ્રમ્પનાં ભરપેટ વખાણ કરેલાં. ડોનલ્ડ ટ્રમ્પે ભારત-પાકિસ્તાનનું યુદ્ધ રોકાવી દીધું એ માટે તેમને નોબલ પ્રાઈઝ આપવાની તરફેણ મુનિરે કરેલી. આ વાત હજુ સાવ તાજ છે જે ત્યાં પાકિસ્તાનને સત્તાવાર રીતે અમેરિકાને ઝાટકી નાખ્યું છે.

પાકિસ્તાનને અચાનક ઈરાન પર હેટ કેમ ઊભારી આવ્યું એ સવાલ ઊઠવો સ્વાભાવિક છે કેમ કે ઈરાન અને પાકિસ્તાનના સંબંધો બહુ વખાણવા જેવા નથી. બલકે દોઢ વરસ પહેલાં તો બંને વચ્ચે યુદ્ધની નોબત આવી ગયેલી. ગયા વરસના જાન્યુઆરીમાં ઈરાને પાકિસ્તાન પર હુમલો કર્યો હતો. ઈરાને પાકિસ્તાનના દક્ષિણ-પશ્ચિમમાં આવેલા બલુચિસ્તાનના કોહ-એ-સજ્ઞ એરિયામાં મિસાઈલમારો કર્યો હતો. એ વખતે પાકિસ્તાને દાવો કરેલો કે, ઈરાને કોઈ પણ ઉદ્દેશ્યી વિના પાકિસ્તાનની હવાઈ સીમામાં ઘૂસણખોરી કરીને અને પાકિસ્તાનની હવાઈ સીમાનો ભંગ કરીને છોડેલાં મિસાઈલના કારણે બે બાળકો સહિત ઘણાં લોકોની હત્યા કરી છે.

ઈરાને આ વાતને ખોટી ગણાવીને એવું કહેલું કે, પાકિસ્તાન કોકાકોક કરે છે. ઈરાનના લક્ષરે પાકિસ્તાનના વિસ્તારોમાં ઘૂસણખોરી કરી હોવાની કે નાગરિક વિસ્તારોમાં મિસાઈલ છોડ્યાં હોવાની વાત ખોટી છે. ઈરાન અને પાકિસ્તાન વચ્ચેનો તણાવ એ વખતે માંડ માંડ શાંત થયેલો પણ બંને વચ્ચે છમકલાં ચાલુ જ છે અને સામસામી આકેપબાજી પણ થયા કરે છે. બંને વચ્ચેના આ સ્નેહભર્યા સંબંધોને જોતાં પાકિસ્તાન ઈરાનની તરફેણમાં બોલે ને અમેરિકાની ઝાટકણી કાઢે એ સાંભળીને આખરે ધાય જ. અમેરિકા સામે બોલવાની હિંમત પાકિસ્તાનમાં ક્યાંથી આવી એ પણ મોટું આખરે છે.

રાજકીય વિશ્લેષકોના મતે, પાકિસ્તાનને ઈરાન પર હેટ ઊભરાયું તેનું કારણ તેનો સ્વાર્થ છે. આર્થિક રીતે સાવ પતી ગયેલા પાકિસ્તાનને જ્યાંથી મળે ત્યાંથી મદદ જોઈએ છે. આ મદદ માટે એ અત્યારે ચીનના ખોળામાં જઈને બેઠું છે ને ચીન ઈરાનની તરફદારી કરી રહ્યું છે તેથી ચીનને સાધું લગાડવા માટે પાકિસ્તાન પણ ઈરાનની તરફેણ કરી રહ્યું છે. ઈરાન પોતે પણ આર્થિક રીતે સધર છે. અમેરિકાએ ઈરાન પર જાત જાતના પ્રતિબંધો મુક્યા છતાં ઈરાન ટકી ગયું છે કેમ કે તેની પાસે કુડ ઓઈલની તાકાત છે. ઈરાન પાસે દુનિયામાં ત્રીજા નંબરનો સૌથી મોટો કુડ ઓઈલનો ભંડાર છે અને ચીન-રશિયા તેની પડખે છે તેથી ઈરાન આર્થિક રીતે હજુય સધર છે. પોતે અમેરિકાની ઝાટકણી કાઢીને ઈરાનને માખણ લગાડે તેનાથી રીઝીને ઈરાન થોડીક મદદ કરી નાખે તો પોતાનો બેગો પાર થઈ જાય એવી પાકિસ્તાનની ગણતરી છે.

પાકિસ્તાનની બીજી ગણતરી બલુચિસ્તાનમાં માથાનો દુઃખાવો બની ગયેલા બળવાખોરોના સફાયામાં ઈરાનનો સાથ મેળવવાની છે. ઈરાન અને પાકિસ્તાન બંનેને બલુચિસ્તાનની અલગ માગણી કરી રહેલું જૈશ અલ-અદ્દલ સંગઠન નબ છે. જૈશ અલ-અદ્દલ સુન્ની સલાહી સંગઠન છે. ઈસ્લામમાં મોહમ્મદ પયગંબર સાહેબ સહિતની ત્રણ પેઢીના મુસલમાનોને સૌથી પવિત્ર માનીને સલાહ કરવામાં આવે છે. ઓગણીસમી સદીમાં આ સલાહ વિચારવારા પ્રમાણે વિશ્વમાં ઈસ્લામનું શાસન સ્થાપવાની યજ્ઞવળ શરૂ થઈ તેને સલાહી યજ્ઞવળ કહે છે. સલાહી વિચારધારાને વરેલું જૈશ અલ-અદ્દલ પાકિસ્તાન

અને ઈરાનના સુન્ની બલુચી મુસ્લિમોનું અલગ રાષ્ટ્ર બનાવવા માંગે છે. સલાહુદ્દીન ફાટ્કી જૈશ અલ-અદ્દલ સંગઠનનો વડો છે. ઈરાનમાં બહુમતી શિયા મુસ્લિમો છે પણ પાકિસ્તાન સાથેની સરહદ પરના દક્ષિણ-પૂર્વ ઈરાનમાં સિસતાન અને બલોચેસ્તાન પ્રાંતમાં થોડાક સુન્ની મુસ્લિમો પણ છે. જૈશ અલ-અદ્દલ આ વિસ્તારોને ઈરાનથી અલગ કરીને અને પાકિસ્તાનના બલુચિસ્તાન સહિતના બલુચોના વિસ્તારોને એક કરીને નવું મુસ્લિમ રાષ્ટ્ર બનાવવા માંગે છે. ૨૦૧૨માં સ્થપાયેલા આ સંગઠનમાં ૫૦૦ જેટલા આતંકવાદી જ છે. આ આતંકવાદીઓ ઈરાનમાં હુમલા કર્યા પછી પાકિસ્તાનમાં ઘૂસી જાય છે અને બલૂચ પ્રજા તેમને છાવરે છે તેથી ઈરાન તેમનો સફાયો કરી શકતું નથી. બીજી તરફ પાકિસ્તાનમાં લાંડી રહેલા બલુચિસ્તાન લિબરેશન આર્મી (બીએલએ)ના આતંકી પાકિસ્તાનમાં હુમલા કર્યા પછી ઈરાનમાં જતા રહે છે તેથી પાકિસ્તાન ક્યું કરી શકતું નથી. ઈરાન અને પાકિસ્તાન હાથ મિલાવે તો બલૂચ લડવાઓનો સફાયો કરીને બલુચિસ્તાનની યજ્ઞવળને જ દબાવી દઈ શકે તેથી પાકિસ્તાનને ઈરાન સાથે હાથ મિલાવવામાં રસ છે.

જો કે પાકિસ્તાન અમેરિકાએ આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાઓનો ભંગ કર્યો હોવાની વાતો કરે એ હાસ્યાસ્પદ લાગે છે. બલકે કુડ કથરોટને હસતું હોય એવું લાગે છે. પાકિસ્તાન પોતે ભારતમાં આતંકવાદ ફેલાવે છે, પોતાની ધરતી પર આતંકવાદીઓના કેમ્પો ચલાવે છે, આતંકવાદી સરદારોને સરકારી જમાઈ બનાવીને છાવરે છે ત્યારે તેને આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા યાદ આવતા નથી ને અત્યારે આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાઓની પત્તર ખાંડવા બેસી ગયું છે.

પાકિસ્તાન ભારત સાથેની સરહદ પર સતત તોપમારો કર્યા કરે છે ને ઉદ્દેશ્યી કર્યા કરે છે એ આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાઓનો ભંગ જ છે. પીઓકેમાં લક્ષરના જોરે શાસન ચલાવે છે એ પણ આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાઓનો ભંગ જ છે. આ તો થોડાંક ઉદાહરણ આપ્યાં, બાકી વાત માંડવી જ હોય તો ઘણું બધું કહી શકાય પણ પાકિસ્તાનનાં લખખણ બધા જાણે છે તેથી વાત માંગવાને કોઈ અર્થ નથી. ટૂંકમાં પાકિસ્તાનને અમેરિકાને કે બીજા કોઈ દેશને ઉપદેશ આપવાનો અધિકાર જ નથી. ■

આજનું પંચાંગ

પંડિત જિતેન હરિહર મહેસાણાવાળા

દક્ષિણાયન - સૌર વર્ષાન્ત્રતુ પ્રારંભ

સોમવાર, તા. ૨૩-૬-૨૦૨૫, સોમપ્રદોષ, શિવરાત્રિ, ભદ્રા

- ભારતીય દિવાલ ૨૨, માંદ અષાઢ, શકે ૧૯૪૭
- વિક્રમ સંવત ૨૦૮૧, શા. શકે ૧૯૪૭, જયેષ્ઠ વદ-૧૩
- જૈન વીર સંવત ૨૫૫૧, માંદ જયેષ્ઠ, તિથિ વદ-૧૩
- પારસી શહેનાશાહી રોજ ૧૩મો તીર, માંદ ૧૧મો બેદમન, સને ૧૩૯૪
- પારસી કદમી રોજ ૧૩મો તીર, માંદ ૧૨મો સ્પેન્ડાર્મદ, સને ૧૩૯૪
- પારસી ફસલી રોજ ૫મો સ્પેન્ડાર્મદ, માંદ ૫મો અમરદાદ, સને ૧૩૯૪
- મુસ્લિમ રોજ ૨૬મો, માંદ ૧૨મો જિલ્હજ, સને ૧૪૪૬
- મીસરી રોજ ૨૭મો, માંદ ૧૨મો જિલ્હજ, સને ૧૪૪૬
- નક્ષત્ર ક્રિતિકા બપોરે ક. ૧૫-૧૬ સુદી, પછી રોહિણી
- ચંદ્ર વૃષભમાં
- ચંદ્ર રાશિ નામાક્ષર: વૃષભ (બ, વ, ઉ)
- સૂર્યોદય: મુંબઈ ક. ૦૬ મિ. ૦૪, અમદાવાદ ક. ૦૫ મિ. ૫૭, સ્ટા.ટા.,
- સૂર્યાસ્ત: મુંબઈ ક. ૧૯ મિ. ૧૬, અમદાવાદ ક. ૧૯ મિ. ૨૬, સ્ટા. ટા.
- મુંબઈ સમુદ્રમાં ભરતી ઓટ : ૩
- ભરતી: સવારે ક. ૧૦-૨૭, સાંજે ક. ૨૧-૫૨
- ઓટ: સાંજે ક. ૧૬-૨૨, મદ્યરાત્રિ પછી ક. ૦૪-૨૦ (તા. ૨૪)
- વ્રત પર્વાહિ: વિક્રમ સંવત ૨૦૮૧, 'અનલ' નામ સંવત્સર, શાલિવાહન
- શક સંવત ૧૯૪૭, 'વિશ્વાવસુ' નામ સંવત્સર, જયેષ્ઠ વૃષભ-ત્રયોદશી.
- સોમપ્રદોષ, શિવરાત્રિ ભદ્રા પ્રારંભ રાત્રે ક. ૨૨-૧૧. સૂર્ય મહાનક્ષત્ર આક્રમ્માં સવારે ક. ૦૬-૨૦. વાહન ઉંદર,
- શુભાશુભ દિનશુદ્ધિ: સામાન્ય દિવસ.
- મુહૂર્ત વિશેષ: સોમપ્રદોષ, શિવરાત્રિ જાગરણ, એકટાણાનો ઉપવાસ, શિવપૂજા, રુક્ષાભિષેક, જાપ, તપ, ભક્તિ, કીર્તન, નામ-સંકીર્તન, ચંદ્ર-સૂર્ય ગ્રહદેવતાનું પૂજન, અગ્નિદેવતાનું પૂજન, માલ વૈવંચ, શ્રી વિષ્ણુ-લક્ષ્મી પૂજા, નિત્ય થતાં પશુ લેવડવેડવાના કામકાજ, ઉભરાના વૃક્ષનું પૂજન.
- આયમન: ચંદ્ર-હર્ષલ યુતિ જ્ઞાનતંતુઓ ઉપર બોજો આવે, ચંદ્ર-મંગળ યતુષ્કોણ અવિચારી, સૂર્ય-નેપ્ચૂન યતુષ્કોણ અવ્યવહાર.
- બગોળ જ્યોતિષ: ચંદ્ર-હર્ષલ યુતિ, ચંદ્ર-મંગળ યતુષ્કોણ, સૂર્ય-નેપ્ચૂન યતુષ્કોણ, સૂર્ય ક્રિતિકા યુતિ, ચંદ્ર પૃથ્વીથી અત્યંત નજીક આવે છે.
- ગ્રહગોચર: સૂર્ય-મિથુન, મંગળ-સિંહ, બુધ-કર્ક, ગુરુ-મિથુન, શુક્ર-મેષ, શનિ-મીન, રાહુ-કુંભ, કેતુ-સિંહ, માર્ગી હર્ષલ-વૃષભ, માર્ગી નેપ્ચૂન-મીન, વક્રી પ્લુટો-મકર.

અમેરિકાના ઈરાન પરના હુમલાને પાકિસ્તાન સહિતના દેશોએ વખોડ્યો નક્કસલવાદીઓ સામેની કાર્યવાહી ચોમાસામાં પણ ચાલુ રહેશે: અમિત શાહ

લાહોર: અમેરિકાએ ઈરાનની અણુ સંસ્થાનો પર કારવા હુમલાને પાકિસ્તાન આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાઓ ભંગ લેખાવી ભારપૂર્વક વખોડી કાઢ્યો હતો. અમેરિકાના ઈરાન પરના હુમલાને કારણે આ વિસ્તારમાં હિંસા વધુ ભડકે એવી શક્યતા હોવાની ચેતવણી પાકિસ્તાને આપી હતી.

રશિયાએ પણ અમેરિકાએ ઈરાન પર કરેલા હુમલાને બેજવાબદાર કૃત્ય લેખાવી વખોડી કાઢ્યો હતો. નિર્માણ પામેલી પરિસ્થિતિ અંગે પ્રતિક્રિયા આપતા પાકિસ્તાનના વિદેશ ખતાએ જણાવ્યું હતું કે ઈરાનના અણુ સંસ્થાનો પર અમેરિકાએ તેમ જ ત્યાર બાદ ઈઝરાયલે કરેલા શ્રેણીબદ્ધ હુમલાને પાકિસ્તાન વખોડે છે.

આ હુમલાઓને પગલે પ્રદેશમાં વધનારા તણાવ અને આકાર લેનારી પરિસ્થિતિથી અમે ભારે ચિંતિત છીએ, એમ જણાવતાં પાકિસ્તાને કહ્યું હતું કે આ હુમલા આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાઓનો ભંગ છે અને ઈરાનને સ્વભયાવ કરવાનો કાયદેસર અધિકાર છે.

ઈરાન પરનો આ હુમલો ચિંતા ઉપજાવનારો અને પ્રદેશમાં તણાવ વધારનારો છે.

નાગરિકોના મૂલ્યવાન જીવનનો આદર કરવાની અને યુદ્ધનો તાત્કાલિક અંત આણવાની અમે હાકલ કરીએ છીએ. સંબંધિત દરેક પક્ષે આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા-ખાસ કરીને માનવતાના કાયદાને ભારપૂર્વક વળોડી રહેવું જોઈએ. નિર્માણ પામેલી કટોકટીનો ઉકેલ લાવવા વાટાઘાટ જ એકમાત્ર ઉકેલ છે.

ઈરાન અણુબૉમ્બ બનાવી રહ્યું

હુમલાને કોઈ જ પુરાવા ન હોવાની અમેરિકાની જાસૂરી સંસ્થા અને આઈએઈએએ સ્પષ્ટ જાણકારી આપી હોવા છતાં ઈઝરાયલ કપટી રીતે અંતે અમેરિકાને ઈરાન પર સીધો હુમલો કરવા મનાવવામાં સફળ રહ્યું હતું.

સમસ્યાનો ઉકેલ લાવવા ઈરાને દરેક વખતે રાજદ્વારી માર્ગનો ઉપયોગ કરવાનું પસંદ કર્યું હતું, પરંતુ તેને કાયમ નિરાશા જ સાંપડી હતી અને અંતે તેના પર હુમલો કરવામાં આવ્યો.

અમેરિકાનો આ હુમલો ઈરાનના સાર્વભૌમત્વનો અને આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદાનો છોડવાનો ભંગ કરે છે. અમે પાકિસ્તાનની અમેરિકાએ ઈરાન પર કરેલા આ હુમલાને ભારપૂર્વક વખોડીએ છીએ.

સત્તા પર ટકી રહેવાની ઈઝરાયલના વડા પ્રધાન બેન્જામિન નેતાન્યાહુની લાલચે સંપૂર્ણ અખાત વિસ્તારને અસ્થિરતામાં ધકેલી દીધો છે. ઈઝરાયલે પુરવાર કરી દીધું છે કે આ સમગ્ર વિસ્તારની શાંતિ, સમૃદ્ધિ અને સ્થિરતા સામે તે એકલું જ જોખમરૂપ છે.

નોબલ શાંતિ પારિતોષિકના ઉમેદવાર તરીકે અમેરિકાના પ્રમુખ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પના નામકર્મને ટેકો જાહેર કર્યાના એક દિવસ બાદ પાકિસ્તાને ઉપરોક્ત નિવેદન કર્યું હતું.

ઈરાનના અણુ કાર્યક્રમનો નાશ કરવાના આશય સાથે અમેરિકાએ રવિવારે વહેલી સવારે ઈરાનના ફોર્મ, ઈક્ષ્હાહન અને નાતાન્ઝ અણુ સંસ્થાનો પર હુમલો કર્યો હતો. ઈરાન જો વળતો હુમલો કરશે તો વધુ હુમલા કરવાની પણ ટ્રમ્પે ચેતવણી આપી છે.

યુદ્ધ કરતાં વાટાઘાટ આ સમસ્યાનો વધુ સારો અને લાંબાગાળોનો ઉકેલ આપશે, એમ તેમણે કહ્યું હતું.

હુમાસ અને હુતીના બળવાખોરોએ પણ અમેરિકાના ઈરાન પરના હુમલાને વખોડી કાઢ્યો હતો અને ઈરાનના પક્ષે રહેવાના સંકેત આપ્યા હતા.

તમામ મુસ્લિમ દેશોને એકજૂટ થઈ અમેરિકા-ઈઝરાયલને વળતો જવાબ આપવાની તેમણે હાકલ કરી હતી.

ચીને કહ્યું હતું કે શું અમેરિકા ઈરાકમાં કરેલી ભૂલનું પુનરાવર્તન કરી રહ્યું છે? ઈતિહાસે આવરનવાર દર્શાવી દીધું છે કે અખાતાના દેશોમાં સેન્ચની દબલગીરીએ અણધાર્યાં પરિણામો આપ્યાં છે જેમાં લાંબા સંઘર્ષ, પ્રાદેશિક અસ્થિરતા સહિતની બાબતોનો સમાવેશ થાય છે.

અમેરિકાના ઈરાન પરના હુમલાની અસર અંગે ચર્ચા કરવા જાપાનના વડા પ્રધાન શિગેરુ ઈશિબાએ પણ તાકીદે બેઠક યોજી હતી.

અમેરિકાના ઈરાન પરના હુમલાની અસર અંગે ચર્ચા કરવા જાપાનના વડા પ્રધાન શિગેરુ ઈશિબાએ પણ તાકીદે બેઠક યોજી હતી.

અમેરિકાના ઈરાન પરના હુમલાની અસર અંગે ચર્ચા કરવા જાપાનના વડા પ્રધાન શિગેરુ ઈશિબાએ પણ તાકીદે બેઠક યોજી હતી.

રાયપુર: કેન્દ્રના ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહે રવિવારે જણાવ્યું હતું કે નક્કસલવાદીઓ સામેની (સુરક્ષા દળોની) કાર્યવાહી ચોમાસા દરમિયાન પણ ચાલુ રહેશે.

તેમણે નક્કસલવાદીઓ સાથે વધુ મંત્રણા કરવાની શક્યતાને નકારી કાઢી હતી અને માઓવાદીઓને શસ્ત્રો ઉઠાં મૂકીને અને સમાજની મુખ્ય ધારામાં પાછા ફરીને વિકાસના કાર્યમાં જોડાવા અપીલ કરી હતી.

અમિત શાહે છત્તીસગઢના નવા રાયપુર અટલનગર ખાતે નેશનલ ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટીના કેમ્પસ અને સેન્ટ્રલ ફોરેન્સિક સાયન્સ

લેબની શિલારોપણવિધિ કરી હતી. કેન્દ્રના ગૃહ પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે ચોમાસામાં નદીઓમાં જળ-સપાટી ઘણી વધી ગઇ હોવા છતાં નક્કસલવાદીઓની સામેની કાર્યવાહી ગાઢ જંગલમાં પણ ચાલુ રહેશે. સલામતી દળો આ વખતે નક્કસલવાદીઓને ચોમાસામાં પણ ઊંચવા નહિ દે. અમે ૨૦૨૬ની ૩૧ માર્ચ સુધીમાં નક્કસલવાદીઓ સંપૂર્ણ નાશ કરવાના લક્ષ્યાંકને પ્રાપ્ત કરવા આગળ વધતા રહીશું.

અમિત શાહે જણાવ્યું હતું કે નક્કસલવાદીઓએ શરણે થઇને સરકાર તરફથી મળતા લાભ લેવા જોઇએ. શસ્ત્રો ઉઠાં મૂકનારા દરેક માઓવાદીઓને સમાજની મુખ્ય ધારામાં આવકારીશું. અમે હિંસાને છોડીને શાંતિના માર્ગે ચાલવા માગતા નક્કસલવાદીઓને બનતી દરેક સહાય કરીશું. તેમણે જણાવ્યું હતું કે વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ દેશને ૨૦૪૭ સુધીમાં વિકસેલું રાષ્ટ્ર બનાવવાનું લક્ષ્ય નક્કી કર્યું છે. નવી શોધ, આંતરિક માળખાનો વિકાસ, ઔદ્યોગિક અને આર્થિક પ્રગતિ તેમ જ ત્રણ નવા કાયદા (ભારતીય ન્યાયસંહિતા, ભારતીય આર્થિક સુરક્ષા સંહિતા અને ભારતીય સાક્ષ્ય અધિનિયમ)ને લીધે દેશનો ઝડપી વિકાસ થઇ રહ્યો છે. (એનસી) ■

અમરનાથ યાત્રા ફરી વિવાદના ઘેરામાં યાત્રાની વ્યવસ્થા ઉમર સરકાર પાસે તો સુરક્ષાની જવાબદારી ઉપરાજ્યપાલ પાસે

અને ઉપરાજ્યપાલની છે. પત્રકારોને આપેલી મુલાકાતમાં ઉમર અબ્દુલ્લાએ કહ્યું હતું કે અમરનાથ યાત્રાએ આવનારા શ્રદ્ધાળુઓ શાંત અને વિશ્વાસપૂર્ણ વાતાવરણમાં યાત્રા પૂરી કરી સુરક્ષિત રીતે પોતાના ઘરે પાછા જશે. સંપૂર્ણ કાશ્મીર તેમના સ્વાગત માટે તૈયાર છે. ઉદ્દેહનનીય છે કે જમ્મુ-કાશ્મીરમાં કાયદા-વ્યવસ્થા અને સુરક્ષા બાબતની જવાબદારી ઉપરાજ્યપાલ મનોજ સિંહા પાસે છે. વર્તમાન

પરિસ્થિતિમાં જમ્મુ-કાશ્મીર પોલીસ કેન્દ્રના ગૃહ ખાતાને આધિન છે. સુરક્ષાની બાબતોમાં ચૂંટાયેલી વર્તમાન સરકારની કોઈ ભૂમિકા નથી. વાર્ષિક અમરનાથ યાત્રા ત્રણ જુલાઈથી શરૂ થઈ રહી છે. ઉમર અબ્દુલ્લાએ કહ્યું હતું કે અમને સાંપવામાં આવેલી જવાબદારી મુજબ વીજળી, પાણી, રસ્તા, આરોગ્ય ચિકિત્સા, સ્વચ્છતા, ખાદ્યસામગ્રી, પરિવહન સહિતની તમામ વ્યવસ્થા અમે કરી દીધી છે. ■

પહેલા પાનાનું ચાલુ

<p>જણાવ્યું હતું કે ઈરાનના મહત્ત્વના અણુમથકનું નામનિશાન મિટાવી દેવાયું છે.</p>	<p>‘એક્સ’ પર ચેતવણી આપતા જણાવ્યું હતું કે અમેરિકાના હુમલાના ગંભીર પરિણામ આવશે અને તહેરાને હુમલા કરવા માટેના દરેક વિકલ્પ ખુલ્લા રાખ્યા છે.</p>
<p>અમેરિકા હવે પોતાના સાથી દેશ ઈઝરાયલની સાથે મળીને ઈરાન પર વધુ હુમલા કરશે કે નહિ? તે અંગે પ્રારંભમાં કોઇ સ્પષ્ટતા નહોતી કરાઇ. ઈરાન અને ઈઝરાયલ વચ્ચે છેલ્લા નવ દિવસથી યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે અને આ બંને દેશ એકબીજા પર મિસાઇલ અને ડ્રોનથી સતત હુમલા કરી રહ્યા છે. ઈઝરાયલ અને પેલેસ્ટાઇનની વચ્ચે પણ યુદ્ધ ચાલુ જ છે.</p>	<p>ઈરાનના સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘ ખાતેના રાજદ્વત અમીદ સહઇ ઉરવાનીએ અમેરિકાના હુમલાને વખોડી કાઢીને સલામતી સમિતિની તાકીદની બેઠક બોલાવવાની માગણી કરી હતી અને જણાવ્યું હતું કે અમેરિકા દ્વારા ઈરાન સામે કરવામાં આવતા હુમલાને બધાએ સાથે મળીને વખોડી કાઢવા જોઇએ. અમેરિકાના આ હુમલા આંતરરાષ્ટ્રીય કાયદા અને સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘના નિયમનો ભંગ કરે છે.</p>
<p>ટ્રમ્પે ઈરાન પર હુમલા કરાવતા પહેલાં કોંગ્રેસની કોઇ પરવાનગી નહિ લીધી હોવાનું કહેવાય છે.</p>	<p>ઉપરાંત, ઈઝરાયલે રવિવારે પરોઢિયે પોતાના નાગરિકોને ઈરાનના સંબંધિત વધુ હુમલા સામે ચેતવણી આપી હતી અને સલામત સ્થળે આશ્રય લેવા સૂચના આપી હતી.</p>
<p>ઈરાનમાંના એટમિક એનર્જી ઓર્ગેનાઇઝેશને ફોર્મ, ઈસ્ફાહન અને નતાન્ઝ અણુમથક પર અમેરિકાએ હુમલા કર્યા હોવાના અહેવાલને સમર્થન આપ્યું હતું.</p>	<p>ઈઝરાયલે આ પહેલાં ઈરાનમાંના યુરેનિયમ સમૃદ્ધ કરવાના મથક અને ભારે પાણી (હેવી વોટર)ના મથક પર હુમલા કર્યા હતા.</p>

<p>મોદીએ ઈરાનના પ્રમુખ સાથે હાલની પ્રાદેશિક પરિસ્થિતિ અંગે ચર્ચા કરી હતી અને વણસેલા યુદ્ધ અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી.</p>	<p>મોદીએ ઈરાનના પ્રમુખ સાથે હાલની પ્રાદેશિક પરિસ્થિતિ અંગે ચર્ચા કરી હતી અને વણસેલા યુદ્ધ અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી.</p>
<p>ભારતના વડા પ્રધાને પ્રાદેશિક શાંતિ, સલામતી અને સ્થિરતા ફરી સ્થાપવા પર ભાર આપ્યો હતો.</p>	<p>ભારતના વડા પ્રધાને પ્રાદેશિક શાંતિ, સલામતી અને સ્થિરતા ફરી સ્થાપવા પર ભાર આપ્યો હતો.</p>
<p>અવર-જવર શરૂ કરવામાં આવશે. ગુજરાતના અન્ય જિલ્લામાં વરસાદની વાત કરવામાં આવે તો, હવામાન વિભાગે આગામી સાત દિવસ સુધી રાજ્યમાં વરસાદને લઈને આગાહી કરી છે. છ જિલ્લામાં તેમજ દમણ અને દાદરા નગર હવેલીમાં અતિભારે વરસાદની આગાહી સાથે ઓરેન્જ એલર્ટ અને ૧૫ જિલ્લામાં યલો એલર્ટ આપવામાં આવ્યું છે. આ સાથે સાથે બનાસકાંઠા, પાટણ, મહીસાગર અને સાબરકાંઠામાં ૧ વાચ્યા સુધી રેડ એલર્ટ આપવામાં આવ્યું છે. આજે પણ ગુજરાતના મોટા ભાગના જિલ્લાઓમાં ભારે વરસાદ થઈ શકે છે. આજની વાત કર</p>	

**शिंदेनो उद्भव
ठाकरे पर कटाक्ष**

२१ जूने महाराष्ट्रमां विकासनो योग शरु थयो

मुंबई: राज्याच्या उप-मुख्यप्रधान अकनाथ शिंदेने उद्भव ठाकरे उपर कटाक्ष करवानो मोको शोधी लीधो હતો અને કહ્યું હતું કે ૨૧ મી જૂને એક મોટો યોગ કર્યો હતો. તે મેરેથોન યોગ હતો અને તેના કારણે મહારાષ્ટ્રમાં ઘણા બધા ફેરફારો થયા. આ જ કારણ છે કે આજે મહારાષ્ટ્રમાં સર્વાંગી વિકાસ થઈ રહ્યો છે. તેમણે કહ્યું કે આ યોગે મહારાષ્ટ્રની દિશા બદલી નાખી છે. શિંદેના મતે આ યોગે મહારાષ્ટ્રમાં રાજકીય સ્થિરતા

અને વિકાસ લાવ્યો છે. એકનાથ શિંદેએ જૂન ૨૦૨૨ માં શિવસેનામાં બળવો શરૂ કર્યો હતો અને પાર્ટીના મોટાભાગના વિધાનસભ્યો સાથે સરકાર બનાવવાનો દાવો રજૂ કર્યો હતો. શિંદેના દાવાને ભાજપ અને એનસીપીના અજિત પવારે ટેકો આપ્યો હતો. આ પછી શિંદે મુખ્ય પ્રધાન બન્યા. જ્યારે પવારને નાયબ મુખ્ય પ્રધાનનું પદ મળ્યું. એકનાથ શિંદેએ કહ્યું હતું કે આ યોગની શરૂઆત મુંબઈથી થઈ હતી.

અમારી સરકાર લોકો માટે કામ કરી રહી છે. દેવેન્દ્ર ફડણવીસ અને હું, પીએમ મોદી અને કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહના માર્ગદર્શન હેઠળ આ દિશામાં કામ કરી રહ્યા છીએ. શિંદેએ આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસની શુભેચ્છાઓ પણ પાઠવી હતી. તેમણે યોગને વિશ્વિક મંચ પર લઈ જવા માટે વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીને પણ શ્રેય આપ્યો હતો. તેમણે ઓપરેશન સિંદૂર દ્વારા પાકિસ્તાનને પણ પાઠ ભણાવ્યો, એમ તેમણે ઉમેર્યું હતું.

સાઈકિયાટ્રિસ્ટે કરી આત્મહત્યા

અકોલા: અકોલા જિલ્લામાં ૪૮ વર્ષના સાઈકિયાટ્રિસ્ટે દવાનો ઓવરડોઝ લઈને આત્મહત્યા કરી હતી, એમ પોલીસે જણાવ્યું હતું. મુતકની ઓળખ પ્રશાંત જાવસ્કર તરીકે થઈ હતી, જેણે ન્યૂ તાપડિયા નગરમાં પોતાના નિવાસે શનિવારે બપોરે વધુ પ્રમાણમાં દાવી પીધી હતી. ઇન્સ્પેક્ટર મનોજ બાહુરેએ જણાવ્યું હતું કે પ્રશાંતને તાત્કાલિક હોસ્પિટલમાં લઈ જવાયો હતો, જ્યાં તેને ડોક્ટરોએ તપાસીને મૃત જાહેર કર્યો હતો. પ્રશાંતના મૃતદેહને પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલવામાં આવ્યા બાદ પોલીસે આ પ્રકરણે એડીઆર દાખલ કર્યો હતો. પ્રશાંત છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષથી ખાનગી હોસ્પિટલમાં કામ કરતો હતો. (પીટીઆઇ)

**બાળકી સાથે દુષ્કર્મ:
યુવકને સાત વર્ષની કેદ**

થાણે: છ વર્ષની બાળકી સાથે દુષ્કર્મ આચરવા બદલ થાણે જિલ્લાની કોર્ટે આરોપીને સાત વર્ષની સખત કેદ ફટકારી હતી. એડિશનલ સેશન્સ જજ એ. એસ. ભાગવતે આરોપી બંદાદાદા ઉર્ફે રૂઝા રમેશ શિંદે (૩૨)ને પ્રોટેક્શન ઓફ ચિલ્ડ્રન ફ્રોમ સેક્સ્યુઅલ ઓફેન્સીસ (પોક્સો) એક્ટ હેઠળ દોષી ઠેરવ્યો હતો. કોર્ટે ૧૭ જૂને આરોપીને સજા ઉપરાંત પંદર હજાર રૂપિયાનો દંડ પણ ફટકાર્યો હતો. વિશેષ સરકારી વકીલ વી.છ કુબ્જેએ કોર્ટને જણાવ્યું હતું કે ૪ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૩ની રાતે આ ઘટના બની હતી. થાણેના કલવા વિસ્તારમાં બાળકી પોતાના ઘર નજીક રમી રહી હતી ત્યારે આરોપી ત્યાં આવ્યો હતો અને તેને પોતાના ઘરે લઈ ગયો હતો. (પીટીઆઇ)

**નવી મુંબઈમાં મંદિરમાંથી ૪૦
હજાર રૂપિયા ચોરાયા**

થાણે: નવી મુંબઈના સીવડ વિસ્તારમાં આવેલા મંદિરમાંથી અજાણી વ્યક્તિએ ૪૦ હજાર રૂપિયા ચોરી હોવાનું પોલીસે જણાવ્યું હતું. એનઆરઆઇ સાગરી પોલીસ સ્ટેશનના અધિકારીના જણાવ્યા મુજબ મંદિરના કેરેક્ટરે આ પ્રકરણે નોંધાવેલી ફરિયાદને આધારે ભારતીય ન્યાય સંહિતાની કલમ ૩૦૫ અને ૩૩૧ (૪) હેઠળ ગુનો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. સીવડ વિસ્તારમાં શ્રી વિઠ્ઠલ રૂક્મિણી મંદિરમાં ૨૦ જૂને ચોરીની ઘટના બની હતી અને પોલીસ આરોપીની શોધ ચલાવી રહી છે. (પીટીઆઇ)

મહારાષ્ટ્ર સરકારના મંત્રી શ્રી નિતેશ રાણેને જન્મદિવસની શુભેચ્છાઓ

મુંબઈ સમાચાર
રેડ હાઉસ, સૈયદ અબ્દુલ્લા બ્રેલવી રોડ,
પો. બો. નં. ૬૭૬, મુંબઈ-૧.

રફી ફાળાના ટેન્ડરો

તા.૦૧/૦૭/૨૦૨૫ થી તા. ૩૧/૧૨/૨૦૨૫ મુદત દરમિયાન ફોરેન, નેપા વિ. ન્યૂઝપ્રીન્ટના ફાળા, સ્વીપીન્સ, રીલ એન્ડ અને કોરના વેચાણ માટે અલગ અલગ ક્વોલિટી વાઈઝ ભાવ ભરેલ સીલબંધ ટેન્ડરો મંગાવે છે. માલનો જથ્થો રોજ રોજ ઉપાડવાનો રહેશે અને એ માટે ઉપાડેલ માલનું બિલ દર મહિને આપવામાં આવશે. પરંતુ અઠવાડિયા દરમિયાન ઉપાડેલા માલ પેટે, ઉપાડેલા માલની પૂરેપૂરી કિંમત અઠવાડિયું પૂરું થવાના ૨ દિવસમાં ભરપાઈ કરવાની રહેશે.

સીલબંધ ટેન્ડરો ભરવાની છેલ્લી તારીખ: ૨૭/૦૬/૨૦૨૫

ટેન્ડર સ્વીકારવાનું કંપનીની મુનસફી પર છે અને કંપની કોઈપણ કારણ જણાવ્યા વગર ઊંચામાં ઊંચું ટેન્ડર કે બીજું કોઈપણ ટેન્ડર સ્વીકારવાનો કે નકારવાનો હક્ક અનામત રાખે છે.

નોંધ: ટેન્ડર પાસ થયાના ત્રણ દિવસની અંદર રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦/- (એક લાખ પચાસ હજાર રૂપિયા)ની સિક્યુરિટી ડિપોઝિટ મુંબઈ સમાચારની ઓફિસમાં જમા કરાવવાની રહેશે.

જનરલ મેનેજર

આરબીઆઈ નિયંત્રિત સંસ્થાઓ (RE)* સામે તમારી ફરિયાદોનું નિવારણ કરવા માટે આ પગલાં અનુસરો

- 1 સૌ પ્રથમ RE પાસે તમારી ફરિયાદ નોંધાવો
- 2 રસીદ/સંદર્ભ નંબર મેળવો
- 3 જો RE તરફથી 30 દિવસની અંદર કોઈ સમાધાન પ્રાપ્ત ન થાય અથવા તમે તેનાથી સંતુષ્ટ ન હો, તો તમે આરબીઆઈ લોકપાલ પાસે આરબીઆઈ ના સીએમએસ પોર્ટલ (cms.rbi.org.in) પર અથવા સીઆરપીસી પાસે પોસ્ટ દ્વારા તમારી ફરિયાદ નોંધાવી શકો છો**

આરબીઆઈ લોકપાલ પાસે સીધી દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદ નામંજૂર થઈ શકે છે.

વધુ જાણકારી માટે, પ્રતિક્રિયા આપવા માટે, <https://rbikehtahal.rbi.org.in/ios> પર જાઓ, rbikehtahal@rbi.org.in ને લખો

*વેબ, મોબ-વૉકિંગ નાણાકીય કંપનીઓ, પેમેન્ટ પ્રણાલી સહભાગીઓ, પ્રોપર્ટી સંબંધિત, ક્રેડિટ માહિતી કંપનીઓ **સીઆરપીસી: ભારતીય રિઝર્વ બેંક, સેક્ટર 17, ચંદીગઢ-160017

જનહિતમાં પ્રકાશિત
ભારતીય રિઝર્વ બેંક
RESERVE BANK OF INDIA
www.rbi.org.in

MARUTI SUZUKI ARENA

પહેલી મતલબ ALTO K10

6 એરબેગ્સ સ્ટાન્ડર્ડ તરીકે

ARENA SAFETY SHIELD

6 Airbags | ESP* | ABS with EBD | Hill Hold Control^ | Reverse Parking Sensors
3-Point ELR Seat Belts | Seat Belt Reminder | 3 Years or 100 000 km Warranty**

લાજવાબ માઇલેજ
Petrol 24.90# km/l CNG 33.40# km/kg

Now with Easy EMIs

SPECIAL OFFERS UP TO ₹ 43 100* + SCRAPPAGE BONUS OF ₹ 25 000*

SCAN TO CONNECT TO A SHOWROOM NEAR YOU!

E-BOOK TODAY AT WWW.MARUTISUZUKI.COM

Contact us at **1800-102-1800**

*Offer includes consumer offer, exchange bonus/ scrappage bonus and corporate offer (wherever applicable) on select models/variants. Terms and conditions apply. The terms and conditions are subject to change without any prior notice. Car models and accessories shown may vary from the actual product. Offers may vary from city to city and variant to variant for all models. Accessories and features shown in the pictures may not be a part of the standard fitment and may vary according to the variant. ^As certified by Test Agency Under Rule 115(G) of Central Motor Vehicles Rules 1989. Creative visualization. Black Glass on the vehicle is due to lighting effect. Colours shown may vary from actual body colours due to printing on paper. Images used are for illustration purposes only. Offers valid till 30th June 2025 or till stocks last, whichever is earlier. **3 years or 100 000km whichever is earlier. Extendable upto 6 years or 1 60 000km whichever is earlier. ^Hill Hold Control feature available in select variants only. ESP is a registered trademark of Mercedes-Benz Group AG.

ધર્મનોજ

જેનો આદિ ને અંત કોઈ નથી પામી શક્યું તે ભગવાન જગન્નાથ છે

કોને પડી છે સત્યની? તો, સત્યને કોઈ પ્રગટ કરે તેની તારીખ કદાચ મળે પણ સત્યનો કોઈ આદિ-અંત નથી. ગુરુત્વાકર્ષણનો નિયમ તો બહુ પહેલાથી હતો. બ્રહ્મ અને સત્ય આ બે નથી એક જ છે. ચાહે સત્યને પકડો કે બ્રહ્મને પકડો.

મહાકવિ જયદેવે ગીતગોવિંદમાં લખ્યું- અદ્ભુત લખ્યું અને આ દંતકથા નથી, હકીકત છે, જે તકીથી પકડાતી નથી, બાકી બનેલી ઘટના હિંદુસ્તાનની છે. ભગવાન જગન્નાથના મંદિરમાં માળીની પત્ની ફૂલ સેવા કરે. માલણ છે, કાકોરજીની ફૂલની માળા બનાવે છે. મહાકવિનું ગીત ગોવિંદ સાંભળીને, આ માલણને તૂટ્યું-ફૂટ્યું એક પદ એને યાદ રહી ગયું હતું. આખું ન આવે, એક પદ આવે તે એ ગાયા કરે. પછી માળા બનાવવા માટે ફૂલ ચૂટે.

ઈતિહાસ એમ કહે છે કે એનું નાનકડું ખેતર હતું, એમાં રીંગણી રોપેલી. માલણ એ રીંગણા તોડે ત્યારે એ ગીત ગોવિંદનું એક માત્ર પદ, એને તે પણ અસ્પષ્ટ ગાયા કરે. ભારતવર્ષની કેટલી મહાનતા-એ માલણને ખબર નથી, પણ ભગવાન જગન્નાથ એ રીંગણીના ખેતરમાં એની પાછળ પાછળ જગન્નાથ ફરે. કોઈને ખબર નથી કે આ શું થઈ રહ્યું છે, કોઈને કલ્પના પણ નથી.

એક દિવસ ઉત્સવનો દિવસ છે. કાકોરજીને સુંદર વસ્ત્રો પરિધાન કરાયા છે. શયન થયાં. બોપોરનો વિશ્રામનો સમય, દાર બંધ થયા. સાયંકાલે પૂજારીએ દાર ખોલ્યાં ત્યારે જોયું કે આ વસ્ત્રો ફાટેલા છે. બહુ આશ્ચર્ય થયું, કે કોઈનો પ્રવેશ નથી ને આ વસ્ત્રો ફાટેલાં કેમ છે? ભાગ્યશાળી પૂજારી પણ કે કયા એમ એમ કહે છે કે ભગવાન જગન્નાથને વાણી પ્રગટી અને એમણે કહ્યું કે, તેને વાંચો પહેરાવેલાં, પણ પેલી સ્ત્રી (માલણ) ગીતગોવિંદનું એક પદ ગાયા કરે છે અને હું એની પાછળ દોડ્યા કરું છું. એ રીંગણીના ખેતરમાં, છોડના જે કાંટા હતા, તેમાં તારીખ ન મળે! સત્ય એક એવો પદાર્થ છે જેનો કોઈ આદિ કે અંત નથી. બ્રહ્મ જરા કહીને પડે છે પણ આપણને સત્યનો તો અનુભવ છે જ. ભલે આપણે અસત્ય બોલીએ પણ અનુભવ તો છે જ. સત્ય કશું છે તેનું તો જાણીએ છીએ. દીપ્તિ મિશ્રાનો એક શર છે-

કિસી કો ભી સય કિ જરૂરત નહીં, હમ હી સીરફિરે હૈ કિ સય બોલતે હૈ.

વેદોએ પણ પોતાની બુદ્ધિના અનુમાનથી થોડું કહ્યું કે ભગવાન આવા છે, આવા છે પણ અંતમાં તો નેતિ કહીને તે પણ રોકાઈ જાય છે.

કોનો આદિ અને અંત ન પામી શકાય? એવી કઈ ચીજ છે? જેનો કોઈ આદિ કે અંત નથી, આ તો બિલકુલ ગણિત જેવી વાત થઈ. જેનો કોઈ આદિ નહીં તેનો કોઈ અંત નહીં. અને જેનો કોઈ આરંભ નથી તેનું કોઈ વિસર્જન નથી. સીધું ગણિત છે. કોઈનો જન્મ થાય તો તેનું મૃત્યુ થાય છે. અહીંથી આપણે પણ નવ દિવસ પછી ચાલ્યા જશું. તો શાસ્ત્રીય બોલીમાં કહ્યું તો એવો કયો પદાર્થ છે જેનો કોઈ આદિ-અંત નથી? એક ગામડાનો માણસ પણ કહી દેશે કે તે તો ફક્ત ભગવાન જ હોય! એનું તત્ત્વ તો પરમાત્મા હોય, એ તો બ્રહ્મ હોય. ત્રણ પદાર્થ છે જેનો કોઈ આદિ નથી, અંત નથી.

હું તમારું ધ્યાન ચાહું છું મારાં ભાઈ-બહેનો. વિષય જરા કહીને છે, કિલા છે. એક સમજાવવા માટે અલગ છે, વસ્તુતઃતો એક જ તત્ત્વ છે. એક જ મીણમાંથી બનેલી ત્રણ મીણભત્તીઓ જેવી વાત છે. એક છે ઈશ્વર, બ્રહ્મ. હવે ઈશ્વર અને બ્રહ્મમાં પણ અર્થ કરવામાં ભેદ છે. પરંતુ ઈશ્વર, બ્રહ્મ, પરમાત્મા, ભગવાન આ બધાં તત્ત્વતઃ એક જ છે. આ બ્રહ્મ તત્ત્વ એવું છે જેનો કોઈ આદિ કે અંત નથી. સ્વતંત્રતેને ઉદાહરણે કહ્યું કે આ વૃક્ષનું ફળ છે તેને તોડ. તોડે છે. બોલે શું દેખાય છે? કહે તેમાં એક બીજ છે. ઉદાહરણે કહ્યું તે બીને તોડ. શું દેખાય છે? કહે કંઈ નથી દેખાતું. બીજનો આદિ અને અંત છે. ફળનો આદિ અને અંત છે. શાખાઓનો આદિ-અંત છે પરંતુ બીજને તોડતાં તોડતાં જે છેલ્લે નથી દેખાતું તે તત્ત્વ છે. માનો યા ન માનો, વૈજ્ઞાનિકોએ

મનન
હેમંત વાળા
feedback@bombaysamachar.com

શરીર : મંદિર કે જેલ કે પછી...

સૃષ્ટિ માટે - બ્રહ્માંડ માટે જેટલી ભ્રમણા પ્રવર્તમાન છે તેટલી જ ભ્રમણા શરીર માટે છે. યથા પિંડિ તથા બ્રહ્માંડ આ બાબત દરેક પરિપ્રેક્ષ્યમાં લાગુ પડતી જણાય છે.

બ્રહ્માંડ સૃષ્ટિનું એક શ્રેષ્ઠ સર્જન છે તો માનવીના શરીર માટે પણ તેમ કહેવાય. શરીરમાં અને તેવી જ રીતે બ્રહ્માંડમાં પણ બંધનનાં કારણો છે અને અહીં જ મુક્તિ માટેનો માર્ગ પ્રત્યક્ષ થઈ શકે છે. શરીરમાં અને બ્રહ્માંડમાં સંભાવનાઓ અપાર છે, આ બંને અસ્તિત્વનો અનેકવિધ ઉપયોગ શક્ય છે. શરીર જેમ વિકાસ પામે છે અને પછી એક સમયે મૃત્યુને વશ થાય છે તેવી જ રીતે બ્રહ્માંડનો ઉદય અને પ્રલય થતો રહ્યો છે. શરીર તેમજ બ્રહ્માંડ બંનેની ઉત્પત્તિમાં પ્રકૃતિનો હાથ છે. શરીર તેમજ બ્રહ્માંડના અસ્તિત્વ માટે પુરુષનું ચૈતન્ય અને પ્રકૃતિનું અસ્તિત્વ જવાબદાર છે.

શરીરમાં અનેક પ્રકારની સિસ્ટમ કાર્યરત હોય છે, એ દરેક પોતાના કાર્યક્ષેત્રમાં યથાર્થ છે, એ બધી સિસ્ટમ પરસ્પર સંકલનથી કાર્યરત હોય છે, તે દરેકને કારણે ખાસ પ્રકારનું પરિણામ મળે છે અને સમગ્રતામાં તે એક વિશેષ પરિણામ આપે છે. આવું જ બ્રહ્માંડમાં થઈ રહ્યું છે. શરીરની દરેક સિસ્ટમ ત્યાં સુધી જે કાર્યરત થાય જ્યાં સુધી શરીરની અંદર આત્માની હાજરી હોય. તે જ તર્ક પ્રમાણે એમ કહી શકાય કે બ્રહ્માંડમાં પણ કોઈક આત્માની હાજરી હોવી જોઈએ. બ્રહ્માંડ વિશાળ હોવાથી તે આત્મા વિશાળ હોવાની - પરમ હોવાની પરીકલ્પના કરવામાં આવે તે સ્વાભાવિક છે. બ્રહ્માંડ અને શરીરમાં માત્ર પ્રમાણમાપનો ફેર એમ માનવા મન પ્રેરાય છે - અને તેવું જ આત્મા તેમજ પરમાત્મા માટે કહેવાય.

હવે પ્રશ્ન એ થાય કે જે શરીરની અંદર આત્મા રહે છે તે શરીર આત્માનું ઘર છે કે આત્મા માટેની જેલ છે. એ તો સ્વાભાવિક છે કે જો સ્વેચ્છાએ અમુક સ્થાને રહેવાનું સ્વીકારવામાં આવ્યું હોય તો તે ઘર બને અને જો ત્યાં રહેવા માટે જબરજસ્તી હોય તો તે જેલ બને. તો પછી પ્રશ્ન એ થાય કે આત્માએ ઈચ્છાથી આ શરીર ને રહેઠાણ તરીકે સ્વીકાર્યું છે કે સંજોગને આધારે આ શરીરમાં તેણે રહેવું પડે છે. અહીં સૃષ્ટિના સર્જનની પ્રક્રિયા થોડી સમજવી જરૂરી છે.

અમારી તત્ત્વ કણ છે કે બ્રહ્મ તે ચર્ચાનો વિષય છે. તે ચર્ચાને એકવાર બાજુમાં રાખીએ અને સીધા જ બીજા ડગલાથી શરૂઆત કરીએ તો એમ કહેવાય કે તે ડગલે કણ અને ચૈતન્ય પરસ્પરના સહારે, પરસ્પરને કારણે તથા પરસ્પરના હેતુને સાર્થક કરવા કાર્યરત થયા. બંનેના સહ અસ્તિત્વને કારણે સવિકલ્પ સંકલ્પોની શૃંખલા શરૂ થઈ. આવા એક પ્રકારના સંકલ્પ-સમૂહની પૂર્તિતા માટે શારીરિક - ભૌતિક અસ્તિત્વની જરૂરિયાત ઊભી થઈ હશે. જેને પરિણામે બ્રહ્માંડની રચના ઉદભવી હશે. બ્રહ્માંડની રચનામાં શરીર ક્યારે અસ્તિત્વમાં આવ્યું તે બાબતે હું વ્યક્તિગત રીતે, હજુ સુધી કોઈ નિર્ણય કરી શકતો નથી. પણ શરીરની ઉત્પત્તિ બ્રહ્માંડના સર્જન પછી જ થઈ હોવી જોઈએ. બ્રહ્માંડ અને શરીર એક સાથે અસ્તિત્વમાં આવવાની સંભાવના જણાતી નથી.

સર્જનના કોઈક તબક્કે ચૈતન્યને - આત્માને જે તે સંકલ્પ પૂરા કરવા માટે શરીરની જરૂરિયાત જણાઈ હશે. તેમ થતાં શરીરની પરીકલ્પના કરી આત્માએ તેમાં પ્રવેશ કર્યો હશે. આ તબક્કે શરીર આત્માનું ઘર બની રહ્યું હશે. અહીં સુધી એમ કહી શકાય કે શરીર એ આત્માનું ઘર છે. સમય જતાં, સવિકલ્પ સંકલ્પોની માત્રા અને સાથે સાથે આવા સંકલ્પોની તીવ્રતા પણ જેમ જેમ વધતી ગઈ હશે તેમ તેમ આત્મા અર્થાત ચૈતન્યનો પ્રભાવ ઓછો થતો ગયો હશે. આ પ્રક્રિયામાં, અસ્તિત્વની ઉત્ક્રાંતિમાં શરીર કેન્દ્રસ્થાને આવતું ગયું હશે. ચૈતન્યની શરીર સાથેની અતૂટ તાદાત્મ્યતા ને કારણે સમયાંતરે શરીર આત્મા માટે બંધનકારક બની રહ્યું હશે - શરીર હવે ઘરના સ્થાને જેલ બની ગયું.

માનસ મંથન
મોરારિબાપુ
feedback@bombaysamachar.com

આદિ અંત કોડ જાસુ ન પાવા। મતિ અનુમાનિ નિગમ અસ ગાવા।।
બાપ, ભગવાન જગન્નાથની આ પાવન ભૂમિમાં નવા વર્ષની પહેલી રામકથામાં આપ સૌનું સ્વાગત છે. અને આપ સૌને મારા પ્રણામ. ભગવાન જગન્નાથની મહત્ કૃપાથી આજે આપણે અહીં રામકથા માટે એકત્રિત થયાં છીએ. એમની કૃપા ન હોય તો અહીં આવવું શક્ય ન બને. પૂરા જગતની તે રક્ષા કરે છે. ભારતની પૂર્વ દિશાના આ ધામમાંથી સત્સંગ દ્વારા ફરી કોઈ કિરણ ફૂટે, કોઈ નવો સૂરજ નીકળે જે વ્યક્તિના ચિદાકાશમાં, વ્યક્તિના અંતઃકરણમાં જનમ જનમથી જે અંધકાર છે તેમાંથી આપણને મુક્ત કરે.

આ પંક્તિઓ 'રામચરિતમાનસ'માં ભગવાન શિવ પાર્વતીજી સમક્ષ બોલે છે. જેમાં મારી સમજ અનુસાર ભગવાન જગન્નાથજીનું સ્વરૂપ, સ્વભાવ, એમની ગતિ વગેરેનું એક ગુમ વર્ણન પડ્યું છે. જગન્નાથ કેવા હોવા જોઈએ? માણસ પોતાના ઘરનો નાથ પણ નથી બની શકતો. પોતાના સમાજનો નાથ બનવું પણ મુશ્કેલ છે. તો આ તો પૂરા વિશ્વનો નાથ છે! શિવજી ભવાનીને કહે છે કે ભવાની, જેને તમે દંડકવનમાં મનુષ્ય રૂપમાં જોયા હતા એ જ ભગવાને રામ અવતાર લીધો છે. મનુષ્ય રૂપમાં આવેલા એ ભગવાનનો આદિ અને અંત આજ સુધી કોઈ પામી નથી શક્યું અને અનંત કાળ સુધી કોઈ નહીં પામી શકે.

અલૌકિક દર્શન
ભાણદેવ
feedback@bombaysamachar.com

(ગતાંકથી ચાલુ)
૨. માનવચેતનાની વિકાસચારામાં એક નવું સોપાન ઉમેરવા માટે અથવા કોઈ અણીના પ્રસંગે માનવજાતિને બચાવીને તેને કોઈ માર્ગ ચીંધવા માટે અવતાર આવે છે. અવતારનાં બહિરંગ કાર્યો કરતાં અવતાર આવીને માનવચેતનામાં જે તત્ત્વની સ્થાપના કરે છે તે વિશેષ મૂલ્યવાન છે.

૩. માનવશરીરમાં રહીને માનવીય સંજોગોમાં જીવતાંજીવતાં પરમાત્મામાં કેવી રીતે આરોહણ કરવું તેનું એક દષ્ટાંત અવતાર આપણી સમક્ષ રજૂ કરે છે. અવતારરૂપે પ્રભુ પોતે જ કૃપા કરીને પોતાના સુધી ચાલવાના માર્ગ પર પોતે જ ચાલી બતાવે છે.

૪. પોતાના ભક્તો અને સાધુપુરુષોના રક્ષણ માટે અને દુષ્ટોના નાશ માટે પણ પ્રભુ આવે છે.
'પરિગણાય સાધૂનાં વિનાશાય ચ દુષ્કૃતામ્।'
ગીતા : ૪-૮
'સાધુપુરુષોના રક્ષણ માટે અને દુષ્ટોના વિનાશ માટે (હું) અવતાર ધારણ કરું છું.'

૫. અવતારના પ્રકારો:
પરમાત્મા તો એકમેવાદિતીય છે. ભિન્નભિન્ન અવતારોમાં એક જ ભાગવત ચેતના કાર્યરત હોય છે. આ દષ્ટિએ જોઈએ તો અવતારના પ્રકારો ન પાડી શકાય. આમ છતાં અવતારમાં અભિવ્યક્તિની ભિન્નતા હોય છે. આમ હોવાથી અવતારનાં સ્વરૂપ, શક્તિ, કાર્યક્ષેત્ર આદિમાં ભિન્નતા જણાય છે. આ ભિન્નતાને દષ્ટિ સમક્ષ રાખીને અવતારના પ્રકાર પાડી શકાય છે.

૧. પૂર્વાવતાર :
પરમાત્મા પોતાના પૂર્ણ સ્વરૂપે માનવદેહમાં અવતરે ત્યારે તે સ્વરૂપના અવતારને પૂર્વાવતાર કે લીલાવતાર કહેવામાં આવે છે. ભગવાન નારાયણ, શ્રીરામ, શ્રીકૃષ્ણ, શ્રીચૈતન્ય, શ્રીરામકૃષ્ણ આદિ પૂર્વાવતાર કે લીલાવતાર છે.
૨. અંશાવતાર :
પરમાત્મા પોતાના અમુક અંશથી અવતરે ત્યારે તે અંશાવતાર કહેવાય છે. દત્તાત્રેય આદિ અંશાવતાર ગણાય છે.
૩. અંશાંશાવતાર :
સૃષ્ટિમાં સર્જન તથા સંચાલન માટે પરમાત્મા પોતાના અંશથી જે સ્વરૂપો ધારણ કરે છે તે પણ અંશાવતાર ગણાય છે. બ્રહ્મા આદિ પરમાત્માના અંશાવતારો ગણાય છે.
૪. અંશાંશાવતાર :
સુખ અને દુઃખની અનુભૂતિના મૂળમાં પણ શરીર છે. સારા તેમજ ખરાબ કાર્ય માટે પણ શરીર એક માત્ર સાધન છે. એ વાત તો નક્કી છે કે શરીર એ બહુ જ જટિલ ઘટના છે.

પરમાત્મા સંકલ્પ દ્વારા બધું કરી શકે છે

અવતરણ પણ તેની પૂર્ણતાનું એક સ્વરૂપ છે, એક પાસું છે. પરમાત્મા અનંત છે. તેનાં અનંત પાસાં છે. અનંત પરમાત્માનાં અનંત પાસાંઓમાંનું અવતરણ પણ એક પાસું છે. જે પૂર્ણ હોય તે બધું જ હોઈ શકે, તો અવતાર શા માટે ન હોઈ શકે?

પરમાત્મા અનંતસ્વરૂપ છે. અવતાર પરમાત્માનું જ એક સ્વરૂપ છે. અવતાર ધારણ કરવો તે પૂર્ણ પરમાત્માની એક લીલા છે.

૨. પરમાત્મા સંકલ્પ દ્વારા બધું કરી શકે છે, તો તેને અવતાર ધારણ કરવાની શી જરૂર છે? અવતારરૂપે માનવ બનીને જે કાર્ય સિદ્ધ કરવું હોય તે કાર્ય પરમાત્મા માત્ર સંકલ્પથી સિદ્ધ ન કરી શકે? અવતરમ પરમાત્માનું કર્તવ્ય કે બંધન નથી, પરંતુ પરમાત્માની સ્વતંત્રતા છે. પરમાત્મા સંકલ્પથી બધું કરી શકે છે, તેમ તે અવતરણનો સંકલ્પ પણ કરી શકે છે. પરમાત્મા કોઈ પણ સંકલ્પ કરવા સ્વતંત્ર છે, તો તે અવતરણનો સંકલ્પ શા માટે ન કરે? પરમાત્મા અવતાર ધારણ કર્યા વિના માત્ર સંકલ્પથી બધું કરવા સમર્થ છે, તેનો અર્થ એમ તો નહીં જ કે તેણે અવતાર ધારણ કરવો નહીં. પરમાત્મા સર્વ-કોઈ કરવા સમર્થ છે, તેમ તે અવતાર ધારણ કરવા માટે પણ સમર્થ છે.

૩. પ્રભુને માનવસ્વરૂપે માનવો તે તેની નિંદા છે. જે અનંત છે તે લલુક માનવી બનીને આવે તેમ માનવનું મુશ્કેલ છે. પરમાત્મા એટલો મહાન છે કે તે લલુક માનવી પણ બની શકે છે. માનવસ્વરૂપે અવતાર ધારણ કરવો તે પરમાત્માની લલુતા નથી, પરંતુ મહાનતા છે, અને લલુતા હોય તો પણ તે લલુતા શા માટે ધારણ ન કરે? પરમાત્મા સદાસર્વદા મહાન સ્વરૂપે રહેવા બંધાયેલા નથી. પરમાત્મા એટલા મહાન છે કે તેમને મહાનતાનું પણ બંધન નથી. પરમાત્મા એટલા મહાન છે કે તેમને લલુ બનાવવામાં કોઈ સંકોચ નથી.

૪. શાસ્ત્રોમાં પરમાત્માને અજન્મા કહ્યા છે. અજન્મા પરમાત્માને માનવસ્વરૂપે જન્મ ધારણ કરનાર ગણાવામાં શાસ્ત્રોક્ત સિદ્ધાંતનો વિરોધ આવે છે.

શાસ્ત્રોમાં એમ પણ કહ્યું છે કે પરમાત્મા પરસ્પર-વિરોધી ગુણોનું આશ્રયસ્થાન છે. તે પ્રમાણે પરમાત્મા અજન્મા હોવા છતાં જન્મ ધારણ કરે છે. પરમાત્મા અજન્મા છે તેનો અર્થ એમ છે કે પરમાત્મા અનાદિ છે. વસ્તુતઃ પરમાત્મા અવતાર તરીકે જન્મ ધારણ કરે તે પરમાત્માનો જન્મ નથી. પરમાત્મા તો અનાદિસ્વરૂપે છે. અવતારની ઘટનામાં પરમાત્મા માનવસ્વરૂપે અવતાર ધારણ કરે છે. તે પરમાત્માનો પરમાત્મા તરીકેનો જન્મ ન ગણાય, તે તો પરમાત્માનો માનવસ્વરૂપે જન્મ થયો ગણાય, તેથી અવતાર ધારણ કરતી વખતે પરમાત્મા માનવસ્વરૂપે જન્મ ધારણ કરે તે પરમાત્માનો જન્મ ન ગણાય અને તેનાથી પરમાત્માના અજન્મા-સ્વરૂપમાં કોઈ બાધા આવતી નથી, કોઈ વિરોધ આવતો નથી. (ક્રમશઃ) ■

અલખનો ઓટલો
ડૉ. નિરંજન રાજયગુરુ
feedback@bombaysamachar.com

અમ્મર વરને વરીયા..

ગુજરાતી સંતસાહિત્યમાં રૂપકકાવ્ય પ્રકારનાં અનેક ભજનો મળી આવે છે, ધર્મ ભક્તિ અને અધ્યાત્મને સમજાવવા માટે રોજિંદા પરિચયમાં આવનારી વસ્તુ-બાબતોને દ્રષ્ટાંત, ઉપમા કે રૂપક તરીકે સ્વીકારીને એના પર નાનકડું પદ સ્વરૂપનું ધોળ કે ભજન રચવાથી લોકસમુદાયમાં પોતાના ભક્તિ વૈરાગ્યને ખૂબ સહેલાઈથી પહોંચાડી શકાય એ વાત મધ્યકાળના દરેક સંત-ભક્ત-કવિએ ધ્યાનમાં લખી છે.

ભારતીય હિન્દુધર્મશાસ્ત્રોની પરંપરા મુજબ મનુષ્યજીવનના સોળ સંસ્કારોમાં જન્મ, વિવાહ અને મૃત્યુ એ ત્રણ સંસ્કારો માનવીના લૌકિક અને આધ્યાત્મિક બંને પ્રકારના જીવનઘડતરમાં ખૂબ જ મહત્વના સંસ્કારો છે. સદ્ગુરુની પ્રાપ્તિ અને કૃપાને અધ્યાત્મક્ષેત્રમાં સાધકના નવજન્મ તરીકે ઓળખાવવામાં આવે છે, જ્યારે પરમતત્ત્વ સાથેના જોડાણને વિવાહ... જેન સાથે ઈશ્વર ધારણ કરે ત્યારે તેમણે સંયમશ્રી સાથે વિવાહ કર્યો એમ કહેવાય છે, એ પરંપરા ઘણા જૂના સમયથી આપણે ત્યાં ચાલી આવી છે. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના જૈન-જૈનેતરકવિઓમાં ઘણા સંત-ભક્ત-વેદાન્તી કવિઓએ આ જાતના પ્રસંગોનું વર્ણન વિવાહ, સ્વયંવર, વેલી, મંગળ, વધાવો, વિવાહલુ, ચૂંદડી, પટોળી, માંડવો વગેરે નામે ઓળખાતી નાની મોટી અનેક રૂપક રચનાઓ દ્વારા કર્યું છે.

આવી રચનાઓ અત્યંત લોકપ્રિય થઈને કંઠસ્થ પરંપરામાં સચવાતી આવી છે. સંસારીઓને ધર્મ, ભક્તિ, અધ્યાત્મ, સાધના, શરણાગતિ અને ગુરુમહિમા સમજાવવા માટે તેમના જીવનમાં અને સંસારજીવનમાં ખૂબ જ જાણીતાં હોય એવાં રૂપકો લઈને આપણા સંતકવિઓએ ભક્તિ પદારથની ઓળખાણ કરાવી છે. જેમાં આત્મા અને પરમાત્માના વ્યાપક શાસ્ત્રત પ્રેમ સંબંધનું વેદાન્તી, જ્ઞાનમાર્ગી, યોગમાર્ગી કે ભક્તિમાર્ગી પરિભાષામાં આલેખન કરવામાં આવ્યું હોય એવી બે રચનાઓ અહીં પ્રસ્તુત છે. બંનેના સર્જકનું નામ રવિદાસ છે પણ બેઉ જુદા છે. પ્રથમ રચના છે ભરથ મોડ શિષ્ય રવિદાસ રવિત. જ્યારે બીજી રચના છે રવિભાણુ સંપ્રદાયના સંતકવિ રવિસાહેબની .

(ધીરાની કાફીનો ઢંગ)
ઘણી મેં તો ધાર્યો રે ઓરાશીનો ફંદ ટળી,
એવા અમર વરને વરીયા રે, કોટે વરમાલ ધરી...
- એવો ઘણી મેં તો ધાર્યો રે...
પ્રીતમ વરની પીઠી યોળી, સત સંગ કડું અસ્માન,
મનના મેલ તો ધોવાઈ ગયા, ધોવે રે પિયાજીનું જાન,
એવા નટવર નેણે નીરખ્યા રે, મન માઝું ગયું છે મળી...
- એવો ઘણી મેં તો ધાર્યો રે...
શીલ સંતોષની ચૂંદડી ઓઢી, સંયોધે વિવેક વિચાર,
કરૂણાનો કાજળ સારીયો, તિતિક્ષા ટીલાડી કપાલ,
મર્મના મોતી કંસીયાં રે, પ્રભુ સાથે પ્રીત કરી...
- એવો ઘણી મેં તો ધાર્યો રે...
હેત તણો હેયે હાર રે જેયો, કંચવો સુધર્મ કટાર,
નથ ધરી નીરમળ નામની, એવા શોભીતા શણગાર,
પિયુજ સાથે મળીયાં રે, હૈડા માંહે હેત ધરી...
- એવો ઘણી મેં તો ધાર્યો રે...
મરજાદા મારા નાથની, ઘાઘરો છે ઘન ઘોર,
આણંદ રૂપી અણવટ વીંછિયાં, અને ઝાંઝર જુગતીનાં પેર,
એવો સોહાગ શોભે રે, પિયા સાથે રેવું ઠરી...
- એવો ઘણી મેં તો ધાર્યો રે...
અખંડ ચૂડો અવિનાશી તણો, તે સુખ વણવ્યું કેમ જાય ?
ભરથ મોડ ચરણે રવિદાસ બોલ્યા, ગુણ હરિ કેરા એમ ગાય,
હવે એવા વરને વરીએ રે, પાછો ફેરો કદીએ નવ કરીએ...
- એવો ઘણી મેં તો ધાર્યો રે...
રવિસાહેબે- 'ત્રણ ગુણ તોરણિયાં બંધાવું રે સાહેલી મોરી, બેની મારો પાંચ રે તતવ કેરો માંડવો...' - એ ખૂબ જ લોકપ્રિય થયેલા ભજનમાં આ જ ભાવને ઘૂંટવો છે. પરંપરાગત કંઠસ્થ સંતવાણીના જીવંત પ્રવાહમાં વહેતી આવેલી આ રચનાઓ આજે પણ પૂરા આદરભાવથી લોકભજનિકોમાં ગવાય છે. એના મર્મને જાણનારા ભજનિકો ભજનગાન વખતે ઘણીવાર આવાં રૂપકોનાં માર્મિક અર્થઘટનો કરીને ભક્તિ-વૈરાગ્યનું વાતાવરણ જમાવે છે.

ત્રણ ગુણ તોરણિયાં બંધાવું રે સાહેલી મોરી,
બેની મારો પાંચ રે તતવ કેરો માંડવો...
ગુણ નામના ગણેશ બેસારીયા, પ્રેમની પીઠી યોળાય,
વરનું નામ છે અજર અમ્મર, ધમ્મન મંગળ ગીતાડું ગવાય રે, સાહેલી મોરી...
બેની મારો પાંચ રે તતવ કેરો માંડવો...
નવ પાંચ સોળ મળીને જાનું સાબદી ધાય,
ધીરજ નામના ઢોલ ઘડકયા, ખમૈયાની ખારકું વેચાય રે, સાહેલી મોરી...
બેની મારો પાંચ રે તતવ કેરો માંડવો...
જાનું આવીને ઝાંપલે ભી, સુખમણા સંદેશા લઈને જાય,
ઈંગલા પિંગલા હાલી વરને વધાવવા, સતના યોખલિયા યોડાય રે, સાહેલી મોરી...
બેની મારો પાંચ રે તતવ કેરો માંડવો...
ચાર જુગની ચોરી રચી, ધીરજ નામની વરમાળ,
બ્રહ્મ બેડા વેદ વાંચવા, કરણીનો કંસાર જમાય રે, સાહેલી મોરી...
બેની મારો પાંચ રે તતવ કેરો માંડવો...
ઈંગલા પિંગલા ને સુખમણા, તરવેણીમાં ભેળી ધાય,
સરવે સંતોની દયા ધકી, ગુણ એના રવિરામ ગાય રે, સાહેલી મોરી...
બેની મારો પાંચ રે તતવ કેરો માંડવો...
આવી અનેક રચનાઓનું સંકલન આ લખનારના 'શાં શાં રૂપ વખાણું સંતો' પુસ્તકમાં ભજનોના વિવિધ પ્રકારોનો પરિચય કરાવતાં કરવામાં આવ્યું છે. ■

ગીતા મહિમા
સારંગપ્રીત
feedback@bombaysamachar.com

ગત અંકમાં 'માર્દવ'ને દૈવી ગુણોમાં સ્થાન આપીને હવે ભગવાન કૃષ્ણ ધૃતિને સમજાવી રહ્યા છે. ધૃતિ એટલે ધૈર્ય. હા, જીવનમાં નિરાશાના સમય ફરી ઊભા કરી શકે એવો આ ધૃતિ ગુણ અતિ મહત્વનો છે. તે નવજીવનની ચિંગારી પ્રકટાવી શકે.

રાષ્ટ્રકવિ મૈથિલીશરણ ગુપ્તાનું એક અપ્રતિમ ખંડકાવ્ય છે 'નહુષ'. આ કાવ્યમાં રાજા નહુષનું ચરિત્ર- ચિત્રણ અત્યંત પ્રભાવક છે. ઇન્દ્રાસન પર બિરાજમાન મૂળ ધરતીના આ સમ્રાટે પોતાની ધર્મકીર્તિની પતાકા દશેય દિશામાં લહેરાવી હતી. પરન્તુ સ્વર્ગમાં પૂર્વ ઇન્દ્રની પત્ની શયી પર તે આસક્ત થયો. પણ શયી તેને ધિક્કારતી! આ બાજુ નહુષ તેને કોઈ રીતે છોડવા માગતો ન હતો. અંતે શયીએ એક ધૃક્તિ વાપરી. નહુષ પાસે ઋષિમુનીઓનો દ્રોહ કરાવી દીધો. ઋષિઓએ શાપ ફટકાર્યો. નહુષ ભાનમાં આવ્યો. તેણે પોતાની ભૂલ સ્વીકારી. તેનું પતન નિશ્ચિત હતું પણ અંતે તે નવજીવનની ચિંગારી પ્રગટાવે તેવું વાક્ય કહે છે-

**ચલના હૈ મુણે બસ, અંત તક ચલના ।
ગિરના મુલ્ય નહીં હૈ, મુલ્ય હૈ સંમલના ॥
ફિર ડરૂંગા મૈ, આગે બઢૂંગા મૈ ।
નર હૂં, પુરુષ હૂં, ઉપર ચઢૂંગા મૈ ॥**

આચમન
અનવર વલિયાહી
feedback@bombay-samachar.com

ભગવાન શંકર સ્મશાનમાં રહે છે. - ગળામાં ત્રિપથર નાગ અને શરીરે ભભૂતિ ચોળીને તેઓ આકરી વપશ્ચર્યા કરે છે. - સ્મશાનમાં વસવાનું કારણ એકે દરેક મનુષ્યે છેલ્લે સ્મશાનમાં જઈને માટીમાં મળી જવાનું છે. - માણસ ચાહે હિન્દુ હોય કે મુસલમાન; - શીખ હોય કે ઈસાઈ, - સૌનો અંત સરખો છે; એ ભાવના વ્યક્ત કરવા એવી કલ્પના કરવામાં આવી કે શંકરજી સ્મશાનમાં વસે છે. - દેશભરનાં શિવાલયોમાં શંકર ભગવાનની ધીની પૂજા થાય છે. * થીજાવેલા ધીમાં વિવિધ પૌરાણિક પ્રસંગો અને ચિત્રો ઉપસાવીને તેની પૂજા થાય છે. - ઘણા લોકો શ્રાવણ મહિનામાં ત્રીસેત્રીસ દિવસ એકટાણું કરે છે અને વાળ-દાઢી વધારે છે. - શ્રાવણ માસમાં ઓર બે ખૂબ જ મોટા ઉત્સવો આવે છે. એક છે શ્રાવણ પૂનમ જેને આપણે સૌ રક્ષાબંધનના નામે ઓળખીએ છીએ. હિન્દુઓનો ઉત્સવ ગણાતો રક્ષાબંધન હવે લગભગ બધા મનાવે છે. ફિલ્મ ઉદ્યોગમાં તો એનું ખૂબ જ મહત્ત્વ છે. સ્વર-કિન્નરી લતા મંગેશકર અભિનય સમ્રાટ દિલીપકુમારને (જેઓ જન્મે અને ધર્મે મસ્તિશ્વ છે તેને) રાખી બાંધે છે. મશહૂર વેમ્પ નાદિરા, રાજ કપૂર જીવતા હતા ત્યાં સુધી રાજ કપૂરને રાખી બાંધતી તો છેલ્લાં ૬૦-૬૫ વર્ષથી ફિલ્મો, ટેલિવિઝન પ્રોગ્રામ તથા સ્ટેજ કાર્યક્રમો કરતી તબસ્સુમ સંગીતકાર કલ્યાણજીભાઈ હયાત હતા ત્યાં સુધી રાખી બાંધતી. આમ રાખી હવે હિન્દુ-

વિશેષ
રાજેશ યાજ્ઞિક
feedback@bombaysamachar.com

આપણે જ્યારે પાંચ આહુતિની વાત કરી ત્યારે સાથે સાથે સનાતન ધર્મમાં પાંચના અંક સાથે જોડાયેલી વિશેષતાઓ ઉપર નજર નાખવી પણ રસપ્રદ થઇ રહેશે. પાંચ આહુતિ એ પાંચ પ્રાણના પોષણની ભાવના બતાવે છે. શરીરની પાંચ ઇન્દ્રિયો પણ મહત્વની છે. કર્મેન્દ્રિયો આંખ, નાક, કાન, મુખ, અને ત્વચા જે પાંચ જ્ઞાનેન્દ્રિયોનું પ્રતિનિધવ કરે છે, ત્રષ્ટિ, ગંધ, ઘ્વનિ, સ્વાદ અને સ્પર્શ. સનાતન ધર્મમાં, પંચ એટલે કે ૫ નંબર પૂજા અને શુભ કાર્યોમાં શુકનવંતો માનવામાં આવે છે. પછી તે પાંચ મુખ્ય દેવતાઓ હોય, પંચગવ્ય હોય કે પંચોપચાર પૂજા. પાંચ નંબર શુભ અને મહત્વપૂર્ણ છે. ચાલો જાણીએ કે પંચનું ધાર્મિક મહત્ત્વ શું છે.

હિન્દુ ધર્મમાં પંચદેવની પૂજાનું વિશેષ મહત્ત્વ છે અને પંચદેવની પૂજા વિના કોઈપણ શુભ કાર્ય અધૂરું માનવામાં આવે છે. પંચદેવોમાં, ભગવાન સૂર્ય આકાશ તત્ત્વનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, શ્રી ગણેશ જળ તત્ત્વનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, મા દુર્ગા અગ્નિ તત્ત્વનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે, ભગવાન શિવ પૃથ્વી તત્ત્વનું

નવજીવનનો ઉજાસ

કવિના શબ્દો આપણને પ્રેરણા આપે છે કે જીવનમાં યડતી-પડતી આવવાની જ. તે અનિવાર્ય છે. પણ પડી ગયા પછી ઊભું થવું પણ અનિવાર્ય છે. પડી ગયા પછી ફરી ઊભા થવામાં પુરુષનો સાચો પુરુષાર્થ રહેલો છે. પડી રહેવામાં નહીં ! એક ભાઈનો સંતો પર અચાનક ફોન આવ્યો. 'હેલો સ્વામી ફી છે ? મળવા આવવું છે'. 'આવોને ભાઈ.' ફોન મુકાયો. એ સાંજે આવ્યા. મોં પર 'હવાઈયા' ઊડતી હતી. નૂર ઝંબવાઈ ગયું હતું. ઉદાસી આખા વ્યક્તિત્વમાં જાળની જેમ પથરાઈ પડી હતી. 'કેમ દિનુ, આટલો બધો નંખાઈ ગયો છે? થયું છે શું?' 'સ્વામી! મારી વાઈફે કેરોસીન છાંટી લીધું... ૬૦ ટકા બર્ન છે. હોસ્પિટલમાં છે અને જીવે કે મરે તે ભગવાને ખબર !' ગળે ડૂમો ભરાયો ને તેની આંખમાં વરાળ ઊકળવા લાગી. પૂછપરછ અને ઉત્કંઠા, જિજ્ઞાસા અને સાંત્વના

દોર પર વાત ખૂલતી ગઈ. 'બળી જવાનું કારણ?' 'મારો સાળો મારી વાઈફને તેનાં હકના ૧૫,૦૦૦ હજાર રૂપિયા આપવાનો હતો. ગલ્લાંતલ્લાં કરતો રહ્યો... અને છેવટે એક દિવસ ખખડાવીને કહી દીધું: 'જા, તારા પૈસા નથી આપવાનો !' અને ભાઈના ઘરે જ...' બસ? ૩ વર્ષનો પુત્ર, હોનહાર પતિ, હરીભરી જિંદગી-બધાની કિંમત માત્ર ૧૫,૦૦૦ હજાર રૂપિયા જ છે? કોરોસીનના ડબ્બાઓ, છત પરના પંખાઓ ને દોરડાઓ, શહેરનાં તળાવો ને રેલવેના પાટાઓ માણસની રાહ કેમ જુએ છે? મારે ભણવામાં ઓછા ટકા આવ્યા, મને જીવવામાં શરમ આવે છે. હું કોઈ કામનો નથી. મારે મરી જાવું છે!' એક કિશોરે આગ્રહપૂર્વક કહેલું.

આપણા ઉત્સવો હૈયાના મિલન સમા...

મુસ્લિમ ભાઈચારાનું પ્રતીક અને બધા લોકોનો ઉત્સવ બની રહી છે. આ થયો શ્રાવણનો પ્રથમ પક્ષ (પહેલા પંદર દિવસ). પછીના પંદર દિવસમાં ઓર એક જાબરદસ્ત ઉત્સવ આવે છે. એ છે જન્માષ્ટમી. તમે જો કે. આસિફ સાહેબની મોગલે આઝમ ફિલ્મ જોઈ હશે તો તમને યાદ હશે કે સર્વ ધર્મ સમાનતામાં માનતા શહેનશાહ જલાલુદ્દીન અકબર પોતે પોતાના મહેલમાં કૃષ્ણજન્મ ઉજવાતા. ફિલ્મમાં અકબર આદર્શ શાંદીના પલ્લામાં બિરાજેલા બાળ કૃષ્ણને ડિચકો નાખે છે ત્યારે અનારકલીનું 'મોહે પનઘટ પે નંદલાલ છેડ ગયો રે' એ દૃશ્ય આખી દુનિયામાં વખણાયું હતું. સુક્ષ્મ વાક્ય મિત્રો! જરા વિચારો, હિન્દુ- મુસ્લિમ એકતાનું આથી સુંદર દ્રષ્ટાંત બીજું કયું હોઈ શકે? પિતા આવે એની પાછળ પુત્ર પણ આવે ને! શ્રાવણમાં શંકર આવે તો ભાદરવામાં પિતાની પાછળ પાછળ પુત્ર ગણેશ આવે. ભાદરવા સુદ ચોથે ગણેશ ચતુર્થી આવે છે. જ્યારે વિઘ્નહર્તા

ગણપતિની પૂજા થાય છે. પિતા અને પુત્ર આવે પછી માતા શા માટે રહી જાય? આસો માસના પહેલા દસ દિવસ એટલે માતાના ઉત્સવના દિવસ. આમ તો એને નવરાત્રિ કહે છે. નવરાત્રિમાં હવે તો છેક દુબઈ, મસ્કત, ઓમાન અને શારજાહ જેવા દુનિયાના અનેક દેશોમાં દાંડિયા રાસની રમઝટ બોલાય છે. લંડનમાં વેમ્બલી, હેરો અને લેસ્ટરમાં દાંડિયા રાસની જમાવટ થાય છે. અહીં અમેરિકાના ન્યૂ યોર્ક, ન્યૂજર્સી, એટલાંટા, શિકાગો જેવાં અનેક રાજ્યોમાં નવરાત્રિની ઉજવણી, માતાની પૂજા- હોમહવન અને રાસ ગરબા કેર કેર સાંભળવા મળે છે. જેમાં આ લખનારા પણ સહ કુટુંબ સામિલ થાય છે. આટલાટલી રાત સુધી આનંદ કર્યા પછી પણ ઘણા રાસરસિયાઓને સંતોષ થતો નથી એટલે ફરી પાંચેક દિવસના વિરામ પછી શરદ પૂનમની રાતે દાંડિયા રાસ અને લોકસાહિત્યના કાર્યક્રમો મુંબઈ, અમદાવાદ, રાજકોટ વગેરે દેશના રાજ્યોમાં આવેલ આયોજકોના સથવારે ડેરેટર યોજાય છે અને એ પછી તમામ ઉત્સવોની પટરાણી સમી દિવાળીની વાટ જોવાય છે. આસો મહિનાના છેલ્લા પાંચ દિવસ એટલે દિપોત્સવ. જેને સામાન્ય માણસ દિવાળીના નામે ઓળખે છે. દેશના ખૂણે ખૂણે દિવાળી શાનદાર રીતે ઉજવાય છે. ઘેર ઘેર તોરણ બંધાય, સાથિયા પુરાય, મિષ્ટાન-પહવાન રંધાય, દીવા પ્રગટાવાય, નવાં વસ્ત્રોમાં સજ્જ થઈને લોકો એકમેકને મળે, લક્ષ્મીપૂજન કરે, ચોપડામાં નવું ખાતું (મિતિ) નાખે અને ઉત્સવની પરાકાષ્ટાણે આતશબાજી શરૂ થાય. આ અગાઉ બધા ઉત્સવો અમુક ચોક્કસ વર્ગના લોકોના ગણાતા, પરંતુ સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ દરમિયાન અને એ પછી હવે તમામ જાતિ- કોમના લોકો લગભગ તમામ ઉત્સવો ઉજવે છે. * આપણા ઉત્સવો હૈયાના મિલન સમાન; * વિવિધ કૂલોથી બનેલા ગુલદસ્તા સમાન આપણા મહાન ભારત દેશની આવી કોમી એકતાને નત્ મસ્તકે પ્રણામ- સલામ. ■

સનાતન ધર્મમાં પાંચનો અંક અનેક પ્રતીકોનો પ્રતિનિધિ...

પ્રતિનિધિત્વ કરે છે અને ભગવાન વિષ્ણુ વાયુ તત્ત્વનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. ધાર્મિક માન્યતાઓ અનુસાર, આ પાંચ દેવી-દેવતાઓની પૂજા કર્યા પછી જ કોઈપણ કાર્ય પૂર્ણ થાય છે.

પંચોપચાર પૂજા પદ્ધતિમાં, કોઈપણ દેવતાની પાંચ રીતે પૂજા થાય છે, જેમાં ગંધ, પુષ્પ, ધૂપ, દીપ અને નૈવેદ્યનો સમાવેશ થાય છે. આ પ્રકારે પૂજા કરવા માટે પાંચ પ્રકારની મુદ્રાઓનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. એવું માનવામાં આવે છે કે આ મુદ્રામાં પૂજા કરવાથી દેવી-દેવતાઓ પૂજા સામગ્રીનો સ્વીકાર કરે છે. તેમાં પાંચ મુદ્રાઓ છે જેમ કે ગંધ મુદ્રા, પુષ્પ મુદ્રા, ધૂપ મુદ્રા, દીપ મુદ્રા અને નૈવેદ્ય મુદ્રાનો સમાવેશ થાય છે. પૂજામાં પંચગવ્યનું પણ મહત્ત્વ છે. પંચગવ્યમાં પાંચ પ્રકારની ગાયો સાથે સંબંધિત પાંચ વસ્તુઓનો સમાવેશ થાય છે. જેમાં ભૂરા રંગની ગાયનું ગૌમૂત્ર (૮ ભાગ), લાલ ગાયનું છાણ (૧૬ ભાગ), સફેદ ગાયનું છાણ (૧૨ ભાગ), કાળા ગાયના દૂધમાંથી બનેલું દહીં (૧૦ ભાગ) અને બે રંગની ગાયના ઘી (૮ ભાગ)ના મિશ્રણથી જે દ્રવ્ય તૈયાર થાય છે, તેને પંચગવ્ય કહેવામાં આવે છે. લગભગ દરેક સનાતનીના ઘરમાં પંચાંગ મળી જ આવે. વાર-તહેવાર અને મુહુર્ત-યોગવિધિમાં જોવા, અથવા પ્રત-ઉપવાસ કરવા દિવસો જાણવા પંચાંગનો આધાર લેવાય છે. જે પુસ્તકમાં માત્ર દિવસ અને તારીખ નહીં, પણ નક્ષત્ર, કરણ, દિવસ, તિથિ અને યોગ વગેરે પાંચ માહિતી હોય તેને પંચાંગ કહેવામાં આવે છે.

(કમળ) અને કરેણના કૂલોને સામૂહિક રીતે પંચપુષ્પ કહેવામાં આવે છે. કાજુ, બદામ, કિસમિસ, ખારક અને કોપરું આ પાંચ પદાર્થો ધાર્મિક વિધિમાં પાંચ પકારના મેવા તરીકે ઓળખાય છે. કહેવાની જરૂર નથી, કે આ પાંચેય પદાર્થો ઔષધીય ગુણો ધરાવે છે. દેવ પૂજામાં પત્ર, પુષ્પ અને ફળની સાથે દેવને સુગંધ પણ અર્પણ કરાય છે. આપણે ત્યાં મોટા ભાગે અત્તરની શીશી પૂજામાં મૂકી દઈએ એટલે કામ પૂરું. પણ આપણી વિધિઓનું ઊંડાણ સમજવું હોય તો પંચ ગંધ ઉત્તમ ઉદાહરણ છે. ગંધ કયા પ્રકારની હોય? ચૂર્ણાકૃત (ચૂર્ણ અથવા સામાન્ય ભાષામાં પાઉંડરના રૂપમાં) જેમકે ચંદનનો પાઉંડર, ઘૂષ અર્થાત ઘસીને તૈયાર કરેલ. જેવી રીતે મંદિરો અને દેરાસરોમાં ચંદન ઘસીને તૈયાર કરાય છે. દાહકર્પિત (અગ્નિથી ખેંચેલી) જે રીતે આપણે ઘૂષ કરીએ છીએ. સંમર્દજ અર્થાત જેનો રસ નીચોવીને તૈયાર થયેલ હોય. જેમકે કૂલોમાંથી બનાવેલા અત્તર અને પ્રાણ્યોગેદભવ અર્થાત પ્રાણીઓમાંથી ઉત્પન્ન થયેલી જેમકે કસ્તુરી. આ પંચ પ્રકારની ગંધથી પ્રભુ પૂજા થાય છે. તો હવે જ્યારે તમે કોઈપણ પૂજન, હવન કરો ત્યારે જાણકારી યાદ રાખશો, તો સમજણ સાથે વિધિ કર્યાનો આનંદ પણ લઈ શકો.

ચમેલી, ગુલાબ, શમી, પદ્મ

વૃક્ષમાં પીપળો હું છું...

વિભૂતિ યોગમાં ઘણી વાતો કહેવાય છે. કેટલીક વાતો બુદ્ધિના સામાન્ય સ્તરથી ઉપરની ઘટના સમાન છે. છતાં પણ વિભૂતિ યોગની દરેક વાતને બુદ્ધિના ચોક્કસમાં બેસાડવાનો પ્રયત્ન થાય છે. બુદ્ધિ એ જ માનવા તૈયાર થાય જે માનવા તે તૈયાર હોય. બુદ્ધિનો દરેક નિર્ણય તેણે માની લીધેલા સત્યને આધારિત હોય છે. જરૂર નથી કે આ આધાર વાસ્તવિક સત્ય હોય. માનવી બુદ્ધિના ક્ષેત્રની બહાર 'નજર' કરવાની ક્ષમતા ગુમાવી બેઠો છે, અને તેથી તેને તે ક્ષેત્રની અંદરની ઘટના જ સાચી યથાર્થ અને ઉપયોગી લાગે છે.

સમજવાની વાત એ છે કે બુદ્ધિના ક્ષેત્રની બહાર પણ એક વિસ્તાર છે. આ વિસ્તારને આપણે અગમ્ય વિસ્તાર કહીશું. અગમ્ય વિસ્તારમાં બુદ્ધિ સાથે ગમન થઈ શકતું નથી અને તેથી તે વિસ્તારમાં આકાર લેતી ઘટના અન્ય પરિપ્રેક્ષ્યથી જ સમજાવી શકાય છે. જેમ બુદ્ધિનો તર્ક હોય છે તેમ અગમ્ય વિસ્તાર માટે પણ ચોક્કસ પ્રકારનો તર્ક સ્થાપિત હોય છે. બુદ્ધિના કમબંધ વિચારની જેમ અગમ્ય વિસ્તારમાં પણ ચોક્કસ પ્રકારની વિચાર-ક્રમતાના આધારે નિષ્કર્ષ સુધી પહોંચી શકાય. જ્યારે અગમ્ય વિસ્તારની વાત થાય ત્યારે આ બધી જ બાબત જુદા સ્તરની હોય. અગમ્ય વિસ્તારમાં નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાનો આધાર સાવ જ ભિન્ન હોય છે. અહીં ક્યાંક અનેક જન્મથી વિતામાં એકત્રિત થયેલી ઘટનાઓને આધારે સ્થાપિત થયેલાં સત્યનું મહત્વ રહે. અહીં પ્રત્યક્ષ ન થયેલ પરંતુ પરોક્ષ રીતે અનુભવાયેલ ઘટના પણ આધાર ગણાય. સમજણ સ્થાપિત કરવા અહીં ચૈતન્ય-શક્તિ સત્યને ઉજાગર કરી શકે. અહીં શાસ્ત્ર દ્વારા સ્થાપિત અવધારણા પર વિશ્વાસ મૂકવાની પરંપરા રહેલી છે. વૃક્ષમાં હું પીપળો છું તે વિધાન આ અગમ્ય વિસ્તારનાં પરિપ્રેક્ષ્યમાં આવે.

સ્નાતનની સંસ્કૃતિમાં અસ્વચ્છ અર્થાત પીપળાના વૃક્ષનું આગવું મહત્વ છે. તેને વૃક્ષોનો રાજા કહેવાય છે. વિભૂતિ યોગમાં શ્રીકૃષ્ણ સ્વયં કહે છે કે 'અસ્વચ્છ: સર્વવૃક્ષાણાં', અર્થાત, 'સર્વ વૃક્ષોમાં પીપળો હું છું.' એક માન્યતા મુજબ બ્રહ્મા વિષ્ણુ અને મહાદેવ એ ત્રણેય પીપળામાં વાસ કરે છે. પીપળો પવિત્ર છે અને તેની પૂજા કરવાથી પિતૃદોષ દૂર થાય છે, પિતૃ સંતમ થતાં સુખ-સમૃદ્ધિ પ્રાપ્ત થઈ શકે.

પીપળાના વૃક્ષ સાથે કેટલીક વૈજ્ઞાનિક બાબતો પણ સંકળાયેલી છે. પીપળો એકમાત્ર એવું વૃક્ષ છે કે જે રાત્રે પણ પ્રાણવાયુ છોડે છે. પીપળાનાં છાલ, પાન, ટેટાનો આયુર્વેદમાં પણ ઉપયોગ થાય છે. એમ કહેવાય છે કે પીપળાનો છાંયડો વૃષ્ટિ તળાટા આપતો હોય છે. હવાને શુદ્ધ કરવા માટે પણ પીપળાની ભૂમિકા હોય છે. પરંતુ એ વાત માનવા મન તૈયાર નથી થતું કે વિભૂતિ યોગમાં પીપળાને એટલા માટે સ્થાન મળ્યું હશે કે તે ૨૪ કલાક પ્રાણવાયુ આપે છે. આનો તર્ક પછી વાસુકી સર્પ અને અનંત નાગ માટે પણ લાગુ પડે. અહીં તે પ્રકારના તર્ક માટેનો અવકાશ નથી. તેથી જ પીપળા માટે અગમ્ય વિસ્તારમાં જઈને વિચારવું પડે.

પીપળો કોન્ક્રીટની દીવાલ ફાડીને ઊભો. આ દીવાલમાં પોષક દ્રવ્યોનો સંદતર અભાવ હોવા છતાં પીપળો પોતાનું અસ્તિત્વ ટકાવી રાખી શકે. જ્યાં મળે ત્યાંથી, જે રીતે મળે તે રીતે, જેટલી માત્રામાં મળે તેટલી માત્રામાં અને જ્યારે મળે ત્યારે તે પોતાના અસ્તિત્વ માટેનાં પોષક દ્રવ્યો મેળવી જ લે. જીવવાના, અસ્તિત્વને ટકાવી રાખવાની, વિપરીત સંજોગોમાં પણ જીવવાની શક્તિ આપણને અભૂતપૂર્વ ક્ષમતા પીપળામાં છે. સૌથી વિપરીત પરિસ્થિતિમાં જો કોઈ વૃક્ષ પોતાનું હૃદય-ભૂચું અસ્તિત્વ જાળવી શકવા સમર્થ હોય તો તે પીપળો છે. વળી તેમાં પ્રત્યેક વૃક્ષમાં સામાન્ય રીતે હોય છે તે બધાં જ અંગ પણ હોય છે. મર્યાદાને કારણે અહીં કશાની બાદબાકી નથી. વૃક્ષની પરિકલ્પનામાં સમાવિષ્ટ કરાયેલ કોઈપણ બાબતનો અભાવ પીપળામાં ન હોય. સાવ વિપરીત પરિસ્થિતિ વચ્ચે અસ્તિત્વમાં આવેલું તે સંપૂર્ણ વૃક્ષ છે. આમ પીપળા માટે જ કહી શકાય - પીપળો જ આ રીતે અસ્તિત્વને સાકાર કરી શકે.

પીપળાની જિજ્ઞાસા અદ્ભુત છે. વિપરીત સંજોગોમાં પણ પોતાનાં સ્થાપિત કર્મ કરવાં માટેનું સામર્થ્ય તે કેળવી લે છે. કડિન પરિસ્થિતિમાં પણ અસ્તિત્વની કોઈ પણ બાબત સાથે બાંધછોડ કરવાં તે તૈયાર નથી. પીપળો વિપરીત પરિસ્થિતિને પણ અનુકૂળ બનાવી અર્થપૂર્ણ અસ્તિત્વ જાળવી રાખે છે. એ સંપૂર્ણતામાં પોતાનું અસ્તિત્વ ચેરીશ કરવાં સમર્થ છે. તેથી સ્વાભાવિક રીતે પીપળો જ દિવ્ય શક્તિનું પ્રતિનિધિ બની શકે.

કોઈપણ પરિસ્થિતિમાં ઉદ્દભવવાની, ટકી રહેવાની, વિકાસ પામવાની અને અસ્તિત્વને માણવાની સંભાવના સૂચિનાં દરેક તત્ત્વ પાસે છે. પરંતુ કેટલાંક તત્ત્વ અકલ્પનીય કહી શકાય તેવી વિકટ પરિસ્થિતિમાં પણ અસ્તિત્વને અર્થપૂર્ણ બનાવી રાખે છે. સૂચિનો આ મૂળભૂત ધર્મ હોય તેમ જણાય છે. સૂચિની આ પ્રકૃતિ છે. વાસ્તવમાં સૂચિનું અસ્તિત્વ જ એટલાં માટે છે કે તે કોઈપણ સંજોગોમાં અસ્તિત્વ ટકાવી શકે છે. પોતાની રીતે પ્રત્યેક પરિસ્થિતિમાં અસ્તિત્વને ટકાવી રાખવા સમર્થ પરિબળોનો યોગ્ય રીતે, યોગ્ય માત્રામાં, યોગ્ય હેતુસર, યોગ્ય પરિણામ માટે, યોગ્ય સંચય સાથે, વ્યયને નિયંત્રિત રાખીને, યથાર્થ સ્વરૂપે ઉપયોગ કરવો એ સૂચિનો સ્વભાવ છે. અસ્વચ્છ સૂચિનાં આ સ્વભાવનું પ્રત્યક્ષ પ્રતિક સમાન છે. પીપળો સૂચિના સંચાલનના નિયમોના હાર્દ સમાન આ સિદ્ધાંતનું પ્રતિનિધિ છે.

વિભૂતિ યોગમાં જે તે પ્રજાતિમાં શ્રેષ્ઠ બાબતોનું નિર્દેશન કરાવ્યું છે. કઈ બાબત શ્રેષ્ઠ છે તેનો નિર્ણય માત્ર સામાન્ય જન સમાજમાં માન્ય વૈજ્ઞાનિક બાબતોને આધારિત ન હોઈ શકે. ગીતાનું જેટલું ઊંડાણ છે, ગીતાનો જે વ્યાપ છે, ગીતામાં જે ગંભીરતા છે, ગીતામાં જે જે પ્રકારના સ્તર સ્થાપિત થયાં છે, ગીતાનું જે પ્રકારનું ઉત્તરદાહિત્ય છે, ગીતામાં જે સત્ય છે, ગીતામાં જે સમાજ પ્રત્યેની કટિબદ્ધતા પ્રતીત થાય છે, ગીતાનું જે તાત્પર્ય છે, ગીતામાં જે રીતે વેદ-ઉપનિષદ-સાંખ્ય-યોગનો સમન્વય કરાયો છે, બુદ્ધિ ઉપરાંતના ક્ષેત્ર માટે પણ ગીતાની જે સમાવેશિયતા છે; તે બધું જોઈને એમ તો કહી જ શકાય કે પીપળાની પસંદગી માત્ર ઓકિસિજન કે આયુર્વેદ માટેના હોઈ શકે. જો સૂચિની રચના સમજાવવા માટે ગીતામાં જ, જન મૂળ ઉપર છે તેવાં પીપળાના વૃક્ષનું પ્રતીક વપરાયું હોય, તો પીપળો સામાન્ય બુદ્ધિની પહોંચના વિસ્તારની બહારની ઘટના છે તેમ ચોક્કસ કહી શકાય.

સૂક્ષ્મ વિશ્વમાં પીપળો અસ્તિત્વની પરંપરાનું પ્રતીક હોઈ શકે, જીવન પ્રત્યેની કટિબદ્ધતા માટે પીપળો એ સકારાત્મક ઉદાહરણ હોઈ શકે, દરેક પરિસ્થિતિમાં સફળતાથી જીવવાને સાધ્યક બનાવવાના અભિમત માટે તે સંદેશો હોઈ શકે, વૃક્ષની ઉન્નતિનું તે અંતિમ ચરણ હોઈ શકે, તેમાંથી નીકળતા તરંગો શુદ્ધતા તથા પવિત્રતા માટે સહકારી હોઈ શકે, અને કોઈ પ્રકારની સૂક્ષ્મ શક્તિનું તેને સાપિંચ પ્રાપ્ત હોઈ શકે. સૂચિના સમીકરણમાં પીપળો એ સામાન્ય ઘટના ન જ હોઈ શકે.

ભજનનો પ્રસાદ

ડૉ. બળવંત જાની
feedback@bombay
samachar.com

(૪) 'ઉન્મત્તગંગા માહાત્મ્ય' : પ્રેમસખી પ્રેમાનંદની સર્જક પ્રતિભાનું સુંદર ઉદાહરણ આ રચના છે. અહીં પાંચ-પાંચ કડીના કુલ અઠાર પદ છે. ગઢપુરા પદરમાં વહેતી વેલો નદીને ઉન્મત્તગંગાનું બિરુદ આપીને એનો ભાગિરથ-ગંગા સાથે સંવાદ આલેખ્યો છે. અનેક પૌરાણિક પ્રસંગોને-સંકલ્પીને ઉન્મત્તગંગા નિત્ય શ્રીહરિ સ્નાન માટે પધારતા હોવા છતાં ગર્વિષ્ઠ નથી બની, સુવ્રત મુનિ મુખે પદમાં કથન દ્વારા ઉન્મત્તગંગાના દર્શન થકી પાતક નાશ પામે છે એમ પ્રેમાનંદે પદમાં સરિતા મહિમાને વર્ણવી લીધો છે. આજ સુધી અપ્રકાશિત પ્રસ્તુત રચના પણ હસ્તપ્રત આધારે જ્ઞાનજીવનદાસજીએ 'પ્રેમાનંદ સ્વામીના ગ્રંથો' (૨૦૧૦) સંપાદિત કરી છે.

(૫) 'દુર્ગપુર માહાત્મ્ય' શ્રીહરિએ ગઢપુર-દુર્ગપુરને નિવાસ સ્થાનક તરીકે પસંદ કરીને એ સ્થળને મહિમાવંતુ કર્યું. અનેક પ્રકારના યુગકાર્યો, ઉપદેશો અને ગોપીનાથજીની સ્થાપનાને વર્ણવતું આઠ પદની શૃંખલાની આ ગેય રચના પ્રેમાનંદની પવિત્ર નગરની મહત્તા અને મહિમાને વર્ણવવાની કળાનો પરિચય કરાવે છે.

(૬) 'ગોપીનાથજીનો ગરબો' અદ્યપિ અપ્રકાશિત સુદૈર્ઘ્ય પદરચનાને હું ઊળાધમમાં સડ ચુરુ જ્ઞાનજીવનદાસજીએ હસ્તપ્રતને આધારે સંપાદિત કરીને પ્રકાશિત કરી છે. 'પ્રેમાનંદ સ્વામીના ગ્રંથો'માં ૧૦૭ કડીની આ પદમાળામાં ગોપીનાથજીની સ્તુતિ અને એમનો રૂપ મહિમા કેન્દ્રમાં છે. પરંતુ હવે ઈ ૪૦ કડીનું છે અને પ્રેમાનંદની નામછાપ સાથે પૂર્ણ થાય છે. બીજા પદમાં ૨૦મી કડીએ પ્રેમાનંદની નામછાપ છે પણ પદનો કડી ક્રમાંક સૂચક જાળવીને ૪૦મી કડીએ નામછાપ મૂકી છે, તે સાથે છે.

અખંડ બીરાજો એવા ઉરમે શ્રી ગોપીનાથ,
પ્રેમાનંદ માગે કરી પ્યાર રે જાવરચા... ૪૦

ગોપીનાથજીના ગરબાનો પ્રારંભ પ્રથમ પદના 'વંદુ ગિરિધર ગોકુળચંદ

ગોપીનાથજી' એવી ધ્રુવપંક્તિથી થયો છે. તો બીજા પદની ધ્રુવપંક્તિ 'પ્રગટ બિરાજો આજ ગઢે ગોપીનાથ' એવી ચાલીસમી કડી સુધી સળંગ જળવાઈ છે. ગોપીનાથની સ્તુતિ ગરબા સ્વરૂપે પદબંધમાં કરી જણાય છે.

પૂર્વકાલીન અને તત્કાલીન પ્રસંગસામગ્રી પ્રગટાવતું સાહિત્ય...

કેટલાક પૂર્વ (પુરાણ)કાલીન કૃષ્ણલીલા પ્રસંગો અને કેટલાક તત્કાલીન (સ્વામિનારાયણકાલીન) પ્રસંગોની પદશૃંખલા પ્રેમસખીની સાહિત્ય સર્જનકળાનો આગવો ઉન્મેષ પ્રગટાવે છે. અલબત્ત એમની વિપુલ પદરાશિનો એ એક અંશ-ખંડ છે. પણ સ્વતંત્ર કાવ્યરચના જેવી મહત્તા અને મૂલ્યવત્તા ધરાવતી આવી કૃતિઓને અહીં વર્ગીકૃત કરીને અભ્યાસ કર્યો છે. અહીં પ્રારંભે પુરાણકાલીન પ્રસંગોને અનુલક્ષીને રચાયેલી બે કૃતિમાં અલલોકીએ, પછીની ચાર કૃતિઓ તત્કાલીન પ્રાસંગિક વિષય સામગ્રીવાળી હોઈને એને અલલોકવાનું રાખ્યું છે.

- ૧. 'રાસરમણલીલા'
- ૨. 'નારાયણલીલા'
- ૩. 'વનવિચરણલીલા'
- ૪. 'વટપતન લીલા'
- ૫. 'લોચાની લીલા'
- ૬. 'વડતાલ યાત્રાલીલા'

પ્રેમસખી પ્રેમાનંદ સ્વામીનું તપ ને તેજ સાધના-ઉપાસનાની અનુભૂતિનું રસાયણ ને ભગવતપ્રાપ્તિનો ભાવ નિરૂપાયેલ છે

(૧) 'રાસરમણલીલા' સનાતન ધર્મમાં શ્રીમદ્ ભાગવતની 'રાસપંચાદ્યાયી'નો આગવો મહિમા છે. 'રાસપંચાદ્યાયી'ના વૈષ્ણવ, પ્રણામી અને સ્વામિનારાયણીય સાંપ્રદાયિક અર્થઘટનનો મેં વિગતે અભ્યાસ કર્યો છે. અર્થઘટનથી જ તે સંપ્રદાયો-અનોખું સાંપ્રદાયિક રૂપ ધારણ કરે છે. લગભગ બધા નંદકલિઓએ રાસરમણસૂચિને પદમાં ઢાળી છે. અને સહજાનંદીય રૂપને અભિવ્યક્તિ અર્પી છે. પ્રેમસખી નામ પ્રાપ્ત થયું આવા કૃષ્ણસખીરૂપ ગાનથી એમના 'રાસરમણસૂચિને પદમાં ઢાળી છે, અને સહજાનંદીય રૂપને અભિવ્યક્ત અર્પી છે. એમના 'રાસરમણલીલા'ના ત્રીશ પદો મારી દૃષ્ટિએ એકાંતિકભક્તિ ઉપાસનાના ઘોઠક છે.

વૈષ્ણવ અને પ્રણામી સંપ્રદાય પછીના આ રૂપની તાત્ત્વિક તત્ત્વદર્શનાત્મક અર્થાં 'વ્યનાત્મક' અને આવા સાંપ્રદાયિક કવિઓની પદશૃંખલાને અનુસંગે વિશેષ રૂપે કરવી-થવી જોઈએ. શ્રીકૃષ્ણના વૃંદાવનવિહારના રાસોત્સવને આલેખતી ત્રીસ પદોની શૃંખલા 'રાસરમણલીલા'માં પ્રેમસખીનું જયદેવના 'ગીતગોવિંદ'નું અધ્યયન, સહજાનંદીય સત્સંગરસસુધાપાન, સાધના-ઉપાસનાની અનુભૂતિનું રસાયણ અને ભગવતપ્રાપ્તિનો ભાવ

નિરૂપાયેલ છે. મને આ ત્રીસ પદો ભાવવિશ્વ, રાગ-રાગિણી, નૃત્ય-લટકા, અને અર્થાનુસારી પ્રાસ, અનુપ્રાસજન્ય લયવિશ્વને કારણે પણ આગવા જણાયા છે. એ રીતે 'રાસરમણલીલા' રાધાકૃષ્ણ ભક્તિ કવિતામાં મહત્વની ગ્રંથરાશિ હોઈને એનો તાત્વિક પૌઠિકાની રિએ વિશદ અભ્યાસ આવશ્યક છે. (૨) 'નારાયણચરિત્ર: 'નારાયણ લીલા' પૂર્વકાલીન ચરિત્ર નારાયણનું છે. એનો આરંભ અમદાવાદમાં સહજાનંદ સ્વામીએ ભવ્ય મંદિરનું નિર્માણ કરાવીને એમાં નર-નારાયણની મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા કરી એ પદક્રમાંક ૧૦૦૮થી ૧૦૨૬ સુધીના ઓગણીશ પદોમાં નિરૂપાયેલ છે. પ્રારંભના આઠ પદ મંદિરની પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠા સંદર્ભે છે. પછીના અગિયાર પદોમાં નારાયણ રૂપ શ્રીકૃષ્ણની શૈશવ અવસ્થાથી દ્વારિકાનિવાસી બની અષ્ટ પટરાણીને વધાની વિગત વર્ણવી છે. પછી નર રૂપ અર્જુનની મચ્છવેધ લીલાનું આલેખન કરેલ છે.

સહજાનંદ સ્વામી અને બદ્દીપતિ નારાયણ ઉભયનું ઐક્યરૂપ નિરૂપણ પ્રેમસખી ગાય છે. 'ભૂનો ભાર ઉતારવા.' આ જ નર-નારાયણદેવ બદ્દીપત અમદાવાદમાં બિરાજ્યા છે. અર્જુનના મચ્છવેધની વિગત 'હરિને

શિશ નમાવી' અર્થાત્ નારાયણને વંદીને.'

'સદુ દેખતાં સાવધાન થઈ, દષ્ટ સુરત એક બાંધી રે;
મછ પ્રતિબિંબ જોઈ કુંડમાં, માર્યું બાણ તે સાંધી રે...'

'થોડામાં કહી દાખુ નરની લીલા અતિ નિષ્પાપ રે' પંક્તિમાંથી પ્રેમસખીની કથનકળાનો પરિચય મળી રહે છે. ૧૯ પદમાં સમગ્ર કથાનકને વર્ણવી લીધું હોઈને આ પદમાળાને હું મહત્વની પુરાણ(પૂર્વ)કાલીન વિષયસામગ્રીને કલાત્મક રીતે કથની-વર્ણવતી સ્વાચ્છા કૃતિ ગણ્યું છું.

(૩) 'વનવિચરણ લીલા' : અગિયાર પદની ક્રમાંક ૬૭૯ થી ૬૮૮ પદમાળામાં પ્રેમસખી પ્રેમાનંદ શ્રીહરિ નીલકંઠવર્ણી રૂપે વનવિચરણ કર્યું તેની વિગતો અર્થાત્ તત્કાલીન સમયની સામગ્રી કેન્દ્રમાં રાખી છે. સહજાનંદસ્વામી જે નામાભિધાન બહુ મોડે પ્રાપ્ત થયેલું તેને પ્રત્યેક પંક્તિમાં ટેક તરીકે પ્રયોજેલ છે.

'વય વરસ અચ્યાર બાર, સહજાનંદ સ્વામી;
દેહે અતિકૃશ મોરાર, સહજાનંદ સ્વામી...૨

કરે કંઈ મૂલનો આહાર, સહજાનંદ સ્વામી;
ક્યારે રહે વાયુ આધાર, સહજાનંદ સ્વામી...૩' (૬૮૨)

નાસિકાગ્રભાગે દૃષ્ટિ કેન્દ્રિત કરીને યોગાનિષ્ઠ અને તપસ્યારત નીલકંઠવર્ણી ક્યાં-ક્યાં ધુમ્બા વનમાં વિચરણ કર્યું.

પૂર્વ, દક્ષિણ, પશ્ચિમ દિશાની પ્રદક્ષિણા વિવિધ તીર્થક્ષેત્રોની વિહારની વિગતો અહીં આલેખી છે. એક સ્વતંત્ર કૃતિ તરીકેનો વનવિચરણ, તપસ્યા અને આહાર-વિહારની વિગતોને ગુંથી લઈને અગિયાર વર્ષની વયથી ગૃહત્યાગ કરીને આરંભેલું વનવિચરણ એ એમની તપસ્યા અને યોગવ્રત સાધનાનાં ઘટકો છે. લઘાન્વિત પદાવલિ અને સતત સહજાનંદ સ્વામીનું અનુરણન રચનાને ગેયતા અર્પે છે.

(ક્રમશઃ) ■

શિવ રહસ્ય

ભરત પટેલ
feedback@bombay
samachar.com

પ્રથમ કર્મ એટલે સંચિત કર્મ: માનવે એક જન્મથી બીજા જન્મમાં અને બીજા જન્મમાંથી ત્રીજા જન્મમાં જમા કરેલાં કર્મ. જેનું ફળ અત્યારે મળવાનું નથી એ ક્યારેક ભવિષ્યમાં મળવાનું હશે તેને સંચિત કર્મ કહેવાય છે. દ્વિતીય કર્મ એટલે પ્રારબ્ધ કર્મ: માનવે કરેલા કર્મના ફળ મળવા માંગ્યા હોય કે કર્મ પરિપક્વ થઈને ફળ દેવા તૈયાર થયા હોય એવા કર્મને પ્રારબ્ધ કર્મ કહેવાય છે. તૃતીય કર્મ એટલે ક્રિયામાણ (પુરુષાર્થ) કર્મ: માનવ પોતાના વર્તમાન જીવનમાં જે જે કર્મ કરે તેને ક્રિયામાણ કે (પુરુષાર્થ) કર્મ કહેવાય છે. પુરુષાર્થ કર્મ ખૂબ નજીકના ભવિષ્યમાં ફળ આપતું હોય છે. સુકેશુના ઉપદેશને દૈત્યગણ તલલીનતાથી સાંભળી રહ્યો હતો. વિચાર કરવા એ પણ એક કર્મ છે, ચિંતન કરવું એ પણ એક કર્મ છે. મનુષ્ય પોતાનું ભાગ્ય પોતે જ લખે છે. તમારા જીવનમાં જો પારવાર દુ:ખ હોય તો તેનું સર્જન પણ તેમ જ કર્યું હશે અને જો તમારા જીવનમાં રાજયોગ હશે તો તેનું સર્જન પણ તેમ જ કર્યું હશે. પોતાના કર્મ જ સુખ કે દુ:ખનું કારણ હોઈ શકે છે. પ્રત્યેક કર્મનું ફળ મોડું કે વહેલું મળતું જ હોય છે. સત્કર્મનું ફળ સુખ છે તો દુ:ષ્કર્મનું ફળ દુ:ખ જ હોય છે. બેંકના એટીએમમાંથી એટલી જ રોકડ નીકળશે કે જેટલા તમારા ખાતામાં તમે રોકડા જમા કર્યાં હોય. જમા કરેલા પૈસાથી વધુ રોકડ રકમ નીકળતી નથી. તેમ સત્કર્મ દ્વારા મેળવેલું સુખ ત્યાં સુધી યથાવત રહે છે કે જ્યાં સુધી તમે દુ:ષ્કર્મની શરૂઆત ન કરો. સુકેશુનાં ઉપરોક્ત સંદેશ સાંભળ્યા બાદ અસુરો પણ સુકેશુ સાથે ભગવાન શિવની આરાધના કરવા લાગ્યા. અસુરોની સંયુક્ત આરાધનાથી ભગવાન શિવની સમાધી તૃપ્તી ગઈ. વાત જાણ્યા બાદ ભગવાન શિવનું ત્રીજું લોચન મૂલ્યવં. તે નેત્રમાંથી કોધની જ્વાળાઓ લપકવા લાગી. સૂર્ય પર ભગવાન શિવની નજર પડતાં જ સૂર્યની કાયા ઢૂંચવા લાગી. ભગવાન શિવ: 'હે સૂર્ય! તમે આટલા જ્ઞાની હોવા છતાં આવું આચરણ કઈ રીતે કરી શકો.' સૂર્યદેવ દ્વારા માફી મગાતા બ્રહ્માજીએ સુકેશુના ઢળતા નગરને પોતાના હાથથી ઊંચકી મૂળ સ્થાને આકાશમાં પહેલાની જેમ જ સ્થાપિત કરી દીધું. ભગવાન શિવ: 'હે સૂર્ય! તમે આટલા જ્ઞાની હોવા છતાં આવું આચરણ કઈ રીતે કરી શકો.' સૂર્યદેવ પણ પોતાના સ્થાને વિચરવા લાગ્યા. પૃથ્વીનું જીવન પહેલાની જેમ જ પૂર્વવત્ બની ગઈ. સુકેશુનું નગર ભગવાન શિવની કૃપાથી ફરી

તારું કહેવું કેમ માની શકાય કે આ ગંગાજળ છે?

આકાશમાં ઝળહળવા લાગ્યું. ***

મહાનંદા નામની એક વારંગાના જે શિવભક્ત હતી, એની ઉપાસના હિમાલયથી પણ મક્કમ હતી. આઘશક્તિ અંબા સહિત ભગવાન શિવનું પૂજન કરતી હતી. આ વારંગાના એ કિંમતી વસ્ત્રાલંકાર પરિધાન કર્યા હોવા છતાં કંઈ ટુકડાની માળા અવશ્ય પહેરી હોય. 'ઓમ નમ: શિવાય' પંચાક્ષર મંત્ર હંમેશાં રટતી જ રહેતી. તે ભગવાન રુદ્રાક્ષની નાની માળાથી સુશોભિત હતી. કૂકડો શિવને રિજવાવા નૃત્ય કરતી. ગણિકા મહાનંદાને મન ભગવાન વિશેષ્વર એટલે ભગવાન શિવ પતિત-પાવન અને અધમ પૂજન કરતી હતા. આ અવતારના અવતારી એવા ભગવાન શિવ પરમ ઉપાસક હતા. સાચો વૈરાગ્ય આત્મભાનથી જ પ્રગટે છે. સાચા વૈરાગ્યના મૂળ વિના ત્યાગનો છોડ ટકી શકતો નથી. આથી જ ભગવાન શિવે કહ્યું છે કે,

'ત્યાગ ન ટકે રે વૈરાગ્ય વિના, કરીએ કોટી ઉપાયજી,
અંતર ઊંડી છરછા રહે,
તે કેમ કરીને ન જાયજી.
મહાનંદા ગણિકા હતી, પણ તે બહુ જ ગુણિયલ અને જ્ઞાની હતી.

જ્ઞાન એ પુરૂષ છે તે જ્યારે ભક્તિ એ ભાર્યા છે. જ્ઞાનભક્તિ એ દંપતીના યોગ થાય છે. ભગવાન શિવનો મહિમા અને યથાર્થ સ્વરૂપ આ વારંગાના જ્યારે જાણે છે ત્યારે તેનો ભોગવિલાસ અને મોહ આપોઆપ દૂર થાય છે.

મહાનંદા: 'ગંગાતીરે જઈને ગંગામાંથી પાણી લઈ આવી છું.'

સંતમહાત્મા: 'તારું કહેવું કેમ માની શકાય કે આ ગંગાજળ છે?'

મહાનંદા: 'હું જાતે જ ભરી લાવી છું.'
સંતમહાત્મા: 'એમ કેમ હું માનું, કારણ કે ગંગાજળમાં તો મોટાં મોટાં માછલાં છે, અન્ય જળચર પ્રાણીઓ છે, મોટી મોટી હોડીઓ ફરે છે, એ બધું આ જળમાં ક્યાં છે?'

મહાનંદા: 'મહારાજ તમે કેવી વાત કરો છો? આ ગંગાજળ જ છે, પેલા ગંગાજળની ઉપાધિ મોટી છે, એને મોટા બે વિશાળ કિનારા છે, તેમાં આગાહ જળ છે, એટલે એમાં તમે કહો છો તે બધું હોય, જ્યારે આપના આ કમંડળમાં ગંગાજળની ઉપાધિ નાની છે, તેથી તેમાં એ બધું ક્યાંથી હોય?'

સંતમહાત્મા: 'હેવ તમે બરાબર સમજ્યા કે મારામાં અને શિવમાં શો ફરક છે, અને એ રીતે તું જીવની ઉપાધિને તેમ જ ઈશ્વરની ઉપાધિને છોડી જે ચેતન છે તેને દેખે તો તે શિવ છે કે નહિ? તો પછી શરીરને લઈને 'શિવો અહમ્' ન બોલાય? બસ, તેનું જ નામ 'શિવો અહમ્' છે.'

મહાનંદા સમજી ગઈ તેણે ભગવાન શિવને નમસ્કાર કર્યા અને કેલાસ ગમન કર્યું. થોડા સમય બાદ ભગવાન શિવને ફરી મહાનંદાની પરિશા લેવાનો વિચાર આવ્યો. તેમણે ગણિકા મહાનંદાની પરિશા લેવા 'વૈશ્ય'નું રૂપ ધારણ કર્યું. કંઠમાં રુદ્રાક્ષની માળા, મસ્તક પર જટા, શરીર પર ભસ્મનું લેપ અને 'ઓમ નમ: શિવાય'નો જાપ ચાલુ રાખ્યો. ભગવાન શિવે અમૂલ્ય રત્નોજડિત દિવ્ય કંકણો ડાંડા પર પહેર્યા અને મહાનંદાને દારે આવી ઊભા રહ્યાં.

મહાનંદાએ આવેલા વૈશ્યનું સ્વાગત કર્યું અને પૂછ્યું: 'દેવ, તમે પહેરેલાં આ રત્નોજડિત કંકણો ખૂબ જ સુંદર છે.'

ભગવાન શિવ: 'મહાનંદા! આ મૂલ્યવાન કંકણો જો તમને પસંદ હોય તો

ગેરકાયદે બાંધકામોને બચાવવામાં પ્રશાસનના અધિકારીઓ જ વ્યસ્ત: હાઈ કોર્ટ

મુંબઈ: 'ગેરકાયદેસર બાંધકામો સામે તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરવા અને કાયદાનું પાલન કરવાને બદલે, વહીવટી અધિકારીઓ તેમને બચાવવામાં વ્યસ્ત છે. આપણી નજર સામે ગેરકાયદેસર ઇમારતો ઉભી થઈ રહી હોવા છતાં તેઓ કાર્યવાહી કરવાનું ટાળી રહ્યા છે,' એમ બોમ્બે હાઈ કોર્ટે ખૂબ જ ગંભીર નોંધ લઈને બે અધિકારીઓ સામે કાર્યવાહી કરવાનો આદેશ આપ્યો છે. ન્યાયાધીશ ગિરીશ કુલકર્ણીની અધ્યક્ષતાવાળી બેન્ચે તાજેતરમાં થાણે મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન હદ હેઠળના શીલ ગામમાં પરવાનગી વિના ૧૭ ઇમારતોના ગેરકાયદેસર બાંધકામની

ન્યાયિક તપાસનો આદેશ આપ્યો હતો. તપાસ બાદ દોષિત ઠરેલા મ્યુનિસિપલ અધિકારીઓ સામે સિવિલ અને ફોજદારી કાર્યવાહીના સ્પષ્ટ સંકેતો પણ આપ્યા હતા. આ પછી ન્યાયાધીશ અજય ગડકરી અને ન્યાયાધીશ કમલ ખાતાની બેન્ચે તાજેતરમાં વસઈ-વિરાર મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન હદ હેઠળના દિવાનમાન વિસ્તારમાં ગેરકાયદેસર બાંધકામના કેસમાં સંબંધિત અધિકારીઓ સામે યોગ્ય કાર્યવાહી કરવાનો અને છ મહિનાની અંદર રિપોર્ટ દાખલ કરવાનો આદેશ આપ્યો છે. તે જ સમયે આ જ બેન્ચે રાયગઢ જિલ્લાના ઉરણ તાલુકાના

રાંજે ગામમાં છેલ્લા એક દાયકાથી ગેરકાયદેસર ઇમારતો સામે કાર્યવાહી ન કરવા બદલ સિકો અધિકારીઓ સામે કાર્યવાહી કરવાનો પણ આદેશ આપ્યો છે. ગેરકાયદેસર બાંધકામોને રોકવામાં અધિકારીઓની બેદરકારી પર હાઈકોર્ટે ભૂતકાળમાં ઘણી વખત સખત નારાજગી વ્યક્ત કરી છે, જ્યારે તે તેમની જવાબદારી છે. જોકે, હવે કોર્ટે ખૂબ જ કડક વલણ અપનાવ્યું છે. ૨૦૧૪ માં સિકો અધિકારીઓએ સાતમી માર્ચે એમઆરટીપી કાપદા હેઠળ ડેવલપરને નોટિસ જારી કરી હતી. છતાં, તેઓએ એક દાયકા સુધી

તોડી પાડવાની કાર્યવાહી કરવાનું ટાળ્યું હતું. પરિણામે આજે ત્યાં પાંચ ઇમારતોનું ગેરકાયદેસર સંકુલ ઊભું છે અને તેમાં મકાનો ખરીદીને ગ્રાહકો સાથે છેતરપિંડી કરવામાં આવી છે, એમ બેન્ચે યોગ્ય ગામ કેસમાં તેના આદેશમાં નોંધ્યું હતું. બોમ્બે હાઈ કોર્ટે ઉરણ તાલુકાના રાંજે ગામમાં બાંધકામો આવેલા ગેરકાયદેસર સંકુલમાં પાંચ ઇમારતો પર ચાર અઠવાડિયાની અંદર અને વસઈ તાલુકાના મોજે દિવાનમાનમાં ગેરકાયદેસર ઇમારત પર ત્રણ અઠવાડિયાની અંદર તોડી પાડવાની કાર્યવાહી કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો છે.

જાગરૂકતા: મુંબઈ પોલીસ અને નાકોટિક્સ કન્ટ્રોલ બ્યૂરો (એનસીબી) દ્વારા કેફી પ્રવૃત્તિથી દૂર રહેવા માટે લોકોમાં જાગરૂકતા ફેલાવવા સાઈકલોથોનનું આયોજન બાન્દ્રા રિકલેમેશનથી જુહુ બસ ડેપો સુધી કરાયું હતું. (અમ્મ ખરાડે)

ધારાવીના રહેવાસીઓ માટે ચાર સ્તરીય ફરિયાદ નિવારણ વ્યવસ્થા કરાઈ

મુંબઈ: ધારાવીમાં સર્વેક્ષણ કાર્ય પૂર્ણ થવાના આરંભે અને ડ્રાફ્ટ પરિશિષ્ટ-ટૂ તૈયાર થઈ રહ્યો છે, ધારાવી પુનર્વિકાસ પ્રોજેક્ટ (ડીઆરપી/એસઆરએ)એ સમાપ્ત રીતે ચાર-સ્તરીય ફરિયાદ નિવારણ વ્યવસ્થા સ્થાપિત કરવાનું શરૂ કર્યું છે, જે ધારાવીના રહેવાસીઓ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલી કોઈપણ ચિંતાઓને ઉકેલવામાં મદદ કરવા માટે છે. અમારો ઉદ્દેશ્ય બધા માટે આવાસ છે. અમે ઇચ્છીએ છીએ કે ધારાવીના દરેક રહેવાસીને રિડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટનો લાભ મળે. જો કોઈ રહેવાસીને લાગે છે કે તેમને અનુશિષ્ટ-ટૂ માંથી ખોટી રીતે બાકાત રાખવામાં આવી છે અથવા સર્વેક્ષણમાં કોઈ ભૂલ થઈ છે, તો અમે ખાતરી કરીશું કે તેમની ચિંતાઓ ન્યાયી રીતે સાંભળવામાં આવે અને તેમને અન્ય સ્થળે દોડાદોડ કર્યા વિના સિંગલ-વિન્ડો ફરિયાદ નિવારણ વ્યવસ્થા દ્વારા ઝડપથી ઉકેલવામાં આવે, તેમ ડીઆરપી સીઇઓ

એસ.વી.આર શ્રીનિવાસે જણાવ્યું હતું. તેમણે ફરિયાદ નિવારણ પ્રક્રિયા કેવી રીતે કાર્ય કરે છે તે સમજાવતાં કહ્યું કે, ડ્રાફ્ટ પરિશિષ્ટ-ટૂ પ્રકાશિત થયા પછી, જો કોઈ ટેનામેન્ટ ધારક પાસે માન્ય ફરિયાદ હોય, તો તે તેને સક્ષમ ઓયોરીટી સીએના ધ્યાન પર લાવી શકે છે. જો અંતિમ પરિશિષ્ટ-ટૂ પ્રકાશિત થયા પછી પણ ફરિયાદનો ઉકેલ ન આવે, તો ચાર-સ્તરીય ફરિયાદ નિવારણ ઉપલબ્ધ થશે. એક અપીલ અધિકારી એઓ હશે, જે ફરિયાદ સાંભળશે અને નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં તેનું નિરાકરણ કરશે. જો ફરિયાદી એઓના નિર્ણયથી સંતુષ્ટ ન હોય, તો તેઓ તે પછીના સ્તર પર જઈ શકે છે જે ફરિયાદ નિવારણ સમિતિ જીઆરસી છે જેમાં વરિષ્ઠ ડીઆરપી અધિકારીઓનો સમાવેશ થાય છે. તેમણે વધુમાં સમજાવ્યું કે જીઆરસી અધિકારીઓ સર્વે પ્રક્રિયામાં સામેલ ડીઆરપી અધિકારીઓથી સ્વતંત્ર છે.

થાણેમાં માર્ગ અકસ્માત બાદ ટોળાએ કરેલા હુમલામાં પોલીસ કર્મચારીઓ ઘાયલ

થાણે: થાણે જિલ્લામાં માર્ગ અકસ્માતમાં એક વ્યક્તિનું મૃત્યુ અને બે જણ ઘાયલ થયા બાદ રોષે અવલાયા પાડાથી જઇ રહી હતી ત્યારે મોટરસાઇકલ સાથે ભટકાઇ હતી. મોટરસાઇકલ પર ત્રણ જણ હતા. અકસ્માતની જાણ થતાં કેટલાક ગામવાસીઓ ઘટનાસ્થળે આવી પહોંચ્યા હતા અને કારમાં હાજર લોકોને પકડી પાડીને તેમની મારપીટ કરી હતી. દરમિયાન બનાવની જાણ થતાં પોલીસ ત્યાં દોડી આવી હતી અને કારમાંના લોકોને છોડાવ્યા હતા અને તેને પોલીસ જીપમાં બેસાડવા હતા. પોલીસ જીપ પોલીસ સ્ટેશન જવા નીકળી ત્યારે ઉશ્કેરાયેલા ગામવાસીઓએ પોલીસ વાહનો પર હુમલો કર્યો હતો. પોલીસે બાદમાં પરિસ્થિતિને નિયંત્રણમાં લીધી હતી અને કારમાં સવાર લોકોને ટોળાથી બચાવ્યા હતા. ગામવાસીઓએ કરેલા હુમલામાં કેટલાક પોલીસ કર્મચારીઓ ઘાયલ થયા હતા અને તેમને સારવાર માટે હોસ્પિટલમાં દાખલ કરાયા હતા. આ બનાવ બાદ ઘટનાસ્થળે વધારાનો પોલીસ બંદોબસ્ત ગોઠવી દેવામાં આવ્યો હતો. (પીટીઆઇ)

લોકો માલશેજ ઘાટ પિકનિક પર જવા કારમાં નીકળ્યા હતા. તેમની કાર મુરબાડ વિસ્તારમાં ટોકાવડે ખાતે અવલાયા પાડાથી જઇ રહી હતી ત્યારે મોટરસાઇકલ સાથે ભટકાઇ હતી. મોટરસાઇકલ પર ત્રણ જણ હતા. અકસ્માતની જાણ થતાં કેટલાક ગામવાસીઓ ઘટનાસ્થળે આવી પહોંચ્યા હતા અને કારમાં હાજર લોકોને પકડી પાડીને તેમની મારપીટ કરી હતી. દરમિયાન બનાવની જાણ થતાં પોલીસ ત્યાં દોડી આવી હતી અને કારમાંના લોકોને છોડાવ્યા હતા અને તેને પોલીસ જીપમાં બેસાડવા હતા. પોલીસ જીપ પોલીસ સ્ટેશન જવા નીકળી ત્યારે ઉશ્કેરાયેલા ગામવાસીઓએ પોલીસ વાહનો પર હુમલો કર્યો હતો. પોલીસે બાદમાં પરિસ્થિતિને નિયંત્રણમાં લીધી હતી અને કારમાં સવાર લોકોને ટોળાથી બચાવ્યા હતા. ગામવાસીઓએ કરેલા હુમલામાં કેટલાક પોલીસ કર્મચારીઓ ઘાયલ થયા હતા અને તેમને સારવાર માટે હોસ્પિટલમાં દાખલ કરાયા હતા. આ બનાવ બાદ ઘટનાસ્થળે વધારાનો પોલીસ બંદોબસ્ત ગોઠવી દેવામાં આવ્યો હતો. (પીટીઆઇ)

લોકો માલશેજ ઘાટ પિકનિક પર જવા કારમાં નીકળ્યા હતા. તેમની કાર મુરબાડ વિસ્તારમાં ટોકાવડે ખાતે અવલાયા પાડાથી જઇ રહી હતી ત્યારે મોટરસાઇકલ સાથે ભટકાઇ હતી. મોટરસાઇકલ પર ત્રણ જણ હતા. અકસ્માતની જાણ થતાં કેટલાક ગામવાસીઓ ઘટનાસ્થળે આવી પહોંચ્યા હતા અને કારમાં હાજર લોકોને પકડી પાડીને તેમની મારપીટ કરી હતી. દરમિયાન બનાવની જાણ થતાં પોલીસ ત્યાં દોડી આવી હતી અને કારમાંના લોકોને છોડાવ્યા હતા અને તેને પોલીસ જીપમાં બેસાડવા હતા. પોલીસ જીપ પોલીસ સ્ટેશન જવા નીકળી ત્યારે ઉશ્કેરાયેલા ગામવાસીઓએ પોલીસ વાહનો પર હુમલો કર્યો હતો. પોલીસે બાદમાં પરિસ્થિતિને નિયંત્રણમાં લીધી હતી અને કારમાં સવાર લોકોને ટોળાથી બચાવ્યા હતા. ગામવાસીઓએ કરેલા હુમલામાં કેટલાક પોલીસ કર્મચારીઓ ઘાયલ થયા હતા અને તેમને સારવાર માટે હોસ્પિટલમાં દાખલ કરાયા હતા. આ બનાવ બાદ ઘટનાસ્થળે વધારાનો પોલીસ બંદોબસ્ત ગોઠવી દેવામાં આવ્યો હતો. (પીટીઆઇ)

મોડા પડેલા પ્રવાસીએ મુંબઈ એરપોર્ટ પર ફ્લાઈટ પાછળ દોટ મૂકી!!

મુંબઈ: મુંબઈ શહેરમાં તમે રોજિંદા કામ માટે મોડા પડી રહ્યા હો, અને તમારે બસ કે ટ્રેન પકડવાની ઉતાવળ હોય તો બસ કે સ્ટેશન પર આવેલી ટ્રેન ચાલુ થાય પછી પણ ફ્લાઈટ પકડી લો! આ દૃશ્ય શહેરમાં રોજનું છે, પણ ફ્લાઈટ પકડવામાં મોડા પડીએ તો દોડીને પકડી લેવાની, તો કેવી હાસ્યાસ્પદ વાત લાગે! પણ તાજેતરમાં મુંબઈના છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ આંતરરાષ્ટ્રીય એરપોર્ટ પર ખરેખર આવો અજીબોગરીબ કિસ્સો બન્યો છે. મુંબઈમાં રહેતો બિહારી બાબુ પિયુષ સોની, મુંબઈથી પટના જનારી એર ઇન્ડિયાની ફ્લાઈટ પકડવામાં મોડો

પડ્યો તો રનવે પર ફ્લાઈટની પાછળ દોડ્યો. બિહારના દરબંગાનો રહેવાસી પીયુષ પવન સોની કોઈને જાણ કર્યા વિના ઇમરજન્સી ગેટનો ઉપયોગ કરીને રનવે પર પહોંચ્યો હતો. તેને ખબર નહોતી કે તેની ફ્લાઈટ કયા ગેટ નંબર અથવા રનવે પર પાર્ક કરેલી છે, જેના કારણે તે ભૂલથી એર ઇન્ડિયાની ફ્લાઈટ નજીક પહોંચી ગયો, જે ભૂજથી પરત ફરી રહી હતી. જોકે, તે સવારે ૯:૫૦ ના નિર્ધારિત બોર્ડિંગ સમય કરતાં મોડો હોવાથી યોગ્ય દરવાજે જવાનો સમય તેની પાસે રહ્યો જ નહોતો. પરિણામે તેણે ફ્લાઈટ પાછળ દોડ લગાવી હતી.

અર્નાળામાં એસટી બસ અને રિક્ષા વચ્ચે ટક્કર: મહિલાનું મૃત્યુ, ત્રણ જણ ઘાયલ

વસઇ: વિરાર પશ્ચિમમાં અર્નાળા ખાતે એસટી બસ અને રિક્ષા વચ્ચે ટક્કર થતાં મહિલાનું મોત થયું હતું, જ્યારે ત્રણ જણ ઘાયલ થયા હતા. રવિવારે સવારે નવ વાગ્યાની આસપાસ થયેલા આ અકસ્માતમાં મૃત્યુ પામેલી મહિલાની ઓળખ કલ્પના કોલગે (૫૫) તરીકે થઇ હતી, જે અર્નાળા જૂના કોલીવાડા ખાતે રહેતી હતી. અર્નાળા આગારમાંથી રવિવારે સવારે એસટી બસ શિર્ડી જવા માટે રવાના થઇ હતી, જ્યારે રિક્ષા વિરારથી અર્નાળા તરફ આવી રહી હતી. અર્નાળા સોસાયટી નજીક બસચાલકે ઓવરટેક કરવાનો પ્રયાસ કર્યો ત્યારે બસ અને રિક્ષા વચ્ચે ટક્કર થઇ હતી. આ અકસ્માતમાં કલ્પના કોલગેના માથામાં ગંભીર ઇજા થઇ હતી અને તેનું ઘટનાસ્થળે મૃત્યુ થયું હતું, જ્યારે રિક્ષાચાલક સહિત ત્રણ જણ ઘાયલ થયા હતા અને તેમને સારવાર માટે

હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. દરમિયાન અકસ્માતની જાણ થતાં અર્નાળા સાગરી પોલીસ સ્ટેશનનો સ્ટાફ ઘટનાસ્થળે દોડી આવ્યો હતો. પંચનામું કર્યા બાદ કલ્પના કોલગેના મૃતદેહને પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલવામાં આવ્યો હતો. દરમિયાન અકસ્માત બાદ ઘટનાસ્થળેથી ફરાર થયેલા બસચાલક વિરુદ્ધ ગુનો દાખલ કરવામાં આવ્યો હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

'મુંબઈ સમાચાર' ના ફન વર્લ્ડમાં તમને રસપ્રદ માહિતી મળશે અને સાથે મજા પણ આવશે. પ્રત્યેક કોષ્ટકો સાચા જવાબ આપનારા વાચકોનાં જ નામ અહીં પ્રગટ કરવામાં આવશે. વાચકોએ તેમના જવાબ ઈ-મેઇલથી મંગળવારે સાંજે ૬:૦૦ સુધી મોકલવાના રહેશે. ત્યાર પછી મોકલેલા જવાબ સ્વીકારાશે નહીં. વાચકોએ જવાબ નવા ઈ-મેઇલ funworld1822@gmail.com પર મોકલવાના રહેશે.

ઓળખાણ પડી?
બ્રિટિશ ભારતની પહેલી સમ્રાજી વિક્ટોરિયાની સ્મૃતિમાં બંધાયેલું વિક્ટોરિયા મેમોરિયલ કયા શહેરમાં છે એ જાણો છો?
અ) નાગપુર બ) કોલકાતા ક) જોધપુર ડ) ચંડીગઢ

ભાષા વૈભવ...

A	B
ઉધાર	HEAT
ઉદાર	EXCELLENT
ઉમદા	CREDIT
ઉકળાટ	AFFECTION
ઉમળકો	DEJECTED

ગુજરાત મોરી મોરી રે

ગુજરાતમાં વિવિધ શહેરની અલગ અલગ લાક્ષણિકતા છે. કયું શહેર 'શિપ બ્રેકિંગ યાર્ડ' તરીકે પ્રસિદ્ધ છે એ જણાવો.

અ) અલંબ બ) મહેસાણા ક) કેશોદ ડ) ધંધુકા

માતૃભાષાની મહેક

આંખોની સોય કાઢવી એ પ્રચલિત રૂઢિપ્રયોગ નથી. કોઈ કામનો લાંબો અને મુશ્કેલ હિસ્સો એક વ્યક્તિ કરે અને તેની ગેરહાજરીમાં બીજી વ્યક્તિ નજીવો અને આસાન હિસ્સો પૂરો કરી આખું કામ પોતે પૂરું કર્યું હોવાનો શ્રેય લઈ લેવો એ માટે આંખોની સોયો કાઢી લીધી એમ કહેવાય છે.

દર્શાઈ

ટેવ પડવાની ગતિ વધતી કે ઓછી હોય છે, ઘોર અંધારામાં માણસ આંધળો હોતો નથી.

--- રમેશ પારેખ

ચતુર આપો જવાબ   **અર્થ જણાવો**

'દુ:ખનું ઓસડ દહાડા' કહેવતમાં ઓસડ શબ્દનો અર્થ શું થાય એ કહી શકશો?

અ) આવેશ   બ) ઈલાજ   ક) અવસ્થા   ડ) કારણ

માઈન્ડ ગેમ

રામ ભક્ત હનુમાન વિવિધ નામથી ઓળખાય છે. આપેલા વિકલ્પોમાંથી કયું નામ હનુમાનદાદાનું છે એ જણાવો.

અ) મધુસૂદન   બ) લીલાધર   ક) રુદ્ર   ડ) સંકટમોચન

ગયા સોમવારના જવાબ

A	B
હેડકી	HICCUP
બગાસું	YAWN
ઓડકાર	BURP
સુંઘવું	SNIFF
હાંકવું	PANT

ગુજરાત મોરી મોરી રે આણંદ

ઓળખાણ પડી?
નેઘરલે-નુસ

માઈન્ડ ગેમ
ગણપતિ

ચતુર આપો જવાબ
અર્થ જણાવો
લાકડું

ગયા વખતનો ઉકેલ

૧ જ	૨ બ	૩ ક	૪ મ	૫ ગ	૬ ઘ	૭ ઙ	૮ ઞ	૯ ઠ	૧૦ ડ
મા	તા	ગ	ત	મા	ર				
૯ નો	૧૦ ક	૨	૧૧ સ	૧૨ ન	૧૩ ન	૧૪ શે	૧૫ રા		
૧૫ મા	૧૬ લ	૧૭ મ	૧૮ ઘ	૧૯ ઙ	૨૦ ઞ	૨૧ સો	૨૨ ઠ	૨૩ ડ	૨૪ ઢ
૨૫ ગ	૨૬ મા	૨૭ સો	૨૮ ક	૨૯ ખ	૩૦ ર	૩૧ ઘ	૩૨ જ	૩૩ ઙ	૩૪ ઞ
૩૫ ત	૩૬ ગુ	૩૭ લ	૩૮ જા	૩૯ મ	૪૦ ઘી	૪૧ ણ			
૪૫ મ	૪૬ નો	૪૭ જ	૪૮ ઘ	૪૯ ત	૫૦ ઠો	૫૧ ડું			

શબ્દલાલિત્ય

૧	૨	૩	૪	૫	૬
૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦
૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬
૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	

- આડી ચાવી**
- પોતાની જાતે જ, સ્વયં (૪)
  - સહક્રિય, ખાતરીકર (૫)
  - ડીણો તાવ (૩)
  - પેલવું એટલે યુદ્ધ કરવું (૨)
  - કાબુમાં રાખવું (૪)
  - ત્યાં (૨)
  - મારું (૨)
  - ટીપી ટીપીને કરેલી બનાવટ (૪)
  - અશુભ (૪)
  - ખાસ (૩)
  - ગુનો (૪)
  - વજન, બોજ (૨)
  - સ્મરણ કરવું તે (૩)
  - સાથ (૨)
  - જીવ અને માલમતા (૪)
  - પક્ષીની વિષા (૩)
  - વગાડવું તે (૩)
  - નાથિયેરના કોચલાનો ભાગ (૩)
  - એક વેદ (૪)
  - આકાશ (૨)
  - કરવા એટલે રોકવું કરવું (૨)

- ઊભી ચાવી**
- આત્મચર (૫)
  - નિરાંત, વિશ્રાંતિ, મુક્તિ (૩)
  - ઉંમ, વીક્ષણ (૩)
  - તારું કંઈ બધું ને સૂરજ ઊંચો (૨)
  - લગ્ન કરીને આવેલી સ્ત્રી (૫)
  - બદામનું એટલે તુચ્છ (૨)
  - નિગ્રહ, સંયમ (૨)
  - ચિંતા વગરના (૪)
  - વાલ્યા વિનાની જમીન (૪)
  - રીત, રિવાજ (૩)
  - અગ્ની મા નથી (૪)
  - પાણીને રોકવા બાંધવો પે (૨)
  - શાંતિ (૩)
  - હિંસા (૨)
  - એક જાતિ કે વર્ગનું (૪)
  - સંભોગ (૪)
  - ખરબચું (૪)
  - પંચ, મધ્યસ્થી (૩)
  - યકીની વાતાં નાનપણમાં સાંભળી (૨)
  - ૨૬-અ. કુમળી કળી (૩)

રિષભ પંતના એક ઈનિંગ્સમાં છ છગ્ગા, ઇંગ્લેન્ડમાં નવો વિક્રમ

લીડ્સ: ટીમ ઇન્ડિયાના વાઇસ કેપ્ટન રિષભ પંતે વિકેટકીપર-બેટ્સમેન તરીકે શનિવારે મહેન્દ્રસિંહ ધોનીનો છ ટેસ્ટ સેન્યુરીનો ભારતીય રેકોર્ડ તોડ્યો એ ઉપરાંત તેણે બીજા પણ કેટલાક વિક્રમ પણ નોંધાવ્યા હતા.

ઇંગ્લેન્ડમાં પ્રવાસી ટીમના બેટ્સમેનોમાં એક ટેસ્ટ ઈનિંગ્સમાં સૌથી વધુ છ સિક્કસર ફટકારવાનો વિક્રમ હવે રિષભ પંતના નામે થઈ ગયો છે. તેણે અહીં લીડ્સમાં ઇંગ્લેન્ડ સામેની પ્રથમ ટેસ્ટમાં શનિવારે પહેલા દાવમાં જે ૧૩૪ રન કર્યા હતા એમાં બાર ફોર ઉપરાંત છ સિક્કસર સામેલ હતી.

આ પહેલાં, ટેસ્ટ ક્રિકેટના ઇતિહાસમાં ઇંગ્લેન્ડમાં ટેસ્ટ રમી ચૂકેલા વિદેશી ખેલાડીઓમાંથી કોઈએ પણ એક ટેસ્ટ દાવમાં પાંચથી વધુ સિક્કસર નહોતી ફટકારી.

આ અગાઉ ઇંગ્લેન્ડમાં ચાર વિદેશી ખેલાડીઓએ એક ઈનિંગ્સમાં પાંચ સિક્કસર ફટકારી હતી. એમાં ઓસ્ટ્રેલિયાના સેમ લોક્સ્ટન (૧૯૪૮), માઇકલ હોલિંગ (૧૯૮૪), એડમ ગિલક્રિસ્ટ (૨૦૦૧) અને રોસ ટેલર (૨૦૦૮)નો સમાવેશ હતો. એ જોતાં રિષભ પંતે છઠ્ઠી સિક્કસર ફટકારીને (૨૦૦૮ની સાલનો ટેલરનો) ૧૭ વર્ષ જૂનો વિક્રમ તોડ્યો હતો.

પંત હવે ભારતની બહારના દેશોમાં એક ટેસ્ટ ઈનિંગ્સમાં સૌથી વધુ સિક્કસર ફટકારનાર ભારતીયોમાં હાર્દિક પંડ્યા (૨૦૧૭માં શ્રીલંકામાં એક દાવમાં સાત છગ્ગા) પછી બીજા નંબરે છે.

રિષભ પંતે ઇંગ્લેન્ડ સામે ત્રીજી વખત સિક્કસરથી ટેસ્ટ સેન્યુરી પૂરી કરી. આ પહેલાં, તેણે ૨૦૨૧માં અમદાવાદમાં અને ૨૦૧૯માં ઓવલમાં છગ્ગા સાથે સદી પૂરી કરી હતી.

બુમરાહે એક જ ઈનિંગ્સમાં બે મોટી સિદ્ધિ મેળવી

લીડ્સ: ટેસ્ટ ક્રિકેટના હાલના નંબર-વન બોલર જસપ્રીત બુમરાહે અહીં રવિવારે ૧૪મી વખત ટેસ્ટના દાવમાં પાંચ કે વધુ વિકેટની સિદ્ધિ મેળવવા ઉપરાંત સેના (સાઉથ આફ્રિકા, ઇંગ્લેન્ડ, ન્યૂ ઝીલેન્ડ, ઓસ્ટ્રેલિયા) દેશોમાં ૧૫૦ વિકેટ લેનાર પ્રથમ એશિયન બોલર પણ બન્યો હતો. તેણે પાકિસ્તાનના ડિગ્ગજ વસીમ અકરમ પણ ઝાંખો પાડી દીધો છે.

બુમરાહે ૧૨મી વખત વિદેશી ધરતી પર ટેસ્ટના એક દાવમાં પાંચ કે વધુ વિકેટ મેળવીને ભારતીય બોલરમાં કપિલ દેવના વિક્રમની બરાબરી કરી છે. કપિલે વિદેશમાં ૬૬ ટેસ્ટમાં એક દાવમાં પાંચ કે વધુ વિકેટ લીધી હતી, જ્યારે બુમરાહે એ સિદ્ધિ માત્ર ૩૪મી ટેસ્ટમાં મેળવી છે.

બુમરાહે કુલ ૧૪ વખત ઈનિંગ્સમાં પાંચ વિકેટ નોંધાવી છે જેમાંથી ૧૨મી વખત તેણે વિદેશી ધરતી પર એ ઉપલબ્ધિ મેળવવાની સાથે ભારતને અહીં લીડ્સમાં હેડિંગ્સી ગ્રાઉન્ડ પર છ રનની સરસાર્થ અપાવી હતી. ભારતના ૪૭૧ રનના જવાબમાં બ્રિટિશ ટીમે ૪૬૫ રન બનાવ્યા હતા. બુમરાહે ઇંગ્લેન્ડના પ્રથમ દાવમાં ઝંક કાઢી (૪),

બેન ડકેટ (૬૨), જો રૂટ (૨૮), ક્રિસ વૉક્સ (૩૮) અને જોશ ટન્ગ (૧૧)ની વિકેટ લીધી હતી. તેણે આ પાંચમાંથી ત્રણ બેટ્સમેનને કલીન બોલ્ડ કર્યા હતા. બુમરાહ સેના રાષ્ટ્રોમાં ૧૫૦મી વિકેટ લેનાર પહેલો બોલર તો બન્યો જ છે, તેણે અકરમને ઘણો પાછળ રાખ્યો છે. કારણ એ છે કે અકરમે સેના રાષ્ટ્રોમાં ૧૪૪ વિકેટ લીધી હતી, જ્યારે બુમરાહની ૧૫૦ વિકેટ થઈ ગઈ છે અને હજી તેની કરીઅર લગભગ અડધે પહોંચી છે.

વિદેશમાં ભારતીયોમાં સૌથી વધુ પાંચ કે વધુ વિકેટ (એક દાવમાં)

કેટલી વખત	બોલર	ટેસ્ટ
૧૨	બુમરાહ	૩૪
૧૨	કપિલ	૬૬
૮	ઇશાંત	૬૩
૮	ઝહીર	૫૪
૭	ઇરફાન	૧૫

બુમરાહની બોલબાલા: બુમરાહે ભારે સંઘર્ષ વચ્ચે પાંચ વિકેટ લીધી. તેના એક નો બોલમાં બૂફને જીવતદાન મળ્યું અને તેની બોલિંગમાં ત્રણ કેચ છૂટ્યા હતા છતાં બુમરાહે પાંચ વિકેટનો તરખાટ મચાવ્યો. (એપી/પીટીઆઈ)

જેમી સ્મિથનો કેચ પકડવામાં બદ્દેખ અને સાઈ સુદર્શનનું કમાલનું ટીમ-વર્ક

ગઈ કાલે લીડ્સમાં જેમી સ્મિથનાં શોટમાં રવીન્દ્ર જાડેજાએ ડીપ સ્કવેર લેગ પર બાઉન્ડરી લાઈનની નજીક બોલ ઝીલ્યો હતો, પણ પોતે બાઉન્ડરી લાઈનની બહાર જઈ શકે એવું વિચારીને તેણે પળવારમાં બોલ નજીકમાં ઊભેલા સાઈ સુદર્શનને સોંપ્યો હતો અને સુદર્શને કેચ ઝીલી લીધો હતો. એ સાથે, જેમી સ્મિથનો કેચ ઝીલવામાં જાડેજા-સુદર્શનનું સુંદર ટીમ-વર્ક જોવા મળ્યું હતું.

ગાંગુલીને રાજકારણમાં નથી પ્રવેશવું, ભારતીય ક્રિકેટરોને કોચિંગ આપવા તૈયાર છે

કોલકતા: ભારતના ભૂતપૂર્વ કેપ્ટન અને બીસીસીઆઇના ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ સૌરવ ગાંગુલીએ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કહ્યું છે કે તે રાજકારણમાં ક્યારેય નહીં પ્રવેશે, પરંતુ ભારતીય ક્રિકેટ ટીમને કોચિંગ આપવાની તેની ખૂબ ઇચ્છા છે.

ગાંગુલી જુલાઈમાં ૫૩ વર્ષનો થશે. તે ૨૦૧૮થી ૨૦૨૪ દરમિયાન બે મુદત માટે દિલ્લી કેપિટલ્સનો ટીમ ડિરેક્ટર હતો.

પીટીઆઇ સાથેની પોડકાસ્ટ માટેની મુલાકાતમાં ગાંગુલીને ભારતીય ટીમને કોચિંગ આપવાની ઇચ્છા વિશે પૂછવામાં આવ્યું ત્યારે તેણે કહ્યું, “અગાઉ મેં એ વિશે કંઈ જ વિચાર્યું નહોતું, કારણકે હું અલગ જ ભૂમિકામાં (ક્રિકેટ બોર્ડના પ્રમુખપદ) હતો. ૨૦૧૩માં મેં ખેલાડી તરીકેની કારકિર્દી પૂરી કરી અને ત્યાર પછી બીસીસીઆઇનો પ્રમુખ બન્યો હતો. એ ભૂમિકામાં માત્ર સૌથી મોટું યોગદાન મહિલા ક્રિકેટને પ્રમોટ કરવાનું હતું. ભારતીય ટીમને કોચિંગ આપવા વિશે કહું તો ભવિષ્યમાં કેવા વળગો આવે છે એના પરથી બધું નક્કી થશે. હજી હું ૫૩ વર્ષનો છું એટલે જોઈએ હવે શું સ્થિતિ નિર્માણ થાય છે. મને તો એ રોલ સ્વીકારવો ગમશે.”

૨૦૨૬માં યોજાનારી પશ્ચિમ બંગાળની વિધાનસભાની ચૂંટણી પહેલાં તમે રાજકારણમાં ઝંખલાવશો? એવું પૂછવામાં આવતાં ગાંગુલીએ હસતાં કહ્યું, “ મને કોઈ જ રસ નથી.”

તમને રાજ્યના મુખ્ય પ્રધાનનો હોદ્દો આપવાનું વચન મળે તો? એવું પુછતાં ગાંગુલીએ ફરી કહ્યું, “મને કોઈ જ રસ નથી.”

ગાંગુલીએ વર્તમાન હેડ-કોચ ગૌતમ ગંભીરની કાર્યપદ્ધતિની પ્રશંસા કરી હતી અને કહ્યું હતું કે ‘ ગૌતમ બહુ સાફ કામ કરી રહ્યો છે. તેણે હેડ-કોચ તરીકે થોડી ધીમી શરૂઆત કરી હતી જેમાં ન્યૂ ઝીલેન્ડ અને ઓસ્ટ્રેલિયા સામે ટીમ ઇન્ડિયાનો પરાજય થયો હતો, પણ ચેમ્પિયન્સ ટ્રોફીના વિજય સાથે કોચ તરીકેની તેની સફળતામાં વેગ આવ્યો હતો. હવે ઇંગ્લેન્ડ સામેની સિરીઝ પણ બહુ મોટી છે. મેં તેને આ રોલમાં નજીકથી તો નથી જોયો, પરંતુ હું જાણું છું કે તેનામાં બહુ સાફ પ્રેરણ છે. તેનો અભિગમ એકદમ સીધો અને સરળ હોય છે અને ટીમ વિશે તેમ જ ખેલાડીઓ તથા લોકો વિશે તેને જે ઠીક લાગે એ વ્યક્ત કરી દેતો હોય છે. તેનું વલણ ખૂબ પારદર્શક પણ હોય છે.’

શનિવારે કોલકાતામાં ગાંગુલી (પીટીઆઈ)

ગાંગુલીએ ગંભીર સાથે માણેલી કરીઅરની વાત કરતા કહ્યું, ‘હું તેની સાથે રમ્યો છું. તે પ્લેયર તરીકે ગ્રેટ હોવા ઉપરાંત તેને મારા સહિત સિનિયર ખેલાડીઓ પ્રત્યે ખૂબ માન પણ હતું. તેને ટીમ ઇન્ડિયાના કોચિંગમાં હજી માંડ એક વર્ષ થયું છે. તેને તેના કામમાં પોતાને સાબિત કરવા માટે પૂરતો સમય આપવો જોઈએ. ઓસ્ટ્રેલિયામાં તેણે થોડો સંઘર્ષ કરવો પડ્યો હતો, પરંતુ બીજાની જેમ તે પણ નવું શોખરો અને તેને કોચિંગ સમય જતાં વધુને વધુ સાફ જોવા મળશે. ઓલ ધ બેસ્ટ ટૂ ટીમ.’

કેનેડાને ભારત-પાકિસ્તાની મૂળના ખેલાડીઓએ ટી-૨૦ વર્લ્ડ કપમાં પહોંચાડ્યું

શિવમ શર્મા, અંશ પટેલ, દિલપ્રીત બાજવા તેમ જ કલીમ સનાનો મેચ-વિનિંગ પર્ફોર્મન્સ

ઓન્ટારિયો (કેનેડા): ભારત હાલમાં મેન્સ ટી-૨૦ વર્લ્ડ ચેમ્પિયન છે અને આવતા વર્ષે આ વિશ્વ કપ શ્રીલંકા સાથે સંયુક્ત રીતે ભારતમાં જ રમાવાનો છે અને એ ટુર્નામેન્ટ માટે ક્વાલિફાય થનાર કેનેડા ૧૩મો દેશ બન્યો છે. ભારત અને પાકિસ્તાની મૂળના ખેલાડીઓએ શનિવારે અહીં બહામા સામે રમાયેલી મેચમાં વિજય અપાવીને કેનેડાને વર્લ્ડ કપ માટેનું ક્વાલિફિકેશન અપાવ્યું હતું. કેનેડાએ ૮૭ બોલ બાકી રાખીને સાત વિકેટના માર્જિનથી બહામાને હરાવ્યું હતું. કેનેડાની આ સતત પાંચમી જીત હતી. બહામાની ટીમ પ્રથમ બેટિંગ મળ્યા

બાદ ફક્ત ૫૭ રનમાં ઓલઆઉટ થઈ ગઈ હતી. ભારતીય મૂળના ૨૭ વર્ષીય ઓફ-સ્પિનર શિવમ શર્માએ ફક્ત ૧૬ રનમાં ત્રણ વિકેટ લીધી હતી. પાકિસ્તાની મૂળના (પંજાબ પ્રાન્તના રાવલપિંડીમાં જન્મેલા) ૩૧ વર્ષીય ફાસ્ટ બોલર કલીમ સના રહમાને માત્ર છ રનમાં ત્રણ વિકેટ મેળવી હતી. બે વિકેટ વડોદરામાં જન્મેલા લેફ્ટ-આર્મ સ્પિનર અને ગુજરાતી પ્લેયર અંશ પટેલે અને એક વિકેટ પાકિસ્તાની મૂળના સ્પિનર સાહ બિન ઝફરે લીધી હતી. કેનેડાએ માત્ર ૫.૩ ઓવરમાં ત્રણ વિકેટ ૬૧ રન બનાવીને વિજય મેળવી લીધો હતો.

કેનેડા વતી સૌથી વધુ અણમત ૩૬ રન ભારતીય મૂળના ઓપનિંગ બેટ્સમેન દિલપ્રીત બાજવાએ કર્યા હતા. ટીમમાં સેકન્ડ-ઇઇએસ્ટ ૧૪ રન ટીમના બીજા ગુજરાતી ખેલાડી હર્ષ કાકરે બનાવ્યા હતા. આવતા વર્ષના વર્લ્ડ કપમાં પહોંચી ચૂકેલા દેશોમાં બે યજમાન દેશો ભારત તથા શ્રીલંકા તેમ જ ઓસ્ટ્રેલિયા, ઇંગ્લેન્ડ, વેસ્ટ ઇન્ડિઝ, સાઉથ આફ્રિકા, ન્યૂ ઝીલેન્ડ, પાકિસ્તાન, અફઘાનિસ્તાન, અમેરિકા, બાંગ્લાદેશ, આયર્લેન્ડ તથા કેનેડાનો સમાવેશ છે. હવે બીજી સાત દેશની ટીમ પણ ક્વાલિફિકેશન મેળવશે.

હેરી બ્રૂક બે જીવતદાન બાદ ૯૯ રને આઉટ

લીડ્સ: ભારતીય ઝડપી બોલરના પેસ તેમ જ સ્વિંગ અને સીમમાં સાતત્યતાનો અભાવ હોવાનો ઇંગ્લેન્ડના મિડલ-ઓર્ડરના બેટ્સમેન હેરી બ્રૂકે ગઈ કાલે પ્રથમ ટેસ્ટમાં ત્રીજા દિવસે લંચ પહેલાં લાભ લીધો હતો અને ઇંગ્લેન્ડને ફોલો-ઓનના ભયમાંથી મુક્ત કરાવ્યું હતું. પરંતુ ૯૯માં રને તેણે વિકેટ ગુમાવી દીધી હતી. પ્રસિદ્ધ ક્રિક્ષ્માએ તેને ડીપ બેકવર્ડ સ્કવેર લેગ પર શાર્ફલ ઠાકુરના હાથમાં કેચઆઉટ કરાવ્યો હતો. આ રાઇટ-હેન્ડ બેટ્સમેન નવમી સેન્યુરી ફક્ત એક રન માટે ચૂકી ગયો હતો. તેની વિકેટ વખતે ઇંગ્લેન્ડનો સ્કોર સાત વિકેટે ૩૯૮ રન હતો અને તેઓ ભારતથી માત્ર ૬૮ રન પાછળ હતા. છેવટે ઇંગ્લેન્ડનો દાવ ૪૬૫ રને પૂરો થયો અને ભારતને છ રનની નજીવી સરસાર્થ મળી હતી. હેરી બ્રૂકને ૪૬ રનના પોતાના સ્કોર પર જીવતદાન મળ્યું હતું. રવીન્દ્ર જાડેજાના બોલમાં વિકેટકીપર રિષભ પંતથી બ્રૂકનો કેચ છૂટી ગયો હતો.

ત્યારે ઇંગ્લેન્ડનો સ્કોર પાંચ વિકેટે ૩૦૦ રન હતો. જોજા પિચ પરના બરાબ ભાગ પર બોલની ટપ પાડીને ફાયદો લેવાના પ્રયાસમાં હતો, પરંતુ પંત કેચ ઝીલવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો. ત્યાર બાદ હેરી બ્રૂકે ૧૨મી હાફ સેન્યુરી પૂરી કરી હતી.

શનિવારે બીજા દિવસની રમતના અંતની થોડી ઘણો પહેલાં બુમરાહે હેરી બ્રૂકને આઉટ કર્યો હતો, પણ તેનો એ નો-બોલ હતો. બ્રૂકનું એ પ્રથમ જીવતદાન હતું. ઇંગ્લેન્ડનો સ્કોર પાંચ વિકેટે ૨૯૦ રન હતો ત્યારે વિકેટકીપર જેમી સ્મિથ થઈ અપાયરના નિર્ણય બદલ બચી ગયો હતો. શાર્ફલના સ્વિંગ થતા કુલટોસમાં સ્મિથ સામે અપીલ થઈ હતી, અપાયરે તેને આઉટ આપ્યો હતો, પણ ડીઆરએસમાં થઈ અપાયરે જોયું કે બોલ લેગ સ્ટમ્પની બહાર જઈ રહ્યો હતો એટલે સ્મિથને નોટઆઉટ જાહેર કર્યો હતો.

દેશ-વિદેશ

આંધ્ર પ્રદેશમાં યોગ કાર્યક્રમમાં બન્યો ગિનિસ વર્લ્ડ રેકોર્ડ, વડા પ્રધાને લોકોની કરી પ્રશંસા

નવી દિલ્હી : વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ રવિવારે આંધ્ર પ્રદેશના લોકોની પ્રશંસા કરી હતી. આંધ્ર પ્રદેશના લોકોએ યોગને જીવનનો હિસ્સો બનાવવાના આંદોલનને મજબૂત કર્યું. વિશાખાપટ્ટનમમાં વિશ્વના સૌથી મોટા યોગ સત્રનું આયોજન કરીને ગિનિસ વર્લ્ડ રેકોર્ડ બનાવવામાં આવ્યો હતો. વડા પ્રધાન મોદીના નેતૃત્વમાં ૨૧ જૂને વિઝાગમાં આર કે બીચ પર આયોજિત આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસની ઉજવણીમાં યુદ્ધ જહાજોમાં સવાર નૌકાદળના કર્મચારીઓ સહિત લાખો લોકોએ ભાગ લીધો હતો.

બનાવવાના આંદોલનને મજબૂત કર્યું અને આ માટે આંધ્ર પ્રદેશના લોકોને અભિનંદન.” તેમણે ‘એક્સ’ પર એક પોસ્ટમાં કહ્યું હતું કે યોગધરા પહલ અને વિશાખાપટ્ટનમનો કાર્યક્રમ, જેમાં મેં પણ ભાગ લીધો હતો, તે હંમેશાં ઘણા લોકોને સારા સ્વાસ્થ્ય અને સુખાકારી તરફ પ્રેરિત કરશે. અગાઉ રવિવારે આંધ્ર પ્રદેશના મુખ્યપ્રધાન એન ચંદ્રબાબુ નાયડુએ ગિનિસ વર્લ્ડ રેકોર્ડમાં રાજ્યને સામેલ કર્યા બાદ રાજ્યના લોકોનો આભાર માન્યો હતો.

ગિનિસ વર્લ્ડ રેકોર્ડ્સે આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસ પર ‘એક્સ’ પર એક પોસ્ટમાં કહ્યું હતું કે, “આજે આંધ્ર પ્રદેશના વિશાખાપટ્ટનમમાં, ભારતમાં અત્યાર સુધીના સૌથી મોટા યોગ પાઠમાં અવિશ્વવસનીય ૩,૦૦,૧૦૫ સહભાગીઓએ ભાગ લીધો. જેને આંધ્ર પ્રદેશ સરકાર દ્વારા આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસની ઉજવણી માટે આયોજિત કરવામાં આવ્યો હતો.”

ગિનિસ વર્લ્ડ રેકોર્ડ્સે આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસ પર ‘એક્સ’ પર એક પોસ્ટમાં કહ્યું હતું કે, “આજે આંધ્ર પ્રદેશના વિશાખાપટ્ટનમમાં, ભારતમાં અત્યાર સુધીના સૌથી મોટા યોગ પાઠમાં અવિશ્વવસનીય ૩,૦૦,૧૦૫ સહભાગીઓએ ભાગ લીધો. જેને આંધ્ર પ્રદેશ સરકાર દ્વારા આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસની ઉજવણી માટે આયોજિત કરવામાં આવ્યો હતો.”

બોમ્બની ધમકીને પગલે એર ઈન્ડિયાની દિલ્હી-બર્મિંગહામ ફ્લાઈટ રિયાઠ વાળવામાં આવી

નવી દિલ્હી : એર ઈન્ડિયાની બર્મિંગહામથી દેશની રાજધાનીમાં આવતી ફ્લાઈટને બોમ્બની ધમકી મળતા રિયાઠ તરફ વાળવામાં આવી હતી અને વિમાને સાઉદી શહેરમાં સલામત રીતે ઉતારણ કર્યું હતું. ટાટા ગ્રુપની માલિકીની એરલાઈને રવિવારે એક નિવેદનમાં કહ્યું હતું કે પેસેન્જરને રિયાઠથી તેમના મુકામે મોકલવા વૈકલ્પિક વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. એરલાઈને ઓપરેશનમાં સ્થિરતા લાવવા સેવા ઘટાડી દીધી છે.

ટાટાએ નિવેદનમાં વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ૨૧ જૂનની ફ્લાઈટ એગાઈ ૧૧૪ બર્મિંગહામથી દિલ્હી જઈ રહી હતી તેમાં બોમ્બ મુકવાની ધમકી મળી હતી. વિમાનને રિયાઠ વાળવામાં આવ્યું હતું અને તેણે સફળતાપૂર્વક ઉતારણ કર્યું હતું. વિમાનની તપાસ કરવામાં આવી હતી. બધા પેસેન્જરને વિમાનમાંથી ઉતારવામાં આવ્યા હતા અને હોટેલમાં રાખવામાં આવ્યા હતા. ૧૨ જૂને એર ઈન્ડિયાનું વિમાન અમદાવાદમાં ટૂટી પડ્યા બાદ એર ઈન્ડિયાએ સ્વૈચ્છિક રીતે વિમાનની સુરક્ષા ચકાસણી વધારી છે અને સેવામાં સ્થિરતા લાવવા સેવાનું કંઈ ઘટાડી દીધું છે.

એર ઈન્ડિયા છેલ્લે છેલ્લે કે અમારા તમામ પ્રયાસો છતાં મિડલ ઈસ્ટમાં હવાઈસીમા બંધ, યુરોપ અને પૂર્વ એશિયામાં રાતના કડ્ડયુ, એર ટ્રાફિકમાં અવરોધ, ઓપરેશનમાં અકલ્પનીય સમસ્યા જેવા બાબ પરિબળોને લીધે ફ્લાઈટ મોડી થાય છે અથવા તો રદ કરવી પડે છે. (એજન્સી)■

છત્તીસગઢમાં નક્સલીઓએ બે ગ્રામજનોની હત્યા કરી

બીજાપુર: છત્તીસગઢના બીજાપુર જિલ્લામાં નક્સલવાદીઓએ બે ગ્રામજનોની હત્યા કરી હોવાની જાણકારી પોલીસે રવિવારે આપી હતી. પોલીસના એક નિવેદનમાં જણાવ્યા અનુસાર તેમને માહિતી મળી છે કે પામેડ પોલીસ સ્ટેશન વિસ્તાર હેઠળના સેન્નાબોર અને અમપુર ગામમાં નક્સલીઓએ બે નિર્દોષ ગ્રામજનોની નિર્મમ હત્યા કરી છે. પોલીસે માહિતીની પુષ્ટિ કરી રહી છે. નિવેદનમાં હત્યાઓ પાછળનું કારણ કે અપરાધ કર્યારે કરવામાં આવ્યો હતો તે જણાવવામાં નથી. નોંધનીય છે કે આ ઘટના કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત

શાહની છત્તીસગઢની મુલાકાત પહેલા બની છે. શાહ રવિવારે બપોરે રાજ્યની બે દિવસની મુલાકાતે રાજપુર પહોંચવાના હતા. ઉલ્લેખનીય છે કે ૧૭ જૂનના રોજ બીજાપુર જિલ્લાના પેડાકોમાં બીજાપુર ગામમાં નક્સલીઓએ ૧૩ વર્ષના કિશોર સહિત ત્રણ ગ્રામજનોની દોરડાથી ગળું દબાવીને હત્યા કરી નાખી હતી. એક અધિકારીએ અગાઉ જણાવ્યું હતું કે ત્રણ મુતકોમાંથી બે વરિષ્ઠ માઓવાદી કેડર કિનેશ મોડિયામના સંબંધીઓ હતા. જેમણે આ વર્ષે માર્ચમાં પોલીસ સમક્ષ આત્મસમર્પણ કર્યું હતું. ■

અમિત શાહે નવા રાયપુરમાં એનએફએસયુ કેમ્પસ અને ફોરેન્સિક લેબનો કર્યો શિલાન્યાસ

રાયપુર: કેન્દ્રીય ગૃહમંત્રી અમિત શાહે રવિવારે છત્તીસગઢના નવા રાયપુર અટલ નગરમાં નેશનલ ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી (એનએફએસયુ) કેમ્પસ અને સેન્ટ્રલ ફોરેન્સિક લેબોરેટરીનો શિલાન્યાસ કર્યો હતો. શિલાન્યાસ સમારોહમાં શાહ સાથે મુખ્યપ્રધાન વિષ્ણુ દેવ સાઈ, વિધાનસભા અધ્યક્ષ રમણ સિંહ અને રાજ્યના મંત્રીઓ પણ હાજર હતા. અમિત શાહ રાજ્યની બે દિવસીય મુલાકાતે રાયપુર એરપોર્ટ પર પહોંચ્યા હતા.

રાજ્યના ગૃહ વિભાગ સંભાળતા નાયબ મુખ્યપ્રધાન વિજય શર્માએ જણાવ્યું હતું કે રાજ્ય સરકારે નવા રાયપુરમાં એનએફએસયુ માટે ૪૦ એકર જમીન ફાળવી છે અને તે કેન્દ્ર દ્વારા લગભગ ચારસો કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે બનાવવામાં આવશે. તેમણે કહ્યું હતું કે એનએફએસયુ માટે ધી ધી સાત એકર જમીન પર ફોરેન્સિક લેબોરેટરી સ્થાપિત કરવામાં આવશે. શર્માએ કહ્યું કે મુલાકાત

દરમિયાન શાહ નક્સલી વિરફોર્ટમાં માર્યા ગયેલા અધિક પોલીસ અધિક્ષક આકાશ રાવ ગિરપુજેના પરિવારના સભ્યોને મળશે. ગિરપુજે ૯ જૂનના રોજ સુકમા જિલ્લામાં નક્સલીઓ દ્વારા મૂકવામાં આવેલા બોમ્બના થયેલા વિરફોર્ટમાં શહીદ થયા હતા. રાજ્યના વરિષ્ઠ અધિકારીઓએ જણાવ્યું હતું કે તેમના બે દિવસના પ્રવાસ દરમિયાન શાહ છત્તીસગઢના મુખ્યપ્રધાન વિષ્ણુદેવ સાઈ અને રાજ્યના વરિષ્ઠ વહીવટી અને સુરક્ષા અધિકારીઓ સાથે ઉચ્ચ સ્તરીય બેઠક કરશે. જેમાં રાજ્યની વર્તમાન સુરક્ષા પરિસ્થિતિ અને નક્સલ નાનુદી કામગીરીની સંપૂર્ણ સમીક્ષા કરવામાં આવશે.

તેમણે જણાવ્યું હતું કે શાહ ૨૩ જૂનના રોજ મુલાકાતના બીજા દિવસે નારાયણપુર જિલ્લાની મુલાકાત લેશે, જ્યાં તેઓ જવાનો નજીક છ થી સાત એકર જમીન પર ફોરેન્સિક લેબોરેટરી સ્થાપિત કરવામાં આવશે. શર્માએ કહ્યું કે મુલાકાત

શ્રી. દશા. સ્થા. જૈન

જન્મ : ૨૩-૦૭-૧૯૪૯ સ્વર્ગવાસ : ૨૨-૦૬-૨૦૨૫

કિરિટભાઈ ઈન્દુલાલ ખાટકિયા (ઉ.વ. ૭૬)

અંજલિ આપતા હૈયુ તુરે છે શ્રદ્ધાંજલિ આપતા શબ્દો ખુટે છે પલ ભરમાં ઉતરી ગયા પાપણના પલકારે મોહા પામી ગયા તમારી યાદના પ્રત્યક્ષ દર્શન કરી માત્ર યાદગીરી ના પુષ્પો અને વહેતા આંસુનો અભિષેક અર્પણ કરીએ છીએ તમો આત્મા સ્વરૂપે જ્યાં હો ત્યાં પરમ શાંતિ એવમ શાશ્વત સુખ પામે આપના મહાન આત્માને સહુની વેદનાસભર શ્રદ્ધાંજલિ પ્રભુ આપના આત્માને શાંતિ અર્પે એવી પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના.

રાણપુર નિવાસી હાલ વાણી સ્વ. મધુબેન ઈન્દુલાલ ખાટકિયા ના સુપુત્ર શ્રી કિરિટભાઈ ઈન્દુલાલ ખાટકિયા (ઉંમર-૭૬) તા. ૨૨-૦૬-૨૦૨૫ રવિવારના દિવસે અરિહંત શરણ પામેલ છે. તેઓ શ્રીમતી જયશ્રીબેનના પતિ, તોરલબેન જિ તેનભાઈ, ભારતીબેન જગદીશભાઈ, વધબેન, સ્વ. મહેન્દ્રભાઈ, સ્વ. પલ્લવીબેન રાજેશભાઈ ના ભાઈ, ઘરતી પશિકભાઈ, ફોરમ મેહુલભાઈ ટીવા, ટ્વર્કિલ, મોલિક વેલેરીના પિતા. ધાનગઢ નિવાસી હસમુખભાઈ હરખચંદ દોષિયાળાના જમાઈ, આયુષી, આર્યન, દિયા, કિયાન, કિયાના વિયાન વિરા ના દાદા-નાના.

Address : Kiritbhai Khataadia
D- 1001, Silicon Tower. Plot No. 46, Behind Samna Press, Vashi, Navi Mumbai. Mo No 9987014120 / 9892242400.

પ્રાર્થના સભા તથા લોકિક વ્યવહાર બંધ છે.

કો-ઓપરેટિવ સોસાયટીઓ માટે નવા નિયમો બનાવવાની તૈયારી

► નવા ડ્રાફ્ટમાં સભ્યોના લેણાં પર ૨૧ ટકાને બદલે ૧૨ ટકા વ્યાજ લેવાની જોગવાઈ ► મૂળ સભ્યોના મૃત્યુ પછી કાનૂની વારસદારોને નોમિનેશન અને કામચલાઉ સભ્યપદ આપવાની પણ સત્તા

મુંબઈ: કો-ઓપરેટિવ સોસાયટીના નિયમોને સરળ બનાવવા અને સરકારી હસ્તક્ષેપ ઘટાડવા રાજ્ય સરકાર નવા નિયમો લાવવાની તૈયારીમાં છે. નવા ડ્રાફ્ટ નિયમોમાં સભ્યોના લેણાં પરનો વ્યાજદર ૨૧ ટકા થી ઘટાડીને ૧૨ ટકા કરવાનો, સોસાયટીને પુનર્વિકાસ માટે જમીનની કિંમતના ૧૦ ગણા સુધી લોન એકત્ર કરવાની ક્ષમતા અને જાળવણી વાજમાં સુધારણા કરવાનો પ્રસ્તાવ છે. વર્ચ્યુઅલ ભાગીદારી માટેની જોગવાઈ પણ છે. જોકે, બે તૃતીયાંશ અથવા ૨૦ સભ્યો, જે પણ ઓછું હોય, તેની હાજરી ફરજિયાત બનાવવામાં આવી છે. કોરમના અભાવે ૨૬ બેઠક કોરમ વિના ૭ થી ૩૦ દિવસની

ભૂલેશ્વરથી આંગડિયા પેઢીના કર્મચારીનું કારમાં અપહરણ કરીને પચાસ લાખ રૂપિયા લૂંટી લીધા

પુણે, સાતારા, થાણેથી પાંચ લૂંટારા પકડાયા: ૨૯ લાખ રૂપિયા જપ્ત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: દક્ષિણ મુંબઈના ભૂલેશ્વર વિસ્તારમાંથી આંગડિયા પેઢીના કર્મચારીનું કારમાં અપહરણ કરી પચાસ લાખ રૂપિયા લૂંટવાના કેસમાં એલ.ટી. માર્ગ પોલીસે પુણે, સાતારા અને થાણેથી પાંચ જણાની ધરપકડ કરી હતી. આરોપીઓ પાસેથી ૨૯ લાખ રૂપિયા તથા પોલીસ વિભાગનું આઠડી કાર્ડ જપ્ત કરવામાં આવ્યું હતું. એલ.ટી. માર્ગ પોલીસે આ કેસમાં ધરપકડ કરેલા આરોપીઓની ઓળખ ધરપકડ કરેલા આરોપીઓની ઓળખ ધરવેનસિલ રાજરામ જવળે (૨૭), સુમીમ કોટની ઉવાલો આપીને પોટું બોલવા બદલ અને રાજ્યપાલની સાક્ષીએ લેવામાં આવેલી બંધારણીય શપથનું ઉલ્લંઘન કરવા બદલ મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસને કાનૂની નોટિસ જારી કરવામાં આવી છે.

હિન્દી ભાષાનો દેવેન્દ્ર ફડણવીસને કાનૂની નોટિસ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: રાજ્ય બોર્ડની શાળાઓમાં ધોરણ પહેલાથી મરાઠી અને અંગ્રેજી માધ્યમના વિદ્યાર્થીઓ માટે પરોક્ષ રીતે હિન્દી ભાષા ફરજિયાત બનાવવા અંગે રાજ્યમાં વિવાદ ચાલી રહ્યો છે. ત્યારે, મહારાષ્ટ્ર અને મરાઠી લોકોને છેતરવા, હિન્દીને ફરજિયાત બનાવવા અંગે સુમીમ કોટની ઉવાલો આપીને પોટું બોલવા બદલ અને રાજ્યપાલની સાક્ષીએ લેવામાં આવેલી બંધારણીય શપથનું ઉલ્લંઘન કરવા બદલ મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસને કાનૂની નોટિસ જારી કરવામાં આવી છે.

સિંહસ્થ કુંભ મેળાની જોરદાર તૈયારી નાશિકને જોડતા તમામ રસ્તાઓનો વિકાસ કરાશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: કેન્દ્રીય માર્ગ પરિવહન ખાતાના પ્રધાન નીતિન ગડકરીએ નાશિકમાં આગામી કુંભ મેળા માટે ભકતોની ભારે ભીડ અને ટ્રાફિક વ્યવસ્થાને ધ્યાનમાં રાખીને જરૂરી રસ્તાઓ અને માળખાકીય સુવિધાઓના નિર્માણને સૈદ્ધાંતિક મંજૂરી આપી છે. નાશિક સિંહસ્થ કુંભ મેળાની બેઠકમાં એવો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો કે ટૂંક સમયમાં એક ડીપીઆર (ડિટેલ પ્રોજેક્ટ રિપોર્ટ) તૈયાર કરવામાં આવશે અને તેને માટે ભંડોળ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે. કુંભ મેળામાં શ્રદ્ધાળુઓની વધતી (જુઓ પાનું ૪) ►

કુર્લા-ભાંડુપવાસીઓને પાણી ઉકાળીને પીવાની અપીલ

મુંબઈ: કુર્લા અને ભાંડુપ વિસ્તારના નાગરિકોએ આગામી ચાર દિવસ સુધી પાણી ઉકાળીને પીવાની અપીલ કરવામાં આવી છે. આ વિસ્તારોના રહેવાસીઓને વર્ષથી લો લેવલ જળાશયમાંથી પાણી પૂરું પાડવામાં આવે છે. જળાશયનું માળખાકીય સમારકામ કાર્ય પૂર્ણ થઈ ગયું છે. સોમવાર, ૨૩ જૂનથી માળખાકીય રીતે સમારકામ કરાયેલ વર્ષથી લેવલ જળાશય, કપ્પા નંબર-૨ માંથી પાણી પૂરું પાડવામાં આવશે. તેથી મુંબઈ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશને લોકોને આગામી ચાર દિવસ સુધી પાણી ઉકાળીને પીવાની અપીલ કરી છે. વર્ષથી જળાશયના એક ભાગનું સમારકામ કાર્ય પૂર્ણ થઈ ગયું છે અને સોમવારથી આ ભાગમાંથી પાણી પુરવઠી શરૂ થશે. તેથી, સાવચેતીના પગલા તરીકે, મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન વહીવટીતંત્રે 'એલ' સેક્ટર, જેમાં કુર્લા વિસ્તારનો સમાવેશ થાય છે, અને 'એસ' સેક્ટર, જેમાં ભાંડુપ અને વિકાલીનો સમાવેશ થાય છે, ના નાગરિકોને ૨૩ જૂન, ૨૦૨૫, સોમવાર પછીના ૩ થી ૪ દિવસ સુધી પાણી (જુઓ પાનું ૪) ►

ઘાટકોપરમાં ઇમારતના ચોથા માળે લાગી આગ: જાનહાનિ નહીં

મુંબઈ: ઘાટકોપર વિસ્તારમાં આવેલી બહુમાળી ઇમારતના ચોથા માળ પર ફ્લેટમાં રવિવારે બપોરના આગ લાગી હતી. અગ્નિશામન દળના જવાનોએ ઘટનાસ્થળે પહોંચીને આગ બુગાવી હતી. આગમાં કોઇ જાનહાનિ થઇ ન હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું. ઘાટકોપર પશ્ચિમમાં એલ.બી.એસ. રોડ પર આર.સી.ટી. મોલની પાછળ ઓર્કિડ રેસિડન્સીમાં ટાવર નંબર ૯ ખાતેના ચોથા માળે આવેલા ફ્લેટમાં રવિવારે બપોરે ૧૨.૪૦ વાગ્યાની આસપાસ આગ લાગી હતી. આગની જાણ થતાં અગ્નિશામન દળના જવાનો તથા પોલીસ સ્ટાફ એમ્બ્યુલન્સ સાથે ઘટનાસ્થળે પહોંચ્યા હતા. અગ્નિશામન દળના જવાનોએ પાણીનો મારો ચલાવીને બપોરે એક વાગ્યે આગ પર કાબુ મેળવ્યો હતો. (જુઓ પાનું ૪) ►

PAC n DELIVER INTERNATIONAL COURIER

Send parcels to your Children & loved ones in CANADA, UK, USA & WORLD WIDE including Garments, Farsan, Chocolates, Sweets, Gifts, Eatables, Medicines & any permissible item & get benefited with SPECIAL rates.

Contact : Mr. ANUJ SANGOI
8879991866
Email - sales@pacndeliver.com
"20 Yrs of Quality Service"

મુંબઈ-પુણે એક્સપ્રેસવેના ઘાટ પર સ્પીડ વધારવાની વિચારણા

મુંબઈ: મુંબઈ-પુણે એક્સપ્રેસવેના ભોર ઘાટ વિભાગમાંથી ભારે વાહનો ટૂંક સમયમાં ઢાળ નીચે થોડી વધુ ઝડપથી નીચે ઉતરી શકે એવી શક્યતા છે. અધિકારીઓ અને ટ્રાન્સપોર્ટરોએ જણાવ્યું છે કે હાલની ગતિ મર્યાદામાં વધારો કરવાનું વિચારણામાં છે. મુંબઈ-પુણે એક્સપ્રેસવેમાં ખંડાલા ઘાટ તરીકે ઓળખાતા વિભાગમાં નીચે તરફ ટ્રક અને બસ જેવા ભારે વાહનો માટે ગતિ મર્યાદા હાલના ૪૦ કિમી પ્રતિ કલાકથી વધારીને ૪૫-૫૦ કિમી પ્રતિ કલાક કરવા માટે ચર્ચા ચાલી રહી છે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે ટૂંક સમયમાં નિર્ણય લેવામાં આવે તેવી શક્યતા છે. ૧૦ કિમીના ઘાટ વિભાગમાં કાર માટે ૬૦ કિમી પ્રતિ કલાકની હાલની ગતિ મર્યાદામાં ફેરફાર થવાની શક્યતા ઓછી છે. (જુઓ પાનું ૪) ►

કાર્યાલય: હેરિટેજ બાણગંગા ખાતે નૂતનીકરણનું કામ પૂર્ણોશમાં ચાલી રહ્યું છે. ટૂંક સમયમાં સમારકામ પૂર્ણ થવાની આશા છે. (અમચ ખરહે)

ગઠબંધનનો નિર્ણય લેશે ફક્ત ઉદ્ભવ અને રાજ: સંજય રાઉત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: શિવસેના (યુબીટી) અને મનસે વચ્ચેના સંભવિત જોડાણ અંગેનો નિર્ણય ફક્ત ઉદ્ભવ ઠાકરે અને રાજ ઠાકરે જ લેશે અને અન્ય કોઈ દ્વારા આ મુદ્દે ટિપ્પણીઓ ગેરવાજબી છે, એમ શિવસેના (યુબીટી)ના સાંસદ સંજય રાઉતે રવિવારે જણાવ્યું હતું. ઉદ્ભવ ઠાકરેના નેતૃત્વ હેઠળની પાર્ટીના નેતાઓ રાજ ઠાકરેને સંદેશ મોકલી રહ્યા હોવા છતાં મહારાષ્ટ્ર નવનિર્માણ સેના (મનસે)ના પ્રમુખ તાજેતરમાં મુંબઈની એક હોટલમાં મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસને મળ્યા હતા, જેનાથી તેમના આગામી રાજકીય પગલા અંગે અન્ય અટકળો શરૂ થઈ હતી. વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીના સમર્થકમાંથી ટીકાકાર બનેલા મનસેના વડા રાજ ઠાકરેએ ૨૦૨૪ની લોકસભા ચૂંટણીમાં ભાજપની આગેવાની હેઠળની મહાયુતિને ટેકો આપ્યો હતો. અહીં પત્રકારો સાથે વાત કરતા સંજય રાઉતે આ મુદ્દે કહ્યું હતું કે બંને ઠાકરે વચ્ચે ગઠબંધન અંગે નિર્ણય લેવા માટે ઉદ્ભવ અને રાજ જ અધિકૃત વ્યક્તિઓ છે. 'મનસેના જે લોકો ગઠબંધન વિરુદ્ધ નિવેદનો આપી રહ્યા છે તેઓ રાજકારણમાં મોડેથી આવ્યા છે. બીજા શું કહે છે તેનું કોઈ મૂલ્ય નથી. મેં ઘણા વર્ષોથી ઠાકરે ભાઈઓને નજીકથી જોયા છે. હું જાણું છું કે શું થવાનું છે અને શું નહીં. મારાથી વધુ સારી રીતે આ બધું કોઈ જાણતું નથી,' એવો દાવો રાઉતે કર્યો હતો. તેઓ શિવસેના (યુબીટી) પર મનસેના નેતા સંદેશ દેશપાંડેની ટીકા અંગેના સવાલનો જવાબ આપી રહ્યા હતા. 'ગઠબંધન અંગેનો નિર્ણય રાજ ઠાકરે અને ઉદ્ભવ ઠાકરે પક્ષના નેતા અને ભાઈઓ તરીકેની બાબતોને ધ્યાનમાં લઈને લેશે,' એમ રાઉતે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું. આ વર્ષના અંતે યોજાનારી પાલિકાની ચૂંટણીઓ પહેલાં ઠાકરે ભાઈઓ વચ્ચે સંભવિત સમાધાન અંગે અટકળો ચાલી રહી છે. (જુઓ પાનું ૪) ►

બારામતીમાં પવાર પરિવારનો વધુ એક જંગ

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રમાં લોકસભા અને વિધાનસભા ચૂંટણીમાં પવાર પરિવાર વચ્ચે બે મોટા ચૂંટણી યુદ્ધો જોવા મળ્યા અને ત્યારબાદ એનસીપી અને એનસીપી (એસપી)ના વિલીનીકરણ અથવા જોડાણની ચર્ચાઓ પણ સાંભળવા મળી હતી, હવે પુણે જિલ્લાના પરિવારના ગઠ બારામતીમાં વધુ એક રાજકીય જંગ શરૂ થયું છે. માલેગાંવ સહકારી સાકર કારખાના લિમિટેડ નવું યુદ્ધક્ષેત્ર બન્યું છે. સહકારી ક્ષેત્રની ચૂંટણી માટે મતદાન રવિવારે યોજાયું હતું, પરંતુ મતગણતરી મંગળવારે થશે. કોંગ્રેસની આગેવાની હેઠળના ઈન્ડી ગઠબંધનના મુખ્ય નેતા એનસીપી (એસપી)ના સુપ્રીમો શરદ પવાર અને તેમના ભત્રીજા અને એનસીપી પ્રમુખ અજિત પવાર જે મહાયુતિ સરકારમાં નાયબ મુખ્ય પ્રધાન છે, તે બંને માટે આ ચૂંટણીઓ મહત્વપૂર્ણ છે. બારામતીમાં લોકસભાની ચૂંટણીમાં શરદ પવારની પુત્રી સુપ્રિયા સુળે ચોથી વખત ચૂંટણી જીતી હતી અને અજિત પવારની પત્ની સુનેત્રા પવારને હરાવી હતી. જોકે, સુનેત્રા પવારને ભાજપના સમર્થનથી રાજ્યસભામાં મોકલવામાં આવ્યા હતા. બારામતીથી મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાની (જુઓ પાનું ૪) ►

પહેલી જુલાઈ, ૨૦૨૫ના સમગ્ર એશિયાનું ગૌરવ અને સૌથી જૂનું અખબાર "મુંબઈ સમાચાર" પ્રવેશે છે ૨૦૪મા વર્ષમાં...

મુખ્ય અતિથિ શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ મુખ્ય પ્રધાન, ગુજરાત

પરિવર્તન ૨૦૪ પ્રગટ

મુખ્ય પ્રાયોજક adani

'મુંબઈ સમાચાર' ધનવંતરી અવોર્ડ-૨૦૨૫' થી ૧૫ ડોક્ટરનું સન્માન કરાશે

તારીખ : ૧ જુલાઈ ૨૦૨૫

સમય : સાંજે ૭.૦૦ વાગ્યે

સ્થળ : નહેરુ સેન્ટર ઓફિસે રિયમ, વરલી, મુંબઈ.

કાર્યક્રમની વધુ વિગતો માટે જોતા રહો

મુંબઈ સમાચાર

ગીત-સંગીતની ધૂમ મયાવશે બોલિવૂડ સિંગર ભૂમિ ત્રિવેદી

સહ પ્રાયોજક DOSTI NEELYOG Suru Kirlian

FRIENDS FOR LIFE DREAMS TO REALITY